

Środa, 27 marca 2019 r.

P8_TA(2019)0298

Ustanowienie Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej *I**

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (COM(2018)0460 – C8-0275/2018 – 2018/0243(COD))

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2021/C 108/35)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0460),
 - uwzględniając art. 294 ust. 2 oraz art. 209, art. 212 i art. 322 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C8-0275/2018),
 - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego z dnia 13 grudnia 2018 r. ⁽¹⁾
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 12 grudnia 2018 r. ⁽²⁾,
 - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 6 grudnia 2018 r. ⁽³⁾,
 - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
 - uwzględniając wspólne posiedzenia Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Rozwoju zgodnie z art. 55 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Rozwoju oraz opinie przedstawione przez Komisję Budżetową, Komisję Handlu Międzynarodowego, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia (A8-0173/2019),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu;
 2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
 3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

⁽¹⁾ Dz.U. C 45 z 4.2.2019, s. 1

⁽²⁾ Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 163.

⁽³⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 295.

Środa, 27 marca 2019 r.

P8_TC1-COD(2018)0243

Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 27 marca 2019 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 209, 212 i 322 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽³⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Celem ogólnym programu „Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej” (dalej „Instrument”) powinno być ~~umacnianie i propagowanie~~ **zapewnienie ram finansowych na rzecz umacniania i propagowania** wartości, **zasad i podstawowych** i interesów unijnych na całym świecie, ~~tak aby dążyć do realizacji celów i zasad~~ **zgodnie z celami i zasadami** działań zewnętrznych Unii określonych w art. 3 ust. 5, art. 8 i art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). **[Popr. 1]**
- (2) Zgodnie z art. 21 TUE Unia dąży do osiągnięcia spójności między poszczególnymi obszarami swoich działań zewnętrznych, a także między tymi a innymi politykami, a ponadto dąży do zapewnienia wysokiego poziomu współpracy we wszystkich dziedzinach stosunków międzynarodowych. Szeroka gama działań wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia powinna przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w rzeczonym artykule TUE.
- (2a) **Zgodnie z art. 21 TUE stosowanie niniejszego rozporządzenia ma opierać się na zasadach działań zewnętrznych Unii, a mianowicie na demokracji, państwie prawnym, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowaniu godności ludzkiej, na zasadach równości i solidarności oraz na poszanowaniu zasad Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego. Niniejsze rozporządzenie ma na celu przyczynienie się do osiągnięcia celów działań zewnętrznych Unii, w tym unijnych polityk dotyczących praw człowieka oraz celów określonych w strategicznych ramach UE i w Planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji. Działania Unii powinny sprzyjać przestrzeganiu Powszechnej deklaracji praw człowieka. **[Popr. 2]****
- (3) Zgodnie z art. 8 Traktatu o Unii Europejskiej Unia rozwija szczególne stosunki z państwami z nią sąsiadującymi, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa opartej na wartościach Unii i charakteryzującej się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do osiągnięcia tego celu. **[Popr. 3]**

⁽¹⁾ Dz.U. C 45 z 4.2.2019, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 163.

⁽³⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 295.

⁽⁴⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 27 marca 2019 r.

Środa, 27 marca 2019 r.

- (3a) **Zgodnie z art. 167 TUE Unia i jej państwa członkowskie powinny sprzyjać współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi właściwymi w dziedzinie kultury. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w przywołanym artykule.**
- (4) Głównym celem unijnej polityki rozwoju, określonym w art. 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (**dalej „TFUE”**), jest zmniejszenie, a docelowo, likwidacja ubóstwa. Polityka Unii w zakresie współpracy na rzecz rozwoju przyczynia się również do osiągnięcia celów działań zewnętrznych Unii, w szczególności polegających na wspieraniu trwałego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego krajów rozwijających się, przyjmując za nadrzędny cel likwidację ubóstwa, jak przewidziano w art. 21 ust. 2 lit. d) **Traktatu o Unii Europejskiej TUE, a także na utrzymaniu trwałego pokoju, zapobieganiu konfliktom i umacnianiu bezpieczeństwa międzynarodowego, jak przewidziano w art. 21 ust. 2 lit. c) TUE.** [Popr. 4]
- (5) Unia zapewnia spójność polityki na rzecz rozwoju zgodnie z wymogiem określonym w art. 208 TFUE. Unia powinna uwzględnić cele współpracy na rzecz rozwoju w politykach, które mogą wpływać na kraje rozwijające się, co będzie stanowiło najważniejszy element strategii na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju określonych w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 („agenda 2030”) przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych we wrześniu 2015 r.⁽⁵⁾ Zapewnienie spójności polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju, zapisane w agendzie 2030, wymaga uwzględnienia oddziaływania wszystkich polityk na zrównoważony rozwój na wszystkich szczeblach – na szczeblu krajowym, w obrębie UE, w innych krajach i na szczeblu globalnym. **Polityki Unii i państw członkowskich w zakresie współpracy na rzecz rozwoju powinny wzajemnie się uzupełniać i wzmacniać.** [Popr. 5]
- (6) W ramach Instrumentu przewidziano działania wspomagające realizację tych celów i polityki działań zewnętrznych, opierając się także na działaniach wcześniej wspieranych na mocy rozporządzenia (UE) nr 233/2014⁽⁶⁾; Umowy wewnętrznej⁽⁷⁾ i rozporządzenia wykonawczego⁽⁸⁾ w sprawie 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR); rozporządzenia (UE) nr 232/2014⁽⁹⁾, rozporządzenia (UE) nr 230/2014⁽¹⁰⁾, rozporządzenia (UE) nr 235/2014⁽¹¹⁾, rozporządzenia (UE) nr 234/2014⁽¹²⁾, rozporządzenia (Euratom) nr 237/2014⁽¹³⁾, rozporządzenia (UE) nr 236/2014⁽¹⁴⁾, decyzji nr 466/2014/UE; rozporządzenia (WE, Euratom) nr 480/2009⁽¹⁵⁾ oraz rozporządzenia (UE) 2017/1601⁽¹⁶⁾.

⁽⁵⁾ „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” przyjęta podczas szczytu Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju w dniu 25 września 2015 r. (A/RES/70/1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 233/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju na lata 2014–2020 (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 44).

⁽⁷⁾ Umowa wewnętrzna między przedstawicielami rządów państw członkowskich Unii Europejskiej, zebranymi w Radzie, w sprawie finansowania pomocy unijnej na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 zgodnie z umową o partnerstwie AKP-UE oraz w sprawie przydzielania pomocy finansowej dla krajów i terytoriów zamorskich, do których stosuje się część czwartą Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 210/1 z 6.8.2013).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/322 z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie realizacji 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 58/1 z 3.3.2015).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 27).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 230/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument na rzecz przyczyniania się do Stabilności i Pokoju (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 235/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające instrument finansowy na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 85).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 234/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Instrument Partnerstwa na rzecz Współpracy z Państwami Trzecimi (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 77).

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom) nr 237/2014 z dnia 13 grudnia 2013 r. ustanawiające Instrument Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa Jądrowego (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 109).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 95).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 z dnia 25 maja 2009 r. ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych (Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR), gwarancji EFZR i funduszu gwarancyjnego EFZR

Środa, 27 marca 2019 r.

- (7) Światowym kontekstem działań jest dążenie do ustanowienia opartego na określonych zasadach i wartościach porządku światowego, w którym multilateralizm stanowi kluczową zasadę, a którego elementem centralnym jest Organizacja Narodów Zjednoczonych. Agenda 2030 i porozumienie klimatyczne z Paryża⁽¹⁷⁾ (*dalej „porozumienie paryskie”*) oraz Program działań z Addis Abeby⁽¹⁸⁾ są odpowiedzią wspólnoty międzynarodowej na globalne wyzwania i tendencje związane ze zrównoważonym rozwojem. Agenda 2030, której centralnym elementem są cele zrównoważonego rozwoju, stanowi ramy dla przemian mających na celu eliminację ubóstwa, osiągnięcie zrównoważonego rozwoju w skali globalnej **oraz wspieranie pokojowych, sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw, jednocześnie przeciwdziałając zmianie klimatu i pracując na rzecz zachowania naszych oceanów i lasów**. Ma ona uniwersalny zasięg i zapewnia kompleksowe wspólne ramy działań mające zastosowanie do Unii, jej państw członkowskich i partnerów. Zapewnia ona równowagę między gospodarczymi, społecznymi, **kulturalnymi, edukacyjnymi** i ekologicznymi aspektami trwałego rozwoju i uznaje zasadnicze znaczenie wzajemnych powiązań między celami ogólnymi i szczegółowymi. Agenda 2030 dąży do tego, by nikogo nie pozostawić bez pomocy **oraz by w pierwszej kolejności dotrzeć do tych, którzy najbardziej tego potrzebują**. Realizacja agendy 2030 będzie ściśle skoordynowana z wdrażaniem innych odnośnych międzynarodowych zobowiązań Unii. W ramach działań podjętych na mocy niniejszego rozporządzenia należy ~~zwrócić~~ **opierać się na zasadach i celach określonych w Agendzie 2030, porozumieniu paryskim oraz Programie działań z Addis Abeby, jak również przyczynić się do osiągania celów zrównoważonego rozwoju, zwracając** szczególną uwagę na wzajemne powiązania między ~~celami zrównoważonego rozwoju~~ **nimi** oraz na zintegrowane działania, które mogą przynieść dodatkowe korzyści i w spójny sposób posłużyć wielu celom. [Popr. 6]
- (8) ~~Wdrożenie~~ **Stosowanie** niniejszego rozporządzenia powinno ~~odbywać się z uwzględnieniem pięciu priorytetów~~ **opierać się na pięciu priorytetach** ustanowionych w globalnej strategii na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej („globalna strategia”)⁽¹⁹⁾ przedstawionej w dniu 19 czerwca 2016 r., która stanowi wizję Unii i ramy dla zjednoczonego i odpowiedzialnego zaangażowania w partnerstwo z innymi w celu wspierania jej wartości i interesów. Unia powinna zachęcać do zawierania partnerstw, upowszechniać dialog merytoryczny oraz wspólne podejście do wyzwań ogólnoswiatowych. Działania Unii powinny być ukierunkowane na wspieranie jej **podstawowych** interesów, **zasad** i wartości we wszystkich aspektach, w tym na **wspieranie demokracji i praw człowieka, przyczynianie się do eliminacji ubóstwa**, utrzymywanie pokoju, ~~zapobieganie konfliktom~~ **zapobieganie konfliktom, mediację i odbudowę po zakończeniu konfliktu, z uwzględnieniem kobiet na wszystkich etapach, zapewnianie bezpieczeństwa jądrowego**, umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego, ~~zwalczanie podstawowych przyczyn~~ **mierzanie się z podstawowymi przyczynami** nielegalnej migracji i **przymusowych wysiedleń**, niesienie pomocy narodom, krajom i regionom **borykającym się** z klęskami żywiołowymi lub katastrofami spowodowanymi przez człowieka, **stworzenie warunków umożliwiających utworzenie międzynarodowych ram prawnych na rzecz ochrony osób wysiedlonych z powodu zmiany klimatu, tworzenie dostępnej dla wszystkich wysokiej jakości edukacji, wspieranie uczciwej, zrównoważonej oraz opartej na zasadach i wartościach polityki handlowej jako narzędzia służącego do rozwoju i poprawy rządów prawa i praw człowieka, dyplomacji gospodarczej i kulturalnej oraz współpracy gospodarczej, propagowanie innowacji, rozwiązań i technologii cyfrowych, ochronę dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza na obszarach dotkniętych konfliktami, przeciwdziałanie globalnym zagrożeniom w dziedzinie zdrowia publicznego** oraz upowszechnianie międzynarodowego wymiaru polityk Unii. Wspierając swoje **podstawowe** interesy, **zasady i wartości**, Unia powinna stosować się do zasad poszanowania wysokich standardów społecznych, **pracowniczych** i środowiskowych, **w tym w odniesieniu do zmiany klimatu**, rządów prawa, prawa międzynarodowego, **także z uwzględnieniem prawa humanitarnego i prawa międzynarodowego w dziedzinie praw człowieka**, jednocześnie promując te zasady. [Popr. 7]
- (9) ~~Nowy Europejski konsensus~~ **Stosowanie niniejszego rozporządzenia powinno opierać się również na Europejskim konsensusie** w sprawie rozwoju („konsensus”)⁽²⁰⁾ ~~podpisany~~ **podpisany** w dniu 7 czerwca 2017 r., który zapewnia ramy wspólnego podejścia do współpracy na rzecz rozwoju między Unią a jej państwami członkowskimi w celu wdrożenia agendy 2030 i Programu działań z Addis Abeby. Eliminacja ubóstwa, zwalczanie dyskryminacji i nierówności, niepomijanie nikogo, **ochrona środowiska, walka ze zmianą klimatu** i wzmacnianie odporności stanowią ~~trzon polityki współpracy na rzecz rozwoju~~ **powinny stanowić podstawę stosowania niniejszego rozporządzenia**. [Popr. 8]

⁽¹⁷⁾ Podpisane w Nowym Jorku w dniu 22 kwietnia 2016 r.

⁽¹⁸⁾ „Program działań z Addis Abeby przyjęty na trzeciej Międzynarodowej Konferencji w sprawie Finansowania Rozwoju” w dniu 16 czerwca 2015 r. i zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 27 lipca 2015 r. (A/RES/69/313).

⁽¹⁹⁾ „Wspólna wizja, wspólne działanie: silniejsza Europa. Globalna strategia na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej”, czerwiec 2016 r.

⁽²⁰⁾ Nowy europejski konsensus w sprawie rozwoju „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”. Wspólne oświadczenie Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie, Parlamencie Europejskim i Komisji Europejskiej z dnia 8 czerwca 2017 r.

Środa, 27 marca 2019 r.

(9a) Oprócz Agendy 2030 ONZ, porozumienia klimatycznego z Paryża, Programu działań z Addis Abeby, globalnej strategii UE, Europejskiego konsensusu w sprawie rozwoju i europejskiej polityki sąsiedztwa, które stanowią podstawowe ramy polityki, przy stosowaniu niniejszego rozporządzenia należy również kierować się następującymi dokumentami i ich przyszłymi zmienionymi wersjami:

- Ramy strategiczne UE i Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji;
- wytyczne UE w sprawie praw człowieka;
- zintegrowane podejście UE do konfliktów i kryzysów zewnętrznych oraz wszechstronne podejście UE do konfliktów zewnętrznych i kryzysów z 2013 r.;
- wszechstronne podejście do wprowadzania w życie przez UE rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1325 oraz 1820 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa;
- unijny program zapobiegania konfliktom z użyciem siły;
- konkluzje Rady z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie zapobiegania konfliktom;
- koncepcja wzmocnienia zdolności mediacyjnych i dialogowych UE;
- ogólnounijne ramy strategiczne służące wsparciu reformy sektora bezpieczeństwa;
- strategia UE na rzecz zwalczania nielegalnej broni palnej, broni strzeleckiej i lekkiej oraz amunicji do tych rodzajów broni;
- koncepcja UE dotyczącej wsparcia rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji (DDR);
- konkluzje Rady z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie reakcji UE na sytuacje niestabilności oraz konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zgromadzonych w Radzie również z dnia 19 listopada 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i rozwoju;
- deklaracja Rady Europejskiej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie zwalczania terroryzmu, strategia Unii Europejskiej w dziedzinie walki z terroryzmem z dnia 30 listopada 2005 r. oraz konkluzje Rady z dnia 23 maja 2011 r. w sprawie wzmocnienia związku między wewnętrznymi a zewnętrznymi aspektami walki z terroryzmem;
- wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych;
- wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka;
- Nowa agenda miejska ONZ;
- Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;
- Konwencja w sprawie uchodźców;
- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
- wyniki pekińskiej platformy działania oraz programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju (ICPD);
- plan działania UNCTAD w sprawie zrównoważonych mechanizmów spłaty długu państwowego (kwiecień 2015 r.);
- przewodnie zasady dotyczące zadłużenia zagranicznego i praw człowieka opracowane przez Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka;

Środa, 27 marca 2019 r.

- *globalne porozumienie w sprawie uchodźców;*
- *globalne porozumienie w sprawie bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji przyjęte w Marrakeszu 10 grudnia 2018 r.;*
- *Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka. [Popr. 9]*
- (10) Z myślą o wdrożeniu nowych ram międzynarodowych ustanowionych na mocy agendy 2030, globalnej strategii i konsensusu celem niniejszego rozporządzenia powinno być zwiększenie spójności i zapewnienie skuteczności działań zewnętrznych Unii przez skoncentrowanie jej wysiłków z wykorzystaniem sprawnego instrumentu na realizacji poszczególnych polityk w zakresie działań zewnętrznych.
- (11) Zgodnie z globalną strategią i ramami z Sendai dotyczącymi ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030 przyjętymi w dniu 18 marca 2015 r. ⁽²¹⁾ należy uznać potrzebę odejścia od reagowania kryzysowego i działań zmierzających do wyjścia z kryzysu na rzecz bardziej strukturalnego, **zapobiegawczego**, długoterminowego podejścia, które pozwala skuteczniej przeciwdziałać sytuacjom niestabilności, klęskom żywiołowym i katastrofom spowodowanym przez człowieka i przedłużającym się sytuacjom kryzysowym. Należy zwiększyć nacisk na zmniejszenie, zapobieganie i ograniczenie ryzyka oraz gotowość, a w odniesieniu do tych kwestii stosować podejście zbiorowe. Konieczne są też dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia szybkiej reakcji i zapewnienia trwałej poprawy sytuacji. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem przyczynić się do wzmocnienia odporności i połączenia operacji humanitarnych z działaniami na rzecz rozwoju, **szczególnie** dzięki działaniom szybkiego reagowania, **a także odpowiednim programom geograficznym i tematycznym, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej przewidywalności, przejrzystości i rozliczalności, a także spójności, jednolitości i komplementarności z pomocą humanitarną oraz pełnej zgodności z międzynarodowym prawem humanitarnym oraz bez utrudniania świadczenia nadzwyczajnej i pokryzysowej pomocy humanitarnej zgodnie z zasadami humanitaryzmu, neutralności, bezstronności i niezależności.** [Popr. 10]
- (12) Zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii dotyczącymi skuteczności pomocy rozwojowej przyjętymi w Pusanie w 2011 r., odnowionymi na forum wysokiego szczebla w Nairobi w 2016 r. i przywołanymi w konsensusie, **w ramach unijnej współpracy na rzecz rozwoju należy Unia powinna stosować – w kontekście oficjalnej pomocy rozwojowej, jakiej udziela, w ramach wszystkich rodzajów pomocy – oprócz zasady dostosowania i harmonizacji, także** zasady skuteczności pomocy rozwojowej, mianowicie odpowiedzialność krajów rozwijających się za priorytety w dziedzinie rozwoju, skoncentrowanie się na rezultatach, integracyjne partnerstwa na rzecz rozwoju **oraz wzajemną** przejrzystość i rozliczalność. [Popr. 11]
- (13) Zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do osiągnięcia konkretnych rezultatów obejmujących efekty, wyniki i wpływ w krajach partnerskich korzystających z zewnętrznej pomocy finansowej Unii. W szczególności, jak uzgodniono w konsensusie, ~~ożekuje się, że działania w ramach niniejszego rozporządzenia~~ **wniosą powinny wносить wkład wynoszący co najmniej 20 % oficjalnej pomocy rozwojowej finansowanej na podstawie niniejszego rozporządzenia na rzecz włączenia społecznego i rozwoju społecznego, w tym na włączenie społeczne i rozwój społeczny, z naciskiem na podstawowe usługi społeczne, takie jak usługi dotyczące zdrowia, edukacji, żywienia, wody, kwestii sanitarnych i higieny oraz ochrony socjalnej, w szczególności dla grup najbardziej zmarginalizowanych, z uwzględnieniem równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet **i praw dziecka jako kwestii horyzontalnych.** [Popr. 12]**
- (14) ~~Jeżeli jest to możliwe i stosowne,~~ **Aby poprawić faktyczną rozliczalność i przejrzystość budżetu Unii, Komisja powinna ustanowić jasne mechanizmy monitorowania i oceny w celu zapewnienia skutecznej oceny postępów w realizacji celów niniejszego rozporządzenia.** Rezultaty działań zewnętrznych Unii należy monitorować i oceniać na podstawie uprzednio zdefiniowanych, przejrzystych, właściwych dla danego państwa oraz mierzalnych wskaźników, dostosowanych do specyfiki i celów Instrumentu oraz w oparciu o ramy dotyczące wyników stosowane w kraju partnerskim. **Komisja powinna regularnie monitorować swoje działania i dokonywać przeglądu postępów, udostępniając wyniki do wiadomości publicznej, w szczególności w formie rocznego sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady.** [Popr. 13]

(21) „Ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych” przyjęte w dniu 18 marca 2015 r. i zatwierdzone przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 3 czerwca 2015 r. (UNGA A/RES/69/283).

Środa, 27 marca 2019 r.

- (15) Niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do wspólnego celu Unii, jakim jest zapewnienie 0,7 % dochodu narodowego brutto jako oficjalnej pomocy rozwojowej w ramach czasowych agendy 2030. **Zobowiązanie to powinno być oparte na jasnym planie działania dla Unii i państw członkowskich, w którym określone zostaną terminy i sposoby jego realizacji.** W tym względzie przynajmniej 95 % puli środków finansowych utworzonej na mocy niniejszego rozporządzenia powinno być przeznaczonych na działania opracowane w taki sposób, aby spełniały kryteria oficjalnej pomocy rozwojowej ustanowione przez Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. [Popr. 14]
- (16) W celu zapewnienia, aby środki były skierowane tam, gdzie są najbardziej potrzebne, w szczególności do krajów najslabiej rozwiniętych oraz państw znajdujących się w sytuacji niestabilności i konfliktu, niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do realizacji wspólnego celu końcowego, jakim jest osiągnięcie poziomu przekazywania krajom najslabiej rozwiniętym oficjalnej pomocy rozwojowej w wysokości 0,20 % dochodu narodowego brutto Unii w okresie obowiązywania agendy 2030.
- (16a) **Zgodnie z istniejącymi zobowiązaniami wynikającymi z drugiego unijnego planu działania w sprawie równości płci w co najmniej 85 % programów finansowanych z oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA), geograficznych i tematycznych, równouprawnienie płci powinno być celem głównym lub znaczącym, jak określono przez Komitet Pomocy Rozwojowej przy OECD. Obowiązkowy przegląd wydatków powinien zagwarantować, że głównym celem znacznej części tych programów jest równouprawnienie płci oraz prawa kobiet i dziewcząt, jak również wzmocnienie ich pozycji.** [Popr. 16]
- (16b) **W niniejszym rozporządzeniu szczególną uwagę należy zwrócić na dzieci i młodzież, bowiem wnoszą oni wkład w realizację Agendy 2030. W działaniach zewnętrznych Unii prowadzonych na podstawie niniejszego rozporządzenia szczególną uwagę należy poświęcać potrzebom dzieci i młodzieży oraz wzmocnieniu ich pozycji, a ponadto działania te będą przyczyniać się do realizacji potencjału dzieci i młodzieży jako kluczowych inicjatorów zmian przez inwestowanie w rozwój społeczny i włączenie społeczne.** [Popr. 17]
- (16c) **Kraje Afryki Subsaharyjskiej zamieszkują głównie nastolatki i ludzie młodzi. Każdy kraj powinien decydować o swojej polityce demograficznej. Jednak kwestią dynamiki zmian demograficznych należy zająć się w skali globalnej, aby zapewnić obecnym i przyszłym pokoleniom możliwości wykorzystania w pełni ich potencjału w zrównoważony sposób.** [Popr. 18]
- (17) Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględniać potrzebę koncentracji na strategicznych priorytetach, zarówno pod względem geograficznym – państwa objęte polityką sąsiedztwa i państwa Afryki, a także państwa w sytuacji niestabilności i będące w potrzebie, **szczególnie kraje najslabiej rozwinięte**, jak i pod względem tematycznym – **zrównoważony rozwój, eliminacja ubóstwa, demokracja i prawa człowieka, praworządność, dobre rządy, bezpieczeństwo, bezpieczna, uporządkowana i legalna migracja, zmiana klimatu i prawa człowieka, zmniejszanie nierówności, równouprawnienie płci, rozwiązanie problemu degradacji środowiska i zmiany klimatu oraz globalne zagrożenia dla zdrowia publicznego.** [Popr. 19]
- (17a) **Niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do zapewnienia odporności państwa i społeczeństwa w dziedzinie globalnego zdrowia publicznego przez wyeliminowanie zagrożeń związanych z globalnym zdrowiem publicznym, wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej, zapewnienie powszechnej opieki zdrowotnej, zapobieganie chorobom zakaźnym i ich zwalczanie oraz pomoc w zapewnieniu powszechnego dostępu do leków i szczepionek po przystępnych cenach.** [Popr. 20]
- (18) **Niniejsze rozporządzenie** **Przez stosowanie niniejszego rozporządzenia należy, zgodnie z art. 8 TUE, zachować i wzmocnić szczególne stosunki wypracowane z państwami sąsiadującymi z Unią. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do wzmocnienia odporności państw i społeczeństw znajdujących się w sąsiedztwie Unii, zgodnie ze zobowiązaniem podjętym w ramach globalnej strategii.** Powinno ono wspierać wdrażanie zmienionej w 2015 r. europejskiej polityki sąsiedztwa oraz wdrażanie ram współpracy regionalnej, takich jak współpraca transgraniczna i zewnętrzne aspekty odnośnych strategii i polityk makroregionalnych oraz strategii na rzecz basenu morskiego **w południowym i wschodnim sąsiedztwie, w tym współpracę regionalną w zakresie Wymiaru Północnego i Morza Czarnego.** Wszystkie te inicjatywy zapewniają **uzupełniające** ramy polityki ukierunkowanej na zacieśnienie stosunków z krajami partnerskimi oraz stosunków między tymi krajami, w oparciu o zasady wzajemnej rozliczalności, współodpowiedzialności i poczucia obowiązku. [Popr. 21]

Środa, 27 marca 2019 r.

- (19) Europejska polityka sąsiedztwa, zrewidowana w 2015 r.⁽²²⁾, ma na celu **pogłębienie demokracji, promowanie praw człowieka i umacnianie rządów prawa**, zapewnienie stabilizacji w państwach sąsiedzkich oraz wzmocnienie odporności, w szczególności w drodze **popędzania rozwoju gospodarczego** **wspierania reform politycznych, gospodarczych i społecznych**, jako główny priorytet Unii. Aby osiągnąć swoje cele, **zrewidowana europejska polityka wdrażanie zrewidowanej europejskiej polityki sąsiedztwa skupiona jest na czterech w oparciu o niniejsze rozporządzenie powinno koncentrować się na** obszarach priorytetowych, **takich jak:** dobre rządy, demokracja, rządy prawa i prawa człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem dalszej współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, rozwój **społeczno-gospodarczy, w tym walka z bezrobociem osób młodych, a także edukacja i zrównoważoność środowiskowa**; bezpieczeństwo; migracja i mobilność, w tym zwalczanie podstawowych przyczyn migracji i przymusowych wysiedleń **oraz wspieranie narodów, krajów i regionów, które mierzą się z problemem nasilonej presji migracyjnej**. **Niniejsze rozporządzenie powinno wspierać wdrażanie unijnych układow o stowarzyszeniu oraz pogłębionych i kompleksowych umów o wolnym handlu z krajami sąsiadującymi**. Charakterystycznymi cechami nowej europejskiej polityki sąsiedztwa są zróżnicowanie i większa współwłasność, uznanie różnych poziomów zaangażowania oraz uwzględnienie interesów każdego państwa w kontekście charakteru i ukierunkowania jego partnerstwa z Unią. **Jednym z kluczowych elementów europejskiej polityki sąsiedztwa jest podejście oparte na wynikach. W przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia się sytuacji w zakresie demokracji w jednym z krajów partnerskich należy zawiesić wsparcie. Finansowanie w ramach polityki sąsiedztwa stanowi kluczową dźwignię dla sprostania wspólnym wyzwaniom takim jak nielegalna migracja i zmiana klimatu oraz wspierania dobrobytu, bezpieczeństwa i stabilności przez rozwój gospodarczy i lepsze sprawowanie rządów. Należy zwiększyć widoczność pomocy Unii na obszarze objętym polityką sąsiedztwa.** [Popr. 22]
- (20) Niniejsze rozporządzenie powinno wspierać wdrożenie zmodernizowanego układu o stowarzyszeniu z grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) i umożliwić UE i jej partnerom z grupy państw AKP nawiązanie dalszych silnych sojuszy w zakresie najważniejszych i wspólnych globalnych wyzwań. W szczególności niniejsze rozporządzenie powinno wspierać kontynuację współpracy między Unią a Unią Afrykańską nawiązanej w ramach wspólnej strategii Afryka–UE, **w tym zaangażowanie Afryki i Unii w propagowanie praw dzieci oraz wzmocnienie pozycji europejskiej i afrykańskiej młodzieży**, i opierać się na przyszłej umowie AKP–UE po 2020 r., w tym z zastosowaniem podejścia kontynentalnego wobec Afryki, **oraz wzajemnie korzystnym partnerstwie równych sobie stron między UE a Afryką.** [Popr. 23]
- (20a) **Niniejsze rozporządzenie powinno również wносить wkład w aspekty handlowe stosunków zewnętrznych Unii, takie jak współpraca z państwami trzecimi w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw cyny, tantalu i złota, proces Kimberley, porozumienie na rzecz zrównoważoności, realizacja zobowiązań wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 978/2012⁽²³⁾ (rozporządzenie w sprawie GSP), współpraca w zakresie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) oraz inicjatywy w zakresie pomocy na rzecz wymiany handlowej w celu zapewnienia spójności oraz wzajemnego wsparcia między polityką handlową Unii a celami i działaniami w zakresie rozwoju.** [Popr. 24]
- (21) Unia powinna dążyć do jak najskuteczniejszego wykorzystania dostępnych zasobów w celu optymalizacji wpływu prowadzonych przez nią działań zewnętrznych. Cel ten należy osiągnąć za sprawą spójności, **jednolitości** i komplementarności unijnych instrumentów finansowania zewnętrznego, w szczególności Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej III⁽²⁴⁾, Instrumentu Pomocy Humanitarnej⁽²⁵⁾, decyzji w sprawie krajów i terytoriów zamorskich⁽²⁶⁾, Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego w celu uzupełnienia Instrumentu

⁽²²⁾ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przegląd Europejskiej polityki sąsiedztwa” z dnia 18 listopada 2015 r.

⁽²³⁾ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 978/2012 z dnia 25 października 2012 r. wprowadzające ogólny system preferencji taryfowych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 732/2008 (Dz.U. L 303 z 31.10.2012, s. 1).**

⁽²⁴⁾ COM(2018)0465 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III).

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1257/96 z dnia 20 czerwca 1996 r. dotyczące pomocy humanitarnej (Dz.U. L 163 z 2.7.1996, s. 1).

⁽²⁶⁾ COM(2018)0461 Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”)

Środa, 27 marca 2019 r.

Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej na podstawie Traktatu Euratom⁽²⁷⁾, wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz nowo zaproponowanego Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju⁽²⁸⁾, który jest finansowany poza budżetem UE, a także tworzenia synergii z innymi politykami i programami unijnymi, **w tym funduszami powierniczymi oraz strategiami politycznymi i programami państw członkowskich UE**. Powyższe obejmuje spójność i komplementarność z pomocą makrofinansową, w stosownych przypadkach. Aby zmaksymalizować wpływ połączonych interwencji na osiągnięcie wspólnych celów, niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać połączenie finansowania z innymi programami Unii, o ile ich wkłady nie dotyczą tych samych kosztów. [Popr. 25]

- (22) Finansowanie z niniejszego rozporządzenia powinno być wykorzystywane do finansowania działań prowadzonych w międzynarodowym wymiarze Erasmusa **i programu „Kreatywna Europa”**, które należy wdrażać zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym Erasmusa⁽²⁹⁾ **i rozporządzeniem dotyczącym programu „Kreatywna Europa”**⁽³⁰⁾. [Popr. 26]
- (22a) **Należy zwiększyć międzynarodowy wymiar programu Erasmus+ w celu zwiększenia możliwości w zakresie mobilności i współpracy dla osób i organizacji z mniej rozwiniętych krajów świata – wspieranie budowania potencjału w państwach trzecich, rozwijanie umiejętności, wymiany międzyludzkie, oferując jednocześnie więcej możliwości w zakresie współpracy i mobilności z państwami rozwiniętymi i wschodzącymi.** [Popr. 27]
- (22b) **Mając na uwadze znaczenie zajęcia się kwestiami edukacji i kultury zgodnie z Agendą na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i unijną strategią dotyczącą międzynarodowych stosunków kulturalnych, niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do zapewnienia włączającej i sprawiedliwej edukacji o wysokiej jakości, promować możliwości uczenia się przez całe życie dla wszystkich, wspierać międzynarodowe stosunki kulturalne oraz uznać rolę kultury w promowaniu europejskich wartości za pomocą specjalnych i ukierunkowanych działań mających na celu wywarcie przez UE wyraźnego wpływu na scenie międzynarodowej.** [Popr. 28]
- (23) W przypadku działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia głównym podejściem powinno być stosowanie programów geograficznych, tak aby zmaksymalizować wpływ pomocy unijnej i przybliżyć krajom partnerskim i społeczeństwu działania Unii, **a jednocześnie wspierać priorytety tematyczne, takie jak prawa człowieka, społeczeństwo obywatelskie i zrównoważoność. Cele programów geograficznych i tematycznych powinny być spójne i zgodne ze sobą, a w stosownych przypadkach takie podejście ogólne powinno** zostać uzupełnione o programy tematyczne i działania szybkiego reagowania. **Należy zapewnić skuteczną komplementarność pomiędzy programami i działaniami geograficznymi, tematycznymi i w zakresie szybkiego reagowania. Aby uwzględnić specyfikę poszczególnych programów, Komisji należy przekazać uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu uzupełnienia przepisów niniejszego rozporządzenia przez określenie strategii Unii, obszarów priorytetowych, szczegółowych celów, oczekiwanych rezultatów, sprecyzowanych wskaźników realizacji celów oraz konkretnego przydziału środków finansowych w odniesieniu do każdego programu. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja przeprowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje zostały przeprowadzone zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽³¹⁾. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.** [Popr. 29]

(27) COM(2018)0462 Wniosek dotyczący rozporządzenia Rady ustanawiającego Europejski Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądowego uzupełniający Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej na podstawie Traktatu Euratom.

(28) C(2018)3800 Wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa skierowany do Rady dotyczący decyzji Rady ustanawiającej Europejski Instrument na rzecz Pokoju.

(29) COM(2018)0367 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Erasmus”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylającego rozporządzenie (UE) 1288/2013

(30) COM(2018)0366 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013.

(31) Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Środa, 27 marca 2019 r.

- (24) Zgodnie z konsensusem UE i jej państwa członkowskie powinny zintensyfikować wspólne programowanie, aby zwiększyć swój zbiorowy wpływ przez łączenie zasobów i zdolności. Wspólne programowanie powinno opierać się na zaangażowaniu, odpowiedzialności i samoodpowiedzialności krajów partnerskich. Unia i jej państwa członkowskie powinny dążyć do wspierania krajów partnerskich przez ~~wspólną realizację~~ **wspólne stosowanie** działań w stosownych przypadkach. **Wspólne stosowanie działań będzie miało charakter pluralistyczny i będzie otwarte dla wszystkich partnerów Unii, którzy podzielają wspólną wizję i mogą przyczynić się do jej opracowania, w tym dla agencji państw członkowskich i instytucji finansowych ds. rozwoju działających w państwach członkowskich, władz lokalnych sektora prywatnego, społeczeństwa obywatelskiego i środowiska akademickiego.** [Popr. 30]
- (24a) **W przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia się sytuacji w zakresie demokracji, praw człowieka i rządów prawa w jednym z krajów partnerskich, wsparcie może zostać, w drodze aktu delegowanego, częściowo lub całkowicie zawieszona. Podejmując decyzje, Komisja powinna należycie uwzględnić stosowne rezolucje Parlamentu Europejskiego.** [Popr. 31]
- (24b) **Niniejsze rozporządzenie powinno ponownie potwierdzić, że bezpieczeństwo jądrowe stanowi ważny element działań zewnętrznych Unii, oraz ułatwić realizację celów współpracy wyszczególnionych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...⁽³²⁾ dotyczącym Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego. Jeśli zatem kraj partnerski trwale lekceważy podstawowe normy bezpieczeństwa jądrowego, takie jak przepisy odpowiednich konwencji międzynarodowych w ramach MAEA, konwencji z Espoo, konwencji z Aarhus i późniejszych poprawek do tych konwencji, Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej i protokołów dodatkowych do niego, zobowiązań do wdrożenia testów wytrzymałościowych i środków powiązanych oraz celów współpracy wyszczególnionych w rozporządzeniu dotyczącym Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego, należy ponownie rozważyć pomoc wynikającą z niniejszego rozporządzenia dla odnośnego kraju, a także pomoc ta może zostać zawieszona albo częściowo zawieszona.** [Popr. 32]
- (25) Podczas gdy cele z zakresu demokracji, praw człowieka **i podstawowych wolności**, w tym **ochrona dzieci, mniejszości, osób niepełnosprawnych i LGBTI** oraz równouprawnienie płci, wzmocnienie pozycji kobiet **i dziewcząt**, powinny być **włączone do głównego nurtu i konsekwentnie** odzwierciedlone w procesie **stosowania** niniejszego rozporządzenia, pomoc Unii w ramach programów tematycznych na rzecz praw człowieka i demokracji oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego **i władz lokalnych** – ze względu na swój globalny charakter i niezależność działania od zgody rządów i organów publicznych odnośnych państw trzecich – powinna mieć szczególnie charakter uzupełniający i dodatkowy. **Unia powinna przy tym zwracać szczególną uwagę na państwa i sytuacje pilne, w których prawa człowieka i podstawowe wolności są najbardziej zagrożone i w których brak poszanowania tych praw i wolności jest szczególnie wyraźny i systematyczny, jak również na sytuacje, w których w grę wchodzi przestrzeń dla społeczeństwa obywatelskiego. Pomoc Unii na mocy niniejszego rozporządzenia powinna być zaplanowana w taki sposób, aby umożliwiała wsparcie społeczeństwa obywatelskiego oraz współpracę i partnerstwo ze społeczeństwem obywatelskim we wrażliwych sytuacjach dotyczących praw człowieka i demokracji, zapewniając elastyczność i wymaganą reaktywność na potrzeby reagowania na zmieniające się okoliczności, potrzeby beneficjentów lub okresy kryzysu, oraz przyczyniając się, w razie potrzeby, do budowania potencjału społeczeństwa obywatelskiego. W takich przypadkach priorytety polityczne powinny obejmować propagowanie przestrzegania prawa międzynarodowego oraz zapewnienie środków działania lokalnemu społeczeństwu obywatelskiemu i innym właściwym zainteresowanym stronom działającym w obszarze praw człowieka w celu wniesienia wkładu w prace, które są prowadzone w bardzo trudnych okolicznościach. Niniejsze rozporządzenie powinno również umożliwiać organizacjom społeczeństwa obywatelskiego otrzymywanie małych grantów w sposób szybki i efektywny, w razie potrzeby, szczególnie w najtrudniejszych sytuacjach, takich jak niestabilność, kryzys i napięcia między społecznościami.** [Popr. 33]
- (25a) **Zgodnie z art. 2, 3 i 21 TUE oraz art. 8 TFUE przy wdrażaniu niniejszego rozporządzenia należy kierować się zasadami równości płci, wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, oraz należy dążyć do ochrony i promowania praw kobiet zgodnie z drugim planem działania w sprawie równości płci, konkluzjami Rady w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa z dnia 10 grudnia 2018 r., konwencją stambulską Rady Europy oraz celem nr 5 Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030;** [Popr. 34]

(32) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... z dnia ... w sprawie ... (Dz.U. ...).

Środa, 27 marca 2019 r.

- (25b) *Niniejsze rozporządzenie powinno odnieść się do promowania na całym świecie praw kobiet i równości płci oraz włączyć je do głównego nurtu polityki, w tym poprzez wspieranie organizacji zajmujących się promocją zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie (udostępnianie wysokiej jakości i przystępnych informacji, edukacji i usług), a także zwalczać przemoc ze względu na płeć oraz uznać i uwzględnić ścisłe powiązania między kwestiami pokoju, bezpieczeństwa, rozwoju i równouprawnienia płci. Działania te powinny być spójne z odpowiednimi międzynarodowymi i europejskimi zasadami i konwencjami oraz promować ich wdrażanie. [Popr. 35]*
- (26) Organizacje społeczeństwa obywatelskiego obejmują szeroką gamę podmiotów pełniących **różne wielorakie** funkcje i posiadających różne uprawnienia, w tym wszystkie struktury niepaństwowe, niekomercyjne, **bezsronne** i nastawione pokojowo, dzięki którym ludzie łączą się w imię wspólnych celów i ideałów, czy to politycznych, kulturowych, społecznych, **religijnych, środowiskowych**, ekonomicznych, **czy rozliczających władze**. Obejmują one organizacje miejskie i wiejskie, formalne i nieformalne, działające na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i międzynarodowym. **Inne organy lub podmioty, które nie są wyraźnie wyłączone z zakresu niniejszego rozporządzenia, powinny móc otrzymać finansowanie, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów niniejszego rozporządzenia. [Popr. 36]**
- (26a) *Zgodnie z konsensusem w sprawie rozwoju, Unia i jej państwa członkowskie powinny wspierać udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych w przyczynianiu się do zrównoważonego rozwoju i wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju, m.in. w zakresie demokracji, rządów prawa, podstawowych wolności i praw człowieka oraz sprawiedliwości społecznej, oraz jako dostawcy podstawowych usług społecznych na rzecz najbardziej potrzebującej ludności. Powinny one uznać liczne funkcje pełnione przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego i samorządy terytorialne, w tym rolę samorządów terytorialnych jako promotorów terytorialnego podejścia do rozwoju, uwzględniającego procesy decentralizacji, udział, nadzór i rozliczalność. Unia i jej państwa członkowskie powinny promować funkcjonującą przestrzeń i sprzyjające środowisko dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz dalej zwiększać wsparcie na rzecz budowania zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, aby wzmocnić ich pozycję w procesie zrównoważonego rozwoju oraz stymulować postępy dialogu politycznego, społecznego i gospodarczego, w tym za pośrednictwem programów w ramach instrumentów na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. [Popr. 37]*
- (26b) *Unia powinna wspierać organizacje społeczeństwa obywatelskiego i promować ich większe strategiczne zaangażowanie we wszystkie zewnętrzne instrumenty i programy, w tym w programy geograficzne i działania szybkiego reagowania określone w niniejszym rozporządzeniu, zgodnie z konkluzjami Rady z 15 października 2012 r. pt. „Korzenie demokracji i zrównoważonego rozwoju: Współpraca Europy ze społeczeństwem obywatelskim w dziedzinie stosunków zewnętrznych”. [Popr. 38]*
- (27) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na przedmiotowy instrument, które stanowią główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami ⁽³³⁾ dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (28) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu, **ochrony środowiska i walki z utratą różnorodności biologicznej** zgodnie z zobowiązaniami Unii do wdrożenia porozumienia klimatycznego z Paryża, **Konwencji o różnorodności biologicznej** oraz celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, rozporządzenie powinno przyczynić się do włączenia działań w dziedzinie klimatu **i środowiska** do głównego nurtu polityki Unii i do osiągnięcia ogólnego celu w postaci przeznaczania ~~25%~~ **45 %** wydatków Unii na cele klimatyczne **i wspierania działań przynoszących jasne i rozpoznawalne dodatkowe korzyści w różnych sektorach**. Oczekuje się, że w ramach niniejszego rozporządzenia ~~25%~~ **45 %** całkowitej puli środków finansowych na działania zostanie przeznaczonych na cele klimatyczne, **inwestycje w dziedzinie ek zarządzenia, ochrony środowiska, różnorodności biologicznej i przeciwdziałania pustynnieniu, natomiast 30 % tego właśnie przydziału finansowego powinno zostać przeznaczone na łagodzenie zmiany klimatu i dostosowanie się do niej**. Podczas wykonywania

⁽³³⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

Środa, 27 marca 2019 r.

niniejszego rozporządzenia zostaną określone właściwe działania, a całkowity wkład z niniejszego rozporządzenia powinien być przedmiotem odpowiednich procesów oceny i przeglądu. **Działania Unii w tym obszarze powinny sprzyjać przestrzeganiu postanowień porozumienia paryskiego i konwencji z Rio, i nie powinny przyczyniać się do degradacji środowiska naturalnego ani szkodzić środowisku naturalnym lub klimatowi. Działania i środki przyczyniające się do osiągnięcia celów w dziedzinie klimatu powinny kłaść szczególny nacisk na wsparcie na przystosowanie się do zmiany klimatu w państwach ubogich i bardzo podatnych na zagrożenia, oraz powinny brać pod uwagę powiązanie między klimatem, pokojem, bezpieczeństwem, wzmocnieniem pozycji kobiet i zwalczaniem ubóstwa. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi i wspierać zrównoważone i bezpieczne górnictwo, zarządzanie lasami i rolnictwo.** [Popr. 39]

- (29) ~~Konieczne jest dalsze pogłębienie współpracy~~ **Współpraca** z krajami partnerskimi w zakresie migracji ~~z myślą o czerpaniu korzyści z dobrze zarządzanej i legalnej~~ **może prowadzić do wzajemnych korzyści z uporządkowanej, bezpiecznej i odpowiedzialnej migracji oraz skutecznym rozwiązaniu do skutecznego rozwiązania** problemu nielegalnej migracji i **przymusowych wysiedleń**. Taka współpraca powinna przyczynić się do **ułatwiania bezpiecznych i legalnych dróg migracji i azylu**, zapewnienia dostępu do ochrony międzynarodowej, wyeliminowania pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji, **i przymusowych wysiedleń, kontaktów z diasporami** poprawy zarządzania granicami oraz do prowadzenia działań w ramach ~~walki z zajęcia się~~ **walki z zajęciem się** nielegalną migracją, handlem ludźmi i przemytem nielegalnych imigrantów, a także, w stosownych przypadkach, poprawy w zakresie **bezpiecznych, godziwych i zrównoważonych** powrotów, readmisji i reintegracji, **w sposób uwzględniający specyfikę konfliktu**, w oparciu o wzajemną rozliczalność i pełne przestrzeganie zobowiązań w dziedzinie pomocy humanitarnej i praw człowieka **na mocy prawa międzynarodowego i prawa Unii**. Dlatego ~~nieodłącznym elementem ogólnych zasad niniejszego rozporządzenia powinna być skuteczna współpraca między państwami trzecimi a Unią.~~ W celu zapewnienia, aby pomoc rozwojowa wspierała kraje partnerskie w ~~skuteczniejszym zarządzaniu~~ **zwalczaniu ubóstwa i nierówności, promowaniu praw i wolności, jak również przyczynianiu się do uporządkowanego, bezpiecznego i odpowiedzialnego zarządzania** migracją, ważna jest ~~wzmocniona~~ spójność pomiędzy polityką migracyjną a polityką współpracy na rzecz rozwoju. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do przyjęcia skoordynowanego, całościowego i usystematyzowanego podejścia do migracji, dzięki maksymalizacji synergii i ~~stosowaniu niezbędnych środków nacisku~~ **pozytywnemu wpływowi migracji i mobilności na rozwój**. [Popr. 40]
- (30) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwić Unii reagowanie na wyzwania, potrzeby i możliwości związane z migracją, stanowiąc uzupełnienie polityki migracyjnej **i rozwojowej** Unii. W tym celu, **aby zmaksymalizować wkład migracji w rozwój**, i bez uszczerbku dla **nowych, pojawiających się wyzwań lub nowych potrzeb** oczekuje się przeznaczenia **maksymalnie 10 %** puli środków finansowych w ramach niniejszego rozporządzenia na potrzeby związane z wyeliminowaniem pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji i przymusowego wysiedlenia oraz **wspieranie zarządzania migracjami wzmocnionego zaangażowania na rzecz ułatwienia bezpiecznej, uporządkowanej, legalnej i odpowiedzialnej migracji oraz wdrażania zaplanowanych i odpowiednio zarządzanych polityk migracyjnych, a także wsparcie sprawowania rządów**, w tym ochrony praw uchodźców i migrantów, **w oparciu o prawo międzynarodowe i unijne**, w zakresie celów niniejszego rozporządzenia. **Niniejsze rozporządzenie powinno również przyczynić się do rozwiązania problemu drenażu mózgow oraz do wsparcia potrzeb osób wysiedlonych i społeczności przyjmujących, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług i możliwości utrzymania**. [Popr. 41]
- (30a) **Technologie i usługi informacyjno-komunikacyjne w dowiedziony sposób przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Mogą odgrywać kluczową rolę w poprawie życia obywateli nawet najuboższych krajów, szczególnie przez wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt, wzmocnienie demokratycznych rządów i przejrzystości oraz zwiększanie wydajności i tworzenie miejsc pracy. Wciąż jednak problem stanowią łączność i przystępność, zarówno między regionami, jak i wewnątrz nich, ponieważ występują duże różnice między krajami o wysokich dochodach i tymi o niższych dochodach oraz między miastami i obszarami wiejskimi. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem pomóc Unii w dalszym włączaniu kwestii cyfryzacji do głównego nurtu polityki rozwojowej Unii.** [Popr. 42]
- (30b) **Przyjęta uchwałą Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych 25 września 2015 r. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030** uwytknęła znaczenie promowania pokojowych i integracyjnych społeczeństw zarówno w ramach realizacji celu zrównoważonego rozwoju nr 16, jak i dla osiągnięcia innych efektów polityki rozwojowej. Cel zrównoważonego rozwoju 16.a zawiera konkretny postulat „wzmocnienia właściwych instytucji krajowych, w tym poprzez współpracę międzynarodową, oraz budowania zdolności na wszystkich szczeblach, w szczególności w krajach rozwijających się, na rzecz zapobiegania przemocy oraz zwalczania terroryzmu i przestępczości”. [Popr. 43]
- (30c) **W komunikacie z posiedzenia wysokiego szczebla z dnia 19 lutego 2016 r. Komitet Pomocy Rozwojowej (DAC) Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zaktualizował wytyczne dotyczące sprawozdawczości z zakresu oficjalnej pomocy rozwojowej w dziedzinie pokoju i bezpieczeństwa. Finansowanie działań podjętych**

Środa, 27 marca 2019 r.

zgodnie z niniejszym rozporządzeniem stanowi oficjalną pomoc rozwojową, jeżeli spełnia kryteria określone we wspomnianych wytycznych sprawozdawczych lub innych późniejszych wytycznych sprawozdawczych, które Komitet Pomocy Rozwojowej będzie w stanie uzgodnić. [Popr. 44]

- (30d) **Budowanie zdolności na rzecz rozwoju i bezpieczeństwa służącego rozwojowi powinno stosować się tylko w wyjątkowych przypadkach, gdy celów rozporządzenia nie można osiągnąć za pomocą innych działań w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. Wspieranie podmiotów sektora bezpieczeństwa w państwach trzecich, w tym w nadzwyczajnych okolicznościach wojska w kontekście zapobiegania konfliktom, zarządzania kryzysowego lub stabilizacji, ma zasadnicze znaczenie, aby zapewnić odpowiednie warunki dla zwalczania ubóstwa i dla rozwoju. Dobre rządy, skuteczna kontrola demokratyczna i nadzór cywilny nad systemem bezpieczeństwa, w tym wojskowym, a także przestrzeganie praw człowieka i zasad praworządności są zasadniczymi cechami dobrze funkcjonującego państwa w każdym kontekście i należy je propagować przez wspieranie państw trzecich w szerszej reformie sektora bezpieczeństwa.** [Popr. 45]
- (30e) **Niniejsze rozporządzenie powinno opierać się na wnioskach z oceny Komisji, którą zlecono z terminem na czerwiec 2020 r., w tym na zakrojonych na szeroką skalę wielostronnych konsultacjach publicznych, oceniających spójność budowania zdolności na rzecz wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa na rzecz rozwoju w ramach powiązania bezpieczeństwa z rozwojem, finansowanego przez Unię i jej państwa członkowskie, ze strategią globalną i z celami zrównoważonego rozwoju ONZ.** [Popr. 46]
- (30f) **Unia powinna również wspierać podejście uwzględniające sytuacje konfliktu oraz aspekt płci we wszystkich działaniach i programach przewidzianych w ramach niniejszego rozporządzenia, aby unikać negatywnych skutków i maksymalizować pozytywne skutki.** [Popr. 47]
- (31) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te są ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród, wykonania pośredniego, pomocy finansowej, wsparcia budżetowego, funduszy powierniczych, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich i państwach trzecich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skuteczności unijnego finansowania.
- (32) ~~Rodzaje finansowania oraz metody wykonywania określone w tym rozporządzeniu są wybierane na podstawie ich zdolności do realizacji szczegółowych celów działań i osiągania rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego oraz przewidywanego ryzyka braku zgodności. Dotyczy to wzięcia pod uwagę korzystania z kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także finansowania niepowiązanego z kosztami, o których mowa w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046^{1a} („rozporządzenie finansowe”). Na mocy niniejszego rozporządzenia należy wzmocnić i zwiększyć rolę Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji jako przedsięwzięcia upoważnionego przez instytucje europejskie do wspierania demokracji, społeczeństwa obywatelskiego i praw człowieka na całym świecie. Należy zapewnić Europejskiemu Funduszowi na rzecz Demokracji elastyczność administracyjną i możliwości finansowe do wypłacania dotacji celowych podmiotom społeczeństwa obywatelskiego w państwach objętych polityką sąsiedztwa działającym w zakresie wdrożenia europejskiej polityki sąsiedztwa, szczególnie w odniesieniu do rozwoju demokracji, praw człowieka, wolnych wyborów i rządów prawa.~~ [Popr. 48]
- (33) Nowy Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus („EFZR+”), podobnie jak jego poprzednik, EFZR⁽³⁴⁾, powinien stanowić zintegrowaną kopertę finansową zapewniającą zdolność finansowania w formie dotacji, gwarancji budżetowych i instrumentów finansowych na całym świecie. EFZR+ powinien wspierać Europejski

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR), gwarancji EFZR i funduszu gwarancyjnego EFZR

Środa, 27 marca 2019 r.

plan inwestycji zewnętrznych i mieścić w sobie działania łączone i gwarancje budżetowe objęte gwarancją na działania zewnętrzne, w tym te dotyczące ryzyka związanego z niewypłacalnością państwa w związku z operacjami w dziedzinie udzielania pożyczek, uprzednio prowadzone w ramach upoważnienia Europejskiego Banku Inwestycyjnego do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich. Z uwagi na rolę, jaką na mocy Traktatów pełni Europejski Bank Inwestycyjny oraz jego doświadczenie we wspieraniu polityki Unii w ostatnich dekadach, EBI powinien pozostać naturalnym partnerem Komisji w procesie realizacji **stosowania** działań w ramach gwarancji na działania zewnętrzne. **Inne wielostronne banki rozwoju lub krajowe banki rozwoju w UE również dysponują kapitałem i zdolnościami, które mogą wnieść istotną wartość dodaną na rzecz wpływu unijnej polityki rozwoju i dlatego niniejsze rozporządzenie powinno wyraźnie promować udział tych banków w EFZR+.** [Popr. 49]

- (34) EFZR+ powinien mieć na celu wsparcie inwestycji jako środek przyczyniający się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju przez wspieranie trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju gospodarczego, **kulturalnego** i społecznego oraz promowanie społeczno-ekonomicznej odporności w krajach partnerskich, ze szczególnym naciskiem na eliminację ubóstwa, **zapobieganie konfliktom oraz wspieranie pokojowych, sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw**, zrównoważony ~~wzrost~~ **postęp gospodarczy** sprzyjający włączeniu społecznemu, **przeciwdziałanie zmianie klimatu przez łagodzenie jej i dostosowanie się do niej, przeciwdziałanie degradacji środowiska**, tworzenie godziwych miejsc pracy **odpowiadających właściwym standardom MOP** i możliwości gospodarczych, **w szczególności dla kobiet oraz osób młodych i zagrożonych. Należy położyć nacisk na zapewnienie wysokiej jakości integracyjnej i sprawiedliwej edukacji oraz** rozwijanie umiejętności i przedsiębiorczości, a także ~~sektory społeczno-gospodarcze oraz mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, jak również wyeliminowanie konkretnych społeczno-ekonomicznych pierwotnych przyczyn~~ **poprzez wzmocnienie struktur edukacyjnych i kulturowych, w tym dla dzieci w nadzwyczajnych sytuacjach humanitarnych i w sytuacjach przymusowych przesiedleń. Powinien on również mieć na celu wspieranie stabilnego środowiska inwestycyjnego, industrializacji, sektorów społeczno-gospodarczych, mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, jak również wzmocnienie demokracji, praworządności i praw człowieka, których brak często stanowi konkretne społeczno-ekonomiczne pierwotne przyczyny nielegalnej migracji i przymusowych wysiedleń**, zgodnie z właściwymi indykatywnymi dokumentami programowymi. Należy zwrócić szczególną uwagę na państwa wskazane jako doświadczające niestabilności lub konfliktu, kraje najstabilniej rozwinięte i głęboko zadłużone kraje ubogie. **Szczególny nacisk należy położyć również na poprawę świadczenia podstawowych usług publicznych, bezpieczeństwa żywnościowego oraz na poprawę jakości życia szybko rosnącej populacji miejskiej, w tym poprzez odpowiednie, bezpieczne i przystępne cenowo mieszkania. EFZR+ powinien zachęcać do tworzenia partnerstw między podmiotami komercyjnymi i niekomercyjnymi jako środka umożliwiającego ukierunkowanie inwestycji sektora prywatnego na zrównoważony rozwój i eliminację ubóstwa. Strategiczne zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i delegatur Unii w krajach partnerskich powinno być również wspierane na wszystkich etapach cyklu projektu, aby pomóc w znalezieniu rozwiązań dostosowanych do potrzeb w zakresie wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego społeczności, tworzenia miejsc pracy i nowych możliwości biznesowych. Inwestycje powinny być oparte na analizie konfliktu, skoncentrować się na pierwotnych przyczynach konfliktów i sytuacji niestabilności, przy jednoczesnym maksymalizowaniu zdolności do krzewienia pokoju i minimalizowaniu ryzyka pogłębiania konfliktów.** [Popr. 50]
- (35) EFZR+ powinien zwiększać dodatkowość finansowania, eliminować niedoskonałości rynku i nieoptymalne sytuacje w zakresie inwestycji, tworzyć innowacyjne produkty oraz pozyskiwać środki z sektora prywatnego **w celu optymalizacji wkładu finansów prywatnych w zrównoważony rozwój na szczeblu lokalnym**. Zaangażowanie sektora prywatnego we współpracę Unii z krajami partnerskimi w ramach EFZR+ powinno skutkować wymiernym i dodatkowym wpływem na rozwój, **przy pełnym poszanowaniu środowiska, praw społeczności lokalnych i źródeł utrzymania oraz bez zakłócania rynku lokalnego i bez nieuczciwej konkurencji z lokalnymi podmiotami gospodarczymi. Zaangażowanie to** powinno być racjonalne pod względem kosztów w oparciu o wzajemną rozliczalność oraz podział ryzyka i kosztów. EFZR+, **opierając się na odpowiednich kryteriach rozliczalności i przejrzystości**, powinien funkcjonować jako „punkt kompleksowej obsługi” mający na celu odbieranie propozycji finansowania od instytucji finansowych i inwestorów publicznych lub prywatnych oraz zapewnianie szeroko zakrojonego wsparcia finansowego kwalifikującym się inwestycjom. [Popr. 51]
- (35a) **Gwarancja UE dla niezależnych operacji inwestycyjnych w sektorze publicznym stanowi część EFZR+. Ta gwarancja UE nie jest rozszerzana na niezależne operacje inwestycyjne, które obejmują udzielanie pożyczek sektorowi prywatnemu albo udzielanie pożyczek na rzecz lub na korzyść jednostek państwowych niższego szczebla, które mogą uzyskać dostęp do finansowania jednostek państwowych niższego szczebla bez gwarancji państwowych. Aby pomóc EBI w planowaniu zdolności, minimalna gwarantowana wielkość takich niezależnych operacji inwestycyjnych jest alokowana do EBI.** [Popr. 52]

Środa, 27 marca 2019 r.

- (36) Gwarancja na działania zewnętrzne powinna być ustanowiona w oparciu o istniejącą gwarancję EFZR i Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych. Gwarancja na działania zewnętrzne powinna wspierać operacje w ramach EFZR+ objęte gwarancjami budżetowymi, pomoc makrofinansową i pożyczki na rzecz państw trzecich w oparciu o decyzję Rady 77/270/Euratom⁽³⁵⁾. Operacje te powinny być wspierane przy pomocy środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu oraz środków przewidzianych w rozporządzeniu (UE) nr .../...⁽³⁶⁾ (IPA III) i rozporządzeniu (UE) nr .../... (Europejski Instrument na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego), które powinny również obejmować odpowiednio tworzenie rezerw i zobowiązania wynikające z pożyczek udzielanych w ramach pomocy makrofinansowej oraz pożyczek udzielanych krajom trzecim, o których mowa w art. 10 ust. 2 rozporządzenia dotyczącego Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego. W przypadku finansowania operacji w ramach EFZR+ należy traktować priorytetowo te operacje, które mają duży wpływ na tworzenie **godnych** miejsc pracy i **źródeł utrzymania** oraz których współczynnik opłacalności zwiększa trwałość inwestycji i **które zapewniają najwyższe gwarancje trwałości oraz długoterminowego wpływu na rozwój w ramach odpowiedzialności lokalnej**. Działaniom wspieranym z gwarancji na działania zewnętrzne powinna towarzyszyć dogłębna ocena ex ante dotycząca aspektów środowiskowych, finansowych i społecznych, **w tym wpływu na prawa człowieka i źródła utrzymania dotkniętych społeczności oraz wpływu na nierówności, jak też wskazanie sposobu postępowania w odniesieniu do nich w stosownych przypadkach** i zgodnie z wymogami lepszego stanowienia prawa **oraz z uwzględnieniem zasady dobrowolnie i uprzednio wyrażonej zgody dotkniętych społeczności w przypadku inwestycji związanych z ziemią**. Gwarancja na działania zewnętrzne nie powinna być wykorzystywana do świadczenia podstawowych usług publicznych, co leży w gestii rządu. **Oceny wpływu ex ante powinny również służyć pomiarowi wpływu operacji EFZR+ na rozwój**. [Popr. 53]
- (37) W celu zapewnienia elastyczności, zwiększenia atrakcyjności dla sektora prywatnego, **wspierania uczciwej konkurencji** oraz zmaksymalizowania wpływu inwestycji, należy przewidzieć odstępstwo od przepisów dotyczących metod wykonywania budżetu Unii określonych w rozporządzeniu finansowym, w odniesieniu do kwalifikujących się partnerów. Takimi kwalifikującymi się partnerami mogłyby być również podmioty, którym nie powierza się realizacji partnerstwa publiczno-prywatnego, oraz podmioty prawa prywatnego kraju partnerskiego. [Popr. 54]
- (38) W celu zwiększenia wpływu gwarancji na działania zewnętrzne państwa członkowskie i umawiające się strony Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu powinny mieć możliwość wnoszenia wkładu w formie środków pieniężnych lub gwarancji. Wkład w formie gwarancji nie powinien przekraczać 50 % kwoty operacji gwarantowanych przez Unię. Nie należy tworzyć rezerw w odniesieniu do zobowiązań finansowych powstałych w wyniku tej gwarancji, a bufor płynnościowy powinien być zapewniony przez wspólny fundusz rezerw.
- (39) Działania zewnętrzne są często ~~realizowane~~ **stosowane** w bardzo zmiennym środowisku wymagającym ciągłego i szybkiego dostosowywania do zmieniających się potrzeb partnerów UE oraz do globalnych wyzwań w dziedzinie praw człowieka i **podstawowych wolności**, demokracji i dobrych rządów, bezpieczeństwa i stabilności, zmiany klimatu i ochrony środowiska, oceanów, a także ~~kryzysu migracyjnego i jego~~ **migracji, w tym jej** pierwotnych przyczyn, **takich jak ubóstwo i nierówności, oraz wpływu – szczególnie na kraje rozwijające się – coraz większej liczby osób wysiedlonych**. Pogodzenie zasady przewidywalności z potrzebą szybkiego reagowania na nowe potrzeby w konsekwencji oznacza dostosowanie ~~realizacji finansowej~~ **finansowego zastosowania** programów. Aby zwiększyć zdolność UE do reagowania na ~~nieprzewidziane~~ **potrzeby nieuwzględnione w programach i dokumentach programowych**, a także w oparciu o pozytywne doświadczenia związane z Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), **uprzednio zdefiniowana** rezerwa na nowe wyzwania i priorytety powinna pozostać nieprzydzielona. Powinna ona być uruchamiana **, w należycie uzasadnionych przypadkach**, zgodnie z procedurami ustanowionymi w niniejszym rozporządzeniu. [Popr. 55]
- (40) Dlatego też, przy poszanowaniu zasady jednoroczności budżetu UE, niniejsze rozporządzenie powinno zachować możliwość zastosowania mechanizmów elastyczności już dopuszczonych na mocy rozporządzenia finansowego w ramach innych polityk, mianowicie w odniesieniu do przeniesień i ponownego zaangażowania funduszy, w celu zapewnienia wydajnego wykorzystania funduszy unijnych zarówno na rzecz obywateli Unii, jak i krajów partnerskich, i maksymalnego zwiększenia w ten sposób puli funduszy unijnych dostępnych na potrzeby interwencji w ramach działań zewnętrznych Unii.

⁽³⁵⁾ Decyzja Rady 77/270/Euratom z dnia 29 marca 1977 r. upoważniająca Komisję do emisji pożyczek w ramach Euratom w celu udziału w finansowaniu elektrowni jądrowych (Dz.U. L 88 z 6.4.1977 s. 9).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... z dnia ... w sprawie ... (Dz.U. ...).

Środa, 27 marca 2019 r.

- (41) Zgodnie z art. 83 decyzji Rady .../... (kraje i terytoria zamorskie), osoby i podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) powinny spełniać kryteria kwalifikowalności do finansowania w ramach niniejszego rozporządzenia, z zastrzeżeniem jego zasad i celów oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dany kraj lub terytorium zamorskie są powiązane. Należy ponadto pobudzać współpracę między krajami partnerskimi oraz krajami i terytoriami zamorskimi jak również regionami najbardziej oddalonymi Unii w obszarach wspólnego zainteresowania zgodnie z art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (42) Aby zwiększać **demokratyczną** odpowiedzialność krajów partnerskich za swój rozwój oraz podnosić trwałość pomocy zewnętrznej, Unia powinna, w stosownych przypadkach, propagować wykorzystanie instytucji, **zasobów, wiedzy eksperckiej**, systemów i procedur krajów partnerskich we wszystkich aspektach cyklu projektu dotyczącego współpracy, **zapewniając jednocześnie lokalne zasoby i wiedzę ekspercką oraz pełne zaangażowanie lokalnych rządów i społeczeństwa obywatelskiego. Unia powinna również zapewniać urzędnikom samorządów terytorialnych i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego programy szkoleniowe na temat sposobów stosowania finansowania unijnego, by pomóc im zwiększyć kwalifikowalność i wydajność ich projektów. Programy te powinny być przeprowadzane w odnośnych krajach i dostępne w języku danego kraju jako uzupełnienie utworzonych również programów nauczania na odległość, aby zagwarantować ukierunkowane szkolenia odpowiadające potrzebom tego kraju.** [Popr. 56]
- (43) Roczne lub wieloletnie plany działania i środki, o których mowa w art. 19, stanowią programy prac na mocy rozporządzenia finansowego. Roczne lub wieloletnie plany działania składają się z zestawu środków zgrupowanych w jednym dokumencie.
- (44) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽³⁷⁾, rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽³⁸⁾, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽³⁹⁾ i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939⁽⁴⁰⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą skutecznych i proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne przestępstwa naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽⁴¹⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa; W tym celu umowy z państwami i terytoriami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi, a także każda umowa lub porozumienie wynikające z wykonania niniejszego rozporządzenia powinny zawierać przepisy wyraźnie uprawniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów, weryfikacji na miejscu i inspekcji, zgodnie z odpowiednimi kompetencjami tych organów, i zapewnić, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.
- (44a) Aby przyczynić się do międzynarodowej walki z oszustwami podatkowymi, uchylaniem się od opodatkowania, korupcją i praniem pieniędzy, wszelkie środki finansowe w ramach niniejszego rozporządzenia należy przekazywać w całkowicie transparentny sposób. Ponadto kwalifikujący się kontrahenci nie powinni wspierać działań prowadzonych w celach niezgodnych z prawem ani uczestniczyć w żadnych operacjach w zakresie**

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽³⁹⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽⁴⁰⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

Środa, 27 marca 2019 r.

finansowania lub inwestycji realizowanych przez podmiot znajdujący się w jurysdykcji niechętniej współpracy lub w raju podatkowym. Kontrahenci powinni wstrzymać się również od unikania opodatkowania lub korzystania z programów agresywnego planowania podatkowego. [Popr. 57]

- (45) ~~W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania odpowiednich przepisów niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te są wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽⁴²⁾. [Popr. 58]~~
- (46) ~~W celu uzupełnienia lub innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 TFUE należy przekazać Komisji w odniesieniu do określenia strategii Unii, obszarów priorytetowych, szczegółowych celów, oczekiwanych rezultatów, sprecyzowanych wskaźników realizacji celów oraz konkretnego przydziału środków finansowych i form współpracy w odniesieniu do każdego programu geograficznego i tematycznego, a także w odniesieniu do planów działania i środków, które nie opierają się na dokumentach programowych ustanawiających rami operacyjne w zakresie praw człowieka i rami zarządzania ryzykiem, decydujących o potrzebach nieuwzględnionych w programach lub dokumentach programowych, decydujących o zawieszeniu pomocy, ustanawiających rami podejścia opartego na wynikach, określających wskaźniki tworzenia rezerw, ustanawiających rami monitorowania i oceny oraz rozszerzających zakres działań na państwa i terytoria nieobjęte przepisami niniejszego rozporządzenia. W celu zmiany niektórych innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia, uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej TFUE należy przekazać Komisji w odniesieniu do wskaźników tworzenia rezerw określonych w art. 26 ust. 3, obszarów objętych współpracą i interwencją wymienionych w załączniku II, III i IV, obszarów priorytetowych operacji w ramach EFZR+ oraz okien inwestycyjnych wymienionych w załączniku V, zarządzania EFZR+ określonego w załączniku VI oraz a także wskaźników realizacji celów określonych wymienionych w załączniku VII, jeżeli uznaje się to za konieczne, oraz w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przepisami dotyczącymi ustanowienia rami monitorowania i oceny. [Popr. 59]~~
- (47) Zgodnie z ust. 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁽⁴³⁾ konieczne jest dokonanie oceny tego programu w oparciu o informacje zebrane przy wykorzystaniu określonych wymogów dotyczących monitorowania, przy czym należy unikać nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza względem państw członkowskich. ~~W stosownych przypadkach~~ wymogi takie ~~mogą~~ **powinny** obejmować wymierne wskaźniki służące jako podstawa do przeprowadzenia oceny skutków programu. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym ~~na poziomie ekspertów~~ **odpowiednimi zainteresowanymi stronami takimi jak społeczeństwo obywatelskie i eksperci**, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych. [Popr. 60]
- (48) ~~Odesłania do instrumentów unijnych w art. 9 decyzji Rady 2010/427/UE⁽⁴⁴⁾, które zastępuje się niniejszym rozporządzeniem, powinny być rozumiane jako odesłania do Ze względu na szeroki charakter i zakres niniejszego rozporządzenia oraz w celu zapewnienia spójności między zasadami, celami i wydatkami na mocy zarówno niniejszego rozporządzenia, a Komisja powinna zapewnić, aby niniejsze rozporządzenie było wykonane zgodnie z rolą, jaką pełni ESDZ, jak określono w przywołanej decyzji, jak i innych instrumentów finansowania zewnętrznego, takich jak rozporządzenie (UE) .../... (EINS), lub instrumentów, które są nierozdzielnie związane z polityką zewnętrzną, takich jak rozporządzenie (UE) .../... (IPA III), horyzontalna grupa sterująca, w skład której wchodzi wszystkie właściwe służby Komisji i ESDZ, i której przewodniczy wiceprzewodnicząca Komisji / wysoka przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa lub przedstawiciel tego organu, powinna odpowiadać za sterowanie, koordynację i zarządzanie politykami, programami, celami i działaniami na podstawie niniejszego rozporządzenia w celu zapewnienia spójności, wydajności, przejrzystości i rozliczalności finansowania zewnętrznego Unii. Wiceprzewodnicząca / wysoka przedstawiciel powinna zadbać o ogólną koordynację polityczną działań zewnętrznych Unii. W przypadku wszystkich działań, w tym również działań w ramach~~

(42) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

(43) Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1-14.

(44) Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30).

Środa, 27 marca 2019 r.

szybkiego reagowania i nadzwyczajnych środków pomocowych, a także w całym okresie trwania cyklu programowania, planowania i stosowania instrumentu wysoka przedstawiciel i ESDZ współpracują z właściwymi komisarzami i służbami Komisji wytypowanymi na podstawie charakteru i celów przewidzianego działania, korzystając przy tym z ich wiedzy fachowej. Wszystkie wnioski dotyczące decyzji należy przygotowywać zgodnie z procedurami Komisji i przedkładać jej celem przyjęcia. [Popr. 61]

- (48a) *Stosowanie niniejszego rozporządzenia powinno, w stosownych przypadkach, stanowić uzupełnienie środków przyjętych przez Unię w dążeniu do realizacji celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w ramach tytułu V rozdział 2 TUE i środków przyjętych w ramach części piątej TFUE oraz powinno być zgodne z tymi środkami. [Popr. 62]*
- (49) *Planowane działania, jak przewidziano poniżej, powinny być ściśle zgodne z warunkami i procedurami określonymi w unijnych środkach ograniczających, [Popr. 63]*
- (49a) *Parlament Europejski powinien być w pełni zaangażowany na etapach projektowania, programowania, monitorowania i oceny instrumentów w celu zagwarantowania kontroli politycznej i demokratycznego nadzoru oraz rozliczalności finansowania Unii w obszarze działań zewnętrznych. Należy wzmocnić dialog między instytucjami, aby zapewnić, by Parlament Europejski był w stanie sprawować kontrolę polityczną podczas stosowania niniejszego rozporządzenia w sposób systematyczny i sprawny, zwiększając tym samym skuteczność i legitymację. [Popr. 64]*

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia program „Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej” („instrument”).

Określa ono cele instrumentu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Ustanawia ono również Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus („EFZR+”) oraz gwarancję na działania zewnętrzne.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „program krajowy” oznacza program indykacyjny obejmujący jedno państwo;
- 2) „program wielokrajowy” oznacza program indykacyjny obejmujący więcej niż jedno państwo;
- 3) „współpraca transgraniczna” oznacza współpracę pomiędzy jednym państwem członkowskim lub większą ich liczbą z jednej strony, a jednym państwem trzecim i terytorium położonym wzdłuż zewnętrznych granic Unii lub większą ich liczbą – z drugiej strony;
- 4) „program regionalny” oznacza indykacyjny program wielokrajowy obejmujący więcej niż jedno państwo trzecie w ramach tego samego obszaru geograficznego, zgodnie z art. 4 ust. 2;
- 5) „program transregionalny” oznacza indykacyjny program wielokrajowy obejmujący więcej niż jedno państwo trzecie w ramach różnych obszarów geograficznych, zgodnie z art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia;
- 6) „podmiot prawny” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając w swoim własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkowi, albo podmiot nieposiadający osobowości prawnej zgodnie z art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;

Środa, 27 marca 2019 r.

- 6a) „organizacje społeczeństwa obywatelskiego” oznaczają wszystkie struktury niepaństwowe, niekomercyjne i nastawione pokojowo, dzięki którym ludzie łączą się w imię wspólnych celów i ideałów, czy to politycznych, kulturowych, społecznych, ekonomicznych, religijnych, środowiskowych, czy rozliczających władze, które działają na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym, i które mogą obejmować organizacje miejskie i wiejskie, jak również formalne i nieformalne; w kontekście programu tematycznego na rzecz praw człowieka i demokracji „społeczeństwo obywatelskie” obejmuje jednostki lub grupy, które są niezależne od państwa i których działania pomagają w krzewieniu praw człowieka i demokracji, w tym obrońców praw człowieka zgodnie z definicją określoną w deklaracji ONZ o obrońcach praw człowieka; [Popr. 65]
- 6b) „władze lokalne” oznaczają organy rządowe lub publiczne, które działają na szczeblu niższym niż krajowy (np. na szczeblu gminy, wspólnoty, okręgu, powiatu, prowincji lub regionu). [Popr. 66]
- 7) „okno inwestycyjne” oznacza docelowy obszar wsparcia z gwarancji EFZR+ udzielanego portfelom inwestycyjnym w konkretnych regionach, krajach lub sektorach;
- 8) „wnoszący wkład” oznacza państwo członkowskie, międzynarodową instytucję finansową lub instytucję publiczną państwa członkowskiego, agencję publiczną lub inny **publiczny lub prywatny** organ wnoszący wkład do wspólnego funduszu rezerw w postaci środków pieniężnych lub gwarancji. [Popr. 67]
- 8a) „dodatkowość” oznacza zasadę, która zapewnia, że gwarancja na działania zewnętrzne przyczynia się do zrównoważonego rozwoju za pośrednictwem operacji, których nie można by przeprowadzić bez tej gwarancji lub które osiągają pozytywne wyniki lepsze od tych, które można by osiągnąć bez tej gwarancji, jak również przyciąganie finansowania z sektora prywatnego oraz eliminowanie niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji, a także poprawę jakości, trwałości, wpływu lub skali inwestycji. Zasada ta zapewnia również, aby operacje w zakresie inwestycji i finansowania objęte gwarancją na działania zewnętrzne nie zastępowały wsparcia państwa członkowskiego, prywatnych środków finansowych ani innej interwencji finansowej Unii lub międzynarodowej, a także unikały wypierania innych inwestycji publicznych lub prywatnych. Projekty wspierane w ramach gwarancji na działania zewnętrzne zazwyczaj powinny mieć wyższy profil ryzyka niż portfel inwestycyjny wspierany przez kwalifikujących się kontrahentów w ramach ich zwykłych strategii inwestycyjnych bez gwarancji na działania zewnętrzne. [Popr. 68]
- 8b) „kraje uprzemysłowione” oznaczają państwa trzecie inne niż kraje rozwijające się, które są uwzględnione w wykazie państw odbiorców oficjalnej pomocy rozwojowej („ODA”), sporządzonym przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD („OECD-DAC”). [Popr. 69]
- 8c) „ubóstwo” oznacza wszystkie warunki, w których ludzie żyją w niedostatku i w rozmaitych środowiskach i kontekstach lokalnych są pozbawieni pewnych możliwości; ubóstwo przejawia się przede wszystkim w następujących aspektach: gospodarczym, ludzkim, politycznym, społeczno-kulturowym i możliwości zapewnienia ochrony. [Popr. 70]
- 8d) „uwrażliwienie na kwestie płci” oznacza działania mające na celu zrozumienie i uwzględnienie czynników społecznych i kulturowych związanych z wykluczeniem i dyskryminacją ze względu na płeć we wszystkich obszarach życia publicznego i prywatnego; [Popr. 71]
- 8e) „uwrażliwienie na konflikty” oznacza podejmowanie działań ze świadomością, że wszelkie inicjatywy przeprowadzane w środowisku dotkniętym konfliktem będą oddziaływać na ten konflikt, a oddziaływanie to prowadzi do konsekwencji, które mogą wywrzeć pozytywne lub negatywne skutki; uwrażliwienie na konflikty oznacza również zapewnienie, by w miarę możliwości unikać negatywnego wpływu działań Unii (działań politycznych, działań dotyczących polityk, pomocy zewnętrznej) i maksymalizować pozytywny wpływ na dynamikę konfliktu, a tym samym przyczyniać się do zapobiegania konfliktom, stabilności strukturalnej i budowania pokoju. [Popr. 72]

Każde odniesienie do praw człowieka rozumie się jako uwzględniające podstawowe wolności. [Popr. 73]

W kontekście art. 15 „kraje najbardziej potrzebujące” mogą również obejmować kraje wymienione w załączniku I. [Popr. 74]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 3

Cele

1. Celem ogólnym niniejszego rozporządzenia jest **ustanowienie ram finansowych umożliwiających Unii** umacnianie i propagowanie wartości i, **zasad i podstawowych** interesów Unii na całym świecie, ~~tak aby dążyć do realizacji celów i zasad~~ **zgodnie z celami i zasadami** działań zewnętrznych Unii określonych w art. 3 ust. 5, art. 8 i 21 Traktatu o Unii Europejskiej **oraz w art. 11 i 208 TFUE**. [Popr. 75]

2. Zgodnie z ust. 1 cele szczegółowe niniejszego rozporządzenia są następujące:

a) wsparcie dialogu i współpracy z państwami trzecimi i regionami objętymi polityką sąsiedztwa, krajami w Afryce Subsaharyjskiej, w Azji i na Pacyfiku oraz w obu Amerykach i na Karaibach;

aa) **przyczynianie się do wypełnienia międzynarodowych zobowiązań i celów, na które Unia przystała, w szczególności Agendy 2030, celów zrównoważonego rozwoju oraz porozumienia paryskiego**; [Popr. 76]

ab) **nawiązanie szczególnie silnych relacji z krajami ze wschodniego i południowego sąsiedztwa Unii, opartych na współpracy, pokoju i bezpieczeństwie, wzajemnej rozliczalności i wspólnym zaangażowaniu na rzecz powszechnych wartości demokracji, rządów prawa i poszanowania praw człowieka, integracji społeczno-gospodarczej oraz ochrony środowiska i działań na rzecz klimatu**; [Popr. 77]

ac) **dążenie do zmniejszenia, a w perspektywie długoterminowej likwidacja ubóstwa, w szczególności w krajach najslabiej rozwiniętych (LDC); umożliwienie zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego**; [Popr. 78]

b) ~~wzmocnienie i wsparcie na poziomie globalnym demokracji, rządów prawa i praw człowieka, wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i~~ **władz lokalnych**, dalsze zapewnianie stabilności i pokoju, **zapobieganie konfliktom i wspieranie sprawiedliwych i integracyjnych społeczeństw, stymulowanie multilateralizmu, międzynarodowej sprawiedliwości i rozliczalności** oraz rozwiązywanie innych globalnych i regionalnych problemów, w tym **związanych z migracją i mobilnością zmiany klimatu i degradacji środowiskowej, a także uwzględniane potrzeb i priorytetów polityki zagranicznej określonych w załączniku III, w tym promowanie budowania zaufania i dobrych relacji sąsiedzkich**; [Popr. 79]

ba) **ochrona, wspieranie i propagowanie praw człowieka, demokracji, praworządności, a także równouprawnienia płci i równości społecznej, w tym w najtrudniejszych okolicznościach i sytuacjach pilnych we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w tym z obrońcami praw człowieka na całym świecie**; [Popr. 80]

c) **szybkie reagowanie na: sytuacje kryzysowe, niestabilność i konflikty, wyzwania związane z odpornością i łączenie pomocy humanitarnej z działaniami na rzecz rozwoju** ~~oraz potrzeby i priorytety polityki zagranicznej~~. [Popr. 81]

Osiągnięcie tych celów mierzy się z zastosowaniem właściwych wskaźników, o których mowa w art. 31.

3. Przynajmniej ~~92%~~ **95 %** wydatków w ramach niniejszego rozporządzenia spełnia kryteria oficjalnej pomocy rozwojowej ustanowione przez Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju. **Niniejsze rozporządzenie przyczynia się do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest osiągnięcie poziomu przekazywania krajom najslabiej rozwiniętym oficjalnej pomocy rozwojowej w wysokości 0,2% dochodu narodowego brutto Unii i przekazywania 0,7% dochodu narodowego brutto Unii jako oficjalnej pomocy rozwojowej w ramach czasowych Agendy 2030**. [Popr. 82]

3a. **Co najmniej 20 % oficjalnej pomocy rozwojowej finansowanej na podstawie niniejszego rozporządzenia, we wszystkich programach, geograficznych i tematycznych, rocznie i w czasie trwania działań, musi być zarezerwowane na włączenie społeczne i rozwój społeczny, aby wesprzeć i wzmocnić świadczenie podstawowych usług społecznych, takich jak usługi zdrowotne, edukacja żywienie i ochrona socjalna, w szczególności dla grup najbardziej marginalizowanych, z naciskiem na kobiety i dzieci**. [Popr. 83]

3b. **W przypadku co najmniej 85 % programów geograficznych i tematycznych finansowanych z oficjalnej pomocy rozwojowej na podstawie niniejszego rozporządzenia równouprawnienie płci i prawa kobiet i dziewcząt oraz wzmocnienie ich pozycji stanowią cel główny lub znaczący, jak określono przez Komitet Pomocy Rozwojowej przy OECD. W znacznej części tych programów równouprawnienie płci i prawa kobiet i dziewcząt oraz wzmocnienie ich pozycji muszą stanowić cel główny**. [Popr. 84]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 4

Zakres stosowania i struktura

1. Finansowanie unijne udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia ~~wdraża się, stosując~~ **stosuje się przez: [Popr. 85]**

- a) programy geograficzne
- b) programy tematyczne
- c) działania szybkiego reagowania.

2. Programy o określonym zasięgu geograficznym obejmują współpracę państwową i wielopaństwową na następujących obszarach:

- a) sąsiedztwo
- b) Afryka Subsaharyjska
- c) Azja i kraje Pacyfiku
- d) obie Ameryki i Karaiby.

Programy o określonym zasięgu geograficznym mogą obejmować wszystkie państwa trzecie z wyjątkiem kandydatów lub potencjalnych kandydatów określonych w rozporządzeniu (UE) nr .../...⁽⁴⁵⁾. (IPA) oraz kraje i terytoria zamorskie określone w decyzji Rady .../... (UE). **Mogą być również ustanawiane programy o kontynentalnym lub transregionalnym zasięgu geograficznym, w szczególności program panafrykański obejmujący kraje afrykańskie, o których mowa w lit. a) i b), oraz program obejmujący kraje Afryki, Karaibów i Pacyfiku, o których mowa w lit. b), c) i d).** [Popr. 86]

Programy o określonym zasięgu geograficznym na obszarze objętym polityką sąsiedztwa mogą obejmować każde państwo, o którym mowa w załączniku I.

Ze względu na realizację celów przewidzianych w art. 3, programy o określonym zasięgu geograficznym dotyczą obszarów współpracy określonych w załączniku II.

3. Programy tematyczne obejmują działania związane z realizacją celów zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym w następujących obszarach:

- a) prawa człowieka i demokracja,
- b) organizacje społeczeństwa obywatelskiego **i władze lokalne; [Popr. 87]**
- c) stabilność i pokój,
- d) wyzwania globalne.

da) potrzeby i priorytety polityki zagranicznej. [Popr. 88]

Programy tematyczne mogą obejmować wszystkie państwa trzecie, **jak również kraje i terytoria zamorskie określone mają pełen dostęp do programów tematycznych, jak określono w decyzji Rady .../... (UE). Należy zapewnić ich rzeczywisty udział, z uwzględnieniem ich specyficznych cech i szczególnych wyzwań, z którymi muszą się mierzyć.** [Popr. 89]

Ze względu na realizację celów przewidzianych w art. 3, programy tematyczne dotyczą obszarów interwencji określonych w załączniku III.

4. Działania szybkiego reagowania umożliwiają wczesne podjęcie działań, które:

- a) przyczyniają się do przywrócenia **pokoju**, stabilności i zapobiegania konfliktom w sytuacjach nagłych, początku kryzysu, kryzysowych i pokryzysowych; [Popr. 90]

⁽⁴⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (Dz.U. L).

Środa, 27 marca 2019 r.

- b) przyczyniają się do wzmocnienia odporności państw, **w tym władz lokalnych**, społeczeństw, wspólnot i jednostek oraz do łączenia pomocy humanitarnej z działaniami na rzecz rozwoju; [Popr. 91]
- e) ~~uwzględniają potrzeby i priorytety polityki zagranicznej.~~ [Popr. 92]

Działania szybkiego reagowania mogą obejmować wszystkie państwa trzecie, jak również kraje i terytoria zamorskie określone w decyzji Rady .../... (UE).

Ze względu na realizację celów przewidzianych w art. 3, działania szybkiego reagowania dotyczą obszarów interwencji określonych w załączniku IV.

5. Działania podejmowane w ramach niniejszego rozporządzenia ~~wdrażane~~ **stosowane** są głównie przez programy o określonym zasięgu geograficznym. [Popr. 93]

Działania ~~wdrażane~~ **stosowane** w ramach programów tematycznych stanowią uzupełnienie działań finansowanych w ramach programów o określonym zasięgu geograficznym i wspierają globalne i transregionalne inicjatywy na rzecz realizacji celów uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym, ~~w szczególności celów zrównoważonego rozwoju, o których mowa w art. 3 ust. 2 lit. aa), a także~~ ochrony globalnych dóbr publicznych i rozwiązywania wyzwań globalnych. Działania w ramach programów tematycznych mogą być również podejmowane **niezależnie, w tym** w przypadku braku programu o określonym zasięgu geograficznym lub gdy dane działanie nie może być odpowiednio uwzględnione w programach o określonym zasięgu geograficznym. [Popr. 94]

Działania szybkiego reagowania stanowią uzupełnienie programów geograficznych i tematycznych, **jak również działań finansowanych na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/96 z dnia 20 czerwca 1996 r. [rozporządzenie w sprawie pomocy humanitarnej]**. Działania te są opracowywane i ~~realizowane~~ **stosowane** w sposób, który w stosownych przypadkach umożliwia zachowanie ich ciągłości w ramach programów geograficznych lub tematycznych. [Popr. 95]

6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia lub zmiany załączników II, III i IV.

Artykuł 5

Spójność, zgodność i komplementarność

1. Podczas ~~wdrażania~~ **stosowania** niniejszego rozporządzenia zapewnia się zgodność, **spójność**, synergię i komplementarność z ~~innymi~~ **wszystkimi** obszarami działań zewnętrznych Unii, **w tym z innymi zewnętrznymi instrumentami finansowania, w szczególności z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzeniem IPA III], a także środkami przyjętymi na podstawie tytułu V rozdział 2 TUE i części piątej TFUE**, i jej innymi odnośnymi politykami i programami, a także spójność polityk na rzecz rozwoju. **Przy stosowaniu polityk, które mogłyby mieć wpływ na kraje rozwijające się, Unia bierze pod uwagę cele współpracy na rzecz rozwoju.** [Popr. 96]

1a. Unia i państwa członkowskie koordynują swoje odpowiednie programy wsparcia w celu zwiększenia skuteczności i wydajności ich realizacji oraz zapobiegania nakładaniu się finansowania. [Popr. 97]

1b. Podczas stosowania niniejszego rozporządzenia Komisja i ESDZ uwzględniają należyte stanowiska Parlamentu Europejskiego. [Popr. 98]

2. Działania objęte zakresem rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/96 nie są finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia.

3. W stosownych przypadkach inne programy unijne mogą mieć wkład w działania przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, pod warunkiem, że wkłady z programów nie pokrywają tych samych kosztów. Niniejsze rozporządzenie może także mieć wkład w środki przewidziane w innych programach unijnych, pod warunkiem, że wkład ten nie pokrywa tych samych kosztów. W takich przypadkach w programie prac obejmującym te działania określa się, który zbiór zasad ma zastosowanie.

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 6

Budżet

1. Pula środków finansowych na ~~wykonanie~~ **stosowanie** niniejszego rozporządzenia na lata 2021–2027 wynosi ~~89 200 82 451~~ **93 154** mln EUR *w cenach z 2018 r. (93 154 mln EUR w cenach bieżących) [100 %]* [Popr. 99]
2. Pula środków finansowych, o której mowa w ust. 1, składa się z:
 - a) ~~68 000~~ **63 687** mln EUR *w cenach z 2018 r. (71 954 mln EUR w cenach bieżących) [77,24 %]* na programy geograficzne: [Popr. 100]
 - sąsiedztwo: co najmniej ~~22 000~~ **20 572** mln EUR *w cenach z 2018 r. (23 243 mln w cenach bieżących) [24,95 %]*, [Popr. 101]
 - Afryka Subsaharyjska: co najmniej ~~32 000~~ **30 723** mln EUR *w cenach z 2018 r. (34 711 mln EUR w cenach bieżących) [37,26 %]*, [Popr. 102]
 - Azja i kraje Pacyfiku: ~~10 000~~ **8 851** mln EUR *w cenach z 2018 r. (10 000 mln EUR w cenach bieżących) [10,73 %]*, *w tym co najmniej 620 mln EUR w cenach z 2018 r. (700 mln EUR w cenach bieżących) dla krajów Pacyfiku*, [Popr. 103]
 - obie Ameryki i Karaiby: ~~4 000~~ **3 540** mln EUR *w cenach z 2018 r. (4 000 mln EUR w cenach bieżących) [4,29 %]*, *w tym 1 062 mln EUR w cenach z 2018 r. (1 200 mln EUR w cenach bieżących) dla Karaibów*, [Popr. 104]
 - b) ~~7 000~~ **9 471** mln EUR *w cenach z 2018 r. (10 700 mln EUR w cenach bieżących) [11,49 %]* na programy tematyczne: [Popr. 105]
 - prawa człowieka i demokracja: ~~1 500~~ **co najmniej 1 770** mln EUR *w cenach z 2018 r. (2 000 mln EUR w cenach bieżących) [2,15 %]*, *z czego do 25 % programu ma być przeznaczone na finansowanie unijnych misji obserwacji wyborów*, [Popr. 106]
 - organizacje społeczeństwa obywatelskiego: ~~1 500~~ **i władze lokalne: 2 390** mln EUR *w cenach z 2018 r. (2 700 mln EUR w cenach bieżących [2,90 %]*, *z czego 1 947 mln EUR w cenach z 2018 r. (2 200 mln w cenach bieżących) [2,36 %] dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i 443 mln w cenach z 2018 r. (500 mln w cenach bieżących) [0,54 %] dla władz lokalnych*, [Popr. 107]
 - stabilność i pokój: ~~1 000~~ **885** mln EUR *w cenach z 2018 r. (1 000 mln EUR w cenach bieżących) [1,07 %]*, [Popr. 108]
 - globalne wyzwania: ~~3 000~~ **3 983** mln EUR *w cenach z 2018 r. (4 500 mln EUR w cenach bieżących) [4,83 %]*, [Popr. 109]
 - *potrzeby i priorytety polityki zagranicznej: 443 mln EUR w cenach z 2018 r. (500 mln w cenach bieżących) [0,54 %]*, [Popr. 110]
 - c) ~~4 000~~ **3 098** mln EUR *w cenach z 2018 r. (3 500 mln EUR w cenach bieżących [3,76 %]* na działania szybkiego reagowania:
 - *stabilność i zapobieganie konfliktom w sytuacjach pilnych, początku kryzysu, kryzysowych i pokryzysowych: 1 770 mln w cenach z 2018 r. (2 000 mln EUR w cenach bieżących) [2,15 %]*,

Środa, 27 marca 2019 r.

- **wzmacnianie odporności państw, społeczeństw, wspólnot i jednostek oraz łączenie pomocy humanitarnej z działaniami na rzecz rozwoju: 1 328 mln w cenach z 2018 r. (1 500 mln EUR w cenach bieżących) [1,61 %], [Popr. 111]**
 - 3. Rezerwa na nowe wyzwania i priorytety w kwocie ~~10 200~~ **6 196** mln EUR **w cenach z 2018 r. (7 000 mln EUR w cenach bieżących) [7,51 %]** stanowi powiększenie kwot, o których mowa w ust. 2, zgodnie z art. 15. [Popr. 112]
 - 4. Pula środków finansowych, o której mowa w ust. 2 lit. a), odpowiada co najmniej 75 % puli środków finansowych, o której mowa w ust. 1.
- 4a. Działania określone w art. 9 są finansowane do kwoty 270 mln EUR. [Popr. 113]**
- 4b. Roczne środki są zatwierdzane przez Parlament Europejski i Radę w granicach określonych w wieloletnich ramach finansowych podczas procedury budżetowej, po uzgodnieniu priorytetów przez instytucje. [Popr. 114]**

Artykuł 7

Ramy polityki

Ogólne ramy polityki do celów ~~wdrażania~~ **stosowania** niniejszego rozporządzenia obejmują układy o stowarzyszeniu, umowy o partnerstwie i współpracy, umowy ~~wielostronnehandlowe~~ oraz inne umowy ustanawiające prawnie wiążące stosunki z krajami partnerskimi, ~~zalecenia i akty przyjmowane w organach ustanowionych na mocy tych umów~~, a także **istotne umowy wielostronne, akty ustawodawcze Unii**, konkluzje Rady Europejskiej, konkluzje Rady, oświadczenia przyjęte podczas szczytów ~~lub i inne oświadczenia międzynarodowe oraz wnioski ze spotkań na wysokim szczeblu z krajami partnerskimi, stosowane rezolucje i stanowiska Parlamentu Europejskiego, komunikaty Komisji lub wspólne komunikaty Komisji oraz Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa~~, **a także konwencje i rezolucje Organizacji Narodów Zjednoczonych.** [Popr. 115]

Artykuł 8

Zasady ogólne

1. Unia dąży, poprzez dialog i współpracę z krajami i regionami partnerskimi, **poprzez działania w ONZ i na innych forach międzynarodowych oraz poprzez współpracę z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, władzami lokalnymi i podmiotami prywatnymi** do propagowania, rozwijania i umacniania zasad, ~~demokracji, praworządności, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności~~, na których się opiera, **a mianowicie demokracji, praworządności, dobrych rządów, powszechności i niepodzielności praw człowieka i podstawowych wolności, poszanowania godności ludzkiej, równości i solidarności oraz respektowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego.** Finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia jest zgodne z tymi zasadami, jak również ze zobowiązaniami Unii wynikającymi z prawa międzynarodowego. [Popr. 116]

1a. Zgodnie z art. 2 i 21 TUE wkład Unii w demokrację i praworządność oraz w promowanie i ochronę praw człowieka i podstawowych wolności jest zakorzeniony w Powszechnej deklaracji praw człowieka, międzynarodowym prawie dotyczącym praw człowieka i międzynarodowym prawie humanitarnym. [Popr. 117]

2. Aby przestrzegać zasad dotyczących praw człowieka i wspierać posiadaczy tych praw, szczególnie z ~~ubogich i słabszych~~ **zmarginalizowanych i słabych** grup społecznych, **obejmujących mniejszości, kobiety, dzieci i młodzież, osoby starsze, ludy tubylcze, osoby LGBTI i osoby niepełnosprawne**, w dochodzeniu swoich praw, **w tym istotnych praw pracowniczych i w zakresie włączenia społecznego**, a także aby pomagać krajom partnerskim w realizacji ich międzynarodowych zobowiązań w zakresie praw człowieka, należy stosować podejście oparte na prawach człowieka, obejmujące wszystkie prawa człowieka, zarówno obywatelskie, jak i polityczne lub gospodarcze, społeczne oraz kulturalne. Niniejsze rozporządzenie wspiera równouprawnienie płci i wzmacnianie pozycji kobiet, **młodzieży i dzieci, w tym w odniesieniu do zdrowia oraz praw seksualnych i reprodukcyjnych.** [Popr. 118]

Środa, 27 marca 2019 r.

3. Unia wspiera, stosownie do okoliczności, realizację dwustronnej, regionalnej i wielostronnej współpracy oraz dialogu, umów o partnerstwie oraz trójstronnej współpracy.

Unia propaguje wielostronne i oparte na prawach człowieka i wartościach podejście do globalnych publicznych dóbr i wyzwań, a także współpracuje w tym zakresie z państwami członkowskimi, krajami partnerskimi, organizacjami międzynarodowymi, w tym międzynarodowymi instytucjami finansowymi oraz agencjami, funduszami i programami ONZ, i innymi darczyńcami. [Popr. 119]

Unia wspiera współpracę z organizacjami międzynarodowymi oraz regionalnymi i innymi darczyńcami. [Popr. 120]

W stosunkach z krajami partnerskimi bierze się pod uwagę ich wyniki w realizacji zobowiązań, umów międzynarodowych, w szczególności porozumienia paryskiego, oraz stosunki umowne z Unią, w szczególności układy o stowarzyszeniu, umowy o partnerstwie i współpracy oraz umowy handlowe. [Popr. 121]

4. ~~W stosownych przypadkach~~ Współpraca między Unią i państwami członkowskimi z jednej strony a krajami partnerskimi z drugiej oparta jest na zasadach skuteczności pomocy rozwojowej, w ramach wszystkich jej rodzajów, i ma na celu ich propagowanie. Zasady te to: odpowiedzialność krajów partnerskich za priorytety w dziedzinie rozwoju, skoncentrowanie się na rezultatach, integracyjne partnerstwa na rzecz rozwoju, przejrzystość i wzajemna rozliczalność, a także dostosowanie do priorytetów krajów partnerskich. Unia propaguje skuteczne i wydajne uruchamianie i wykorzystanie środków. [Popr. 122]

Zgodnie z zasadą partnerstwa sprzyjającego integracji ~~w stosownych przypadkach~~ Komisja zapewnia, aby należycie zasięgnięto opinii właściwych zainteresowanych podmiotów z państw trzecich, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i lokalnych władz, a także by podmioty te miały szybki dostęp do właściwych informacji pozwalających im odgrywać istotną rolę w procesach opracowywania, ~~wdrażania~~ stosowania i związanego z tym monitorowania programów. [Popr. 123]

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności Komisja preferuje, w stosownych przypadkach, korzystanie z systemów krajów partnerskich przy ~~wdrażaniu~~ stosowaniu programów. [Popr. 124]

5. Dążąc do zwiększenia komplementarności i skuteczności swoich działań, Unia i państwa członkowskie koordynują swoje polityki i konsultują się wzajemnie co do swych programów pomocy, w tym w organizacjach międzynarodowych i podczas konferencji międzynarodowych.

6. Programy i działania na podstawie niniejszego rozporządzenia uwzględniają kwestie zmiany klimatu, ochrony środowiska zgodnie z art. 11 TFUE, zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i gotowości na wypadek klęsk, rozwoju społecznego, zapobiegania konfliktom i budowania pokoju, równouprawnienia płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet, dzieci i młodzieży, niedyskryminacji, edukacji i kultury oraz cyfryzacji, a także wzajemne powiązania między celami zrównoważonego rozwoju, tak aby propagować zintegrowane działania, które mogą przynosić dodatkowe korzyści i przyczyniać się do osiągnięcia licznych celów w sposób spójny. Te programy i działania prowadzone są w oparciu o analizę zdolności, ryzyka i zagrożeń, a także uwzględniając ukierunkowane na ludzi i społeczność podejście oparte na odporności i kontekst konfliktu. Są one zgodne z zasadą niepozostawiania nikogo bez pomocy i zasadą „nie szkodzić”. [Popr. 125]

7. Bez uszczerbku dla innych celów działań zewnętrznych Unii, wobec partnerów przyjmuje się bardziej skoordynowane, całościowe i usystematyzowane podejście do kwestii migracji, a ich skuteczność jest regularnie oceniana, bez uzależniania przyznawania pomocy rozwojowej krajom trzecim od współpracy w zakresie zarządzania migracją i z pełnym poszanowaniem praw człowieka, w tym prawa każdej jednostki do opuszczenia państwa pochodzenia. [Popr. 126]

7a. Komisja zapewnia, aby działania przyjęte na podstawie niniejszego rozporządzenia w związku z bezpieczeństwem, stabilnością i pokojem, w szczególności w odniesieniu do budowania zdolności podmiotów wojskowych na rzecz wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa na rzecz rozwoju, walki z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną oraz wsparcia cyberbezpieczeństwa, były prowadzone zgodnie z prawem międzynarodowym, w tym międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka i międzynarodowym prawem humanitarnym. Komisja może wspólnie z partnerami będącymi beneficjentami opracowywać plany działania w celu poprawy instytucjonalnej i operacyjnej zgodności podmiotów wojskowych ze standardami przejrzystości i praw człowieka. Komisja dokładnie monitoruje i ocenia stosowanie tych działań dla każdego odpowiedniego celu zgodnie z art. 31 oraz składa sprawozdania z ich stosowania, aby zapewnić zgodność ze zobowiązaniami w zakresie praw człowieka. W odniesieniu do tych działań Komisja stosuje podejście uwzględniające kontekst konfliktu, w tym rygorystyczną i systematyczną analizę ex ante konfliktów, która w pełni

Środa, 27 marca 2019 r.

uwzględnia analizę dotyczącą płci, oprócz przepisów dotyczących zarządzania ryzykiem, przewidzianych w art. 8 ust. 8 lit. b). Komisja przyjmuje akt delegowany zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez ustanowienie ram operacyjnych opartych na istniejących wytycznych w celu zapewnienia, by prawa człowieka były uwzględniane przy projektowaniu i stosowaniu środków, o których mowa w niniejszym artykule, w szczególności w odniesieniu do zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu oraz poszanowania sprawiedliwości proceduralnej, w tym domniemania niewinności, prawa do sprawiedliwego procesu i prawa obrony. [Popr. 127]

8. Komisja **regularnie** informuje Parlament Europejski i prowadzi z nim ~~regularną wymianę poglądów~~ **znaczący dialog polityczny, z własnej inicjatywy lub na wniosek Parlamentu Europejskiego.** [Popr. 128]

8a. **Komisja prowadzi regularną wymianę informacji ze społeczeństwem obywatelskim oraz władzami lokalnymi.** [Popr. 129]

8b. **Komisja przyjmuje akt delegowany zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez ustanowienie właściwych ram zarządzania ryzykiem, w tym środków oceny ryzyka i środków ograniczających ryzyko dla każdego odpowiedniego celu rozporządzenia.** [Popr. 130]

8c. **U podstaw całego instrumentu leży przejrzystość i rozliczalność, z silnym naciskiem na sprawozdawczość i kontrolę. Obejmuje to przejrzysty system kontroli, w tym zgłaszanie informacji na temat odbiorców środków oraz czy płatności zostały dokonane w terminie.** [Popr. 131]

Artykuł 9

Budowanie zdolności podmiotów wojskowych w celu wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa na rzecz rozwoju

1. ~~Zgodnie z art. 41 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej~~ Z pomocy udzielanej przez Unię na mocy niniejszego rozporządzenia nie można korzystać w celu finansowania zakupu broni lub amunicji ani w celu finansowania operacji o konsekwencjach wojskowych lub obronnych. **Wszelki sprzęt, usługi lub technologie dostarczane na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają ścisłej kontroli transferu określonej we wspólnym stanowisku 944/2008/WPZiB, rozporządzeniu w sprawie produktów podwójnego zastosowania oraz wszelkich obowiązujących unijnych środkach ograniczających. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) .../... [rozporządzenie UE w sprawie produktów używanych do wykonywania kary śmierci i tortur], niniejszego rozporządzenia nie można wykorzystywać do tego, aby finansować dostarczanie jakiegokolwiek rodzaju sprzętu, który może być użyty do tortur, złego traktowania lub innych naruszeń praw człowieka.** [Popr. 132]

2. W celu przyczynienia się do zrównoważonego rozwoju, który wymaga utworzenia stabilnych, pokojowych i integracyjnych społeczeństw, pomoc Unii na mocy niniejszego rozporządzenia może być wykorzystywana w kontekście szerszej reformy sektora bezpieczeństwa lub do budowania zdolności podmiotów wojskowych w krajach partnerskich, w nadzwyczajnych okolicznościach określonych w ust. 4, w celu realizacji działań rozwojowych i zapewnienia bezpieczeństwa służącego rozwojowi, **zgodnie z nadrzędnym celem osiągnięcia zrównoważonego rozwoju.** [Popr. 133]

3. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu może w szczególności objąć realizację programów budowania zdolności na rzecz rozwoju i bezpieczeństwa służącego rozwojowi, w tym szkoleń, mentoringu i doradztwa, a także dostawy sprzętu, poprawy infrastruktury i świadczenia usług bezpośrednio związanych z tą pomocą.

4. Pomoc na podstawie niniejszego artykułu jest świadczona jedynie w sytuacji, gdy:

a) nie ma możliwości spełnienia wymagań dla odpowiedniej realizacji celów Unii wynikających z niniejszego rozporządzenia za pośrednictwem podmiotów niewojskowych i istnieje zagrożenie dla istnienia funkcjonujących instytucji państwowych lub dla ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, a instytucje państwowe nie są w stanie przeciwdziałać temu zagrożeniu; oraz

b) dany kraj partnerski i Unia są zgodne co do tego, że podmioty wojskowe są kluczowe dla utrzymania, ustanowienia lub przywrócenia warunków niezbędnych do zrównoważonego rozwoju **oraz że te podmioty wojskowe nie są zaangażowane w łamanie praw człowieka ani nie zagrażają funkcjonowaniu instytucji państwowych**, w tym w sytuacjach kryzysowych i sytuacjach lub kontekstach delikatnych lub niestabilnych. [Popr. 134]

Środa, 27 marca 2019 r.

5. Pomocy Unii na podstawie niniejszego artykułu nie wykorzystuje się do finansowania budowania zdolności podmiotów wojskowych do celów innych niż zapewnianie działań rozwojowych oraz bezpieczeństwa służącego rozwojowi. Pomoc Unii nie służy w szczególności do finansowania:

- a) stałych wydatków wojskowych;
- b) zakupu broni i amunicji ani żadnego innego sprzętu przeznaczonego do zabijania;
- c) szkoleń mających konkretnie na celu przyczynienie się do zdolności bojowej sił zbrojnych.

6. Przy opracowywaniu i ~~wdrażaniu~~ **stosowaniu** środków na mocy niniejszego artykułu Komisja promuje odpowiedzialność kraju partnerskiego za własny rozwój. Komisja rozwija także elementy i dobre praktyki niezbędne do zapewnienia trwałości i **rozliczalności** w perspektywie średnio- i długoterminowej, jak również propaguje praworządność i ustalone zasady prawa międzynarodowego. **Komisja zapewnia, że środki te przynoszą bezpośrednie korzyści dla bezpieczeństwa ludności, wpisują się w szerszą politykę reformy sektora bezpieczeństwa, obejmującą silny nadzór demokratyczny i parlamentarny oraz elementy rozliczalności, w tym pod względem poprawy świadczenia usług w dziedzinie bezpieczeństwa, i są dopasowane do długofalowych strategii pokojowych i rozwojowych mających na celu wyeliminowanie przyczyn konfliktu. Komisja zapewnia również, aby działania mające na celu reformę sił zbrojnych przyczyniały się do zwiększenia ich przejrzystości, rozliczalności i poszanowania przez nie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich osób podlegających ich jurysdykcji. W przypadku środków służących dostarczeniu sprzętu partnerskim siłom zbrojnym Komisja określa rodzaj sprzętu, który należy dostarczyć w kontekście każdego środka. Komisja stosuje przepisy określone w art. 8 ust. 8 lit. b) (nowy) w celu zapewnienia, że sprzęt ten będzie wykorzystywany wyłącznie przez jego docelowych beneficjentów.** [Popr. 135]

7. Komisja ustanawia odpowiednie procedury oceny ryzyka, monitorowania i oceny środków na podstawie niniejszego ~~artykułu~~ **przeprowadza, w ramach** oceny na podstawie **art. 32 oraz w szczególności w odniesieniu do oceny śródkresowej, wspólne oceny z państwami członkowskimi. Wyniki stanowią pomoc w opracowywaniu przemyślanych programów i w przydziale zasobów oraz w dalszym zwiększeniu spójności i komplementarności działań zewnętrznych Unii.** [Popr. 136].

TYTUŁ II

~~WDRAŻANIE~~ STOSOWANIE NINIEJSZEGO ROZPORZĄDZENIA [POPR. 137]

Rozdział I

Programowanie

Artykuł 9a

Zakres programów o określonym zasięgu geograficznym

1. Działania Unii na rzecz współpracy stosowane na podstawie niniejszego artykułu dotyczą przedsięwzięć o charakterze lokalnym, krajowym, regionalnym, transregionalnym i kontynentalnym.

2. Ze względu na realizację celów przewidzianych w art. 3 programy o określonym zasięgu geograficznym dotyczą następujących obszarów interwencji:

- a) dobre rządy, demokracja, praworządność, prawa człowieka, podstawowe wolności i społeczeństwo obywatelskie;
- b) eliminacja ubóstwa, zwalczanie nierówności i rozwój społeczny;
- c) migracja i mobilność;
- d) środowisko i zmiana klimatu;
- e) zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz godne zatrudnienie;
- f) bezpieczeństwo, stabilność i pokój;
- g) partnerstwo;

3. Bardziej szczegółowe informacje na temat obszarów współpracy, o których mowa w ust. 2, przedstawiono w załączniku II. [Popr. 138]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 9b

Zakres programów tematycznych

1. Programy tematyczne obejmują następujące obszary interwencji:

a) prawa człowieka, podstawowe wolności i demokracja:

- ochrona i wspieranie praw człowieka i obrońców praw człowieka w państwach i sytuacjach pilnych, w których prawa człowieka i podstawowe wolności są najbardziej zagrożone, w tym poprzez zaspokajanie pilnych potrzeb związanych z ochroną obrońców praw człowieka w elastyczny i całościowy sposób,
- stanie na straży podstawowych wolności wszystkich ludzi i przyczynianie się w ten sposób do tworzenia społeczeństw, w których panują takie wartości jak uczestnictwo, niedyskryminacja, równość, sprawiedliwość społeczna i rozliczalność,
- wzmocnienie i wspieranie demokracji z uwzględnieniem wszystkich aspektów demokratycznych rządów, w tym wzmocnienie pluralizmu demokratycznego, zwiększenie aktywności obywatelskiej, w tym poprzez wsparcie dla obywatelskich organizacji obserwacji wyborów i ich regionalnych sieci na całym świecie, stworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie wiarygodnych, sprzyjających włączeniu społecznemu i przejrzystych procesów wyborczych przez cały cykl wyborczy, w szczególności za pomocą unijnych misji obserwacji wyborów (EU EOMs),
- promowanie skutecznego multilateralizmu i partnerstw strategicznych jako wkładu w zwiększanie potencjału ram międzynarodowych, regionalnych i krajowych oraz wzmacnianie pozycji podmiotów lokalnych w zakresie promowania i ochrony praw człowieka, demokracji i rządów prawa,
- propagowanie nowych międzyregionalnych synergii i sieci wśród lokalnych społeczeństw obywatelskich oraz między społeczeństwem obywatelskim a innymi właściwymi organami i mechanizmami w zakresie praw człowieka, aby zmaksymalizować wymianę najlepszych praktyk dotyczących praw człowieka i demokracji oraz zadbać o pozytywną dynamikę;

b) organizacje społeczeństwa obywatelskiego i władze lokalne:

- wspieranie integracyjnego, partycypacyjnego, upodmiotowionego i niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich,
- promowanie dialogu prowadzonego z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz między tymi organizacjami,
- wspieranie budowania zdolności władz lokalnych i wykorzystywanie ich wiedzy fachowej do promowania terytorialnego podejścia do rozwoju,
- podnoszenie świadomości i wiedzy obywateli Unii na temat celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia oraz zwiększanie ich zaangażowania w osiągnięcie tych celów,
- wspieranie społeczeństwa obywatelskiego w uczestnictwie w promowaniu polityki publicznej i dialogu z rządami i instytucjami międzynarodowymi,
- wspieranie społeczeństwa obywatelskiego w uwrażliwianiu konsumentów i obywateli oraz podnoszeniu świadomości na temat produkcji i konsumpcji przyjaznej dla środowiska i uczciwego handlu w celu zachęcenia ich do przyjęcia bardziej zrównoważonych zachowań;

c) stabilność i pokój:

- pomoc w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju i osiągnięcia stanu gotowości na wypadek kryzysu,
- pomoc w zakresie przeciwdziałania globalnym i ponadregionalnym oraz powstającym zagrożeniom;

d) wyzwania globalne:

- zdrowie,
- edukacja,
- równouprawnienie płci,

Środa, 27 marca 2019 r.

- *sytuacja dzieci i młodzieży,*
- *migracja i przymusowe wysiedlenia,*
- *godna praca, ochrona socjalna i nierówność,*
- *kultura,*
- *zapewnienie zdrowego środowiska i przeciwdziałanie zmianie klimatu,*
- *zrównoważona energia,*
- *zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, godziwe miejsca pracy i zaangażowanie sektora prywatnego,*
- *żywność i żywienie,*
- *promowanie społeczeństw integracyjnych, dobrego zarządzania gospodarczego i przejrzystego zarządzania finansami publicznymi,*
- *dostęp do bezpiecznej wody, urządzeń sanitarnych i higieny;*

e) *potrzeby i priorytety polityki zagranicznej:*

- *wspieranie unijnych strategii na rzecz współpracy dwustronnej, regionalnej i międzyregionalnej, propagowanie dialogu politycznego i opracowanie wspólnego podejścia do wyzwań globalnych i reakcji na te wyzwania,*
- *wspieranie unijnej polityki handlowej,*
- *udział we wdrażaniu międzynarodowego wymiaru unijnych polityk wewnętrznych oraz promowanie powszechnej wiedzy na temat Unii i eksponowanie Unii i roli, jaką odgrywa na arenie międzynarodowej.*

2. *Bardziej szczegółowe informacje na temat obszarów współpracy, o których mowa w ust. 3, przedstawiono w załączniku III. [Popr. 139]*

Artykuł 10

Ogólna metodyka programowania

1. Współpraca i interwencje na podstawie niniejszego rozporządzenia są objęte programowaniem z wyjątkiem działań szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4.
2. Na podstawie art. 7 programowanie na mocy niniejszego rozporządzenia opiera się na następujących zasadach:
 - a) dokumenty programowe zapewniają spójne ramy współpracy między Unią a krajami lub regionami partnerskimi, zgodnie z ogólnym zamiarem i zakresem, celami i zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu **oraz na podstawie strategii Unii wobec kraju partnerskiego lub regionu lub na podstawie strategii tematycznych Unii;** [Popr. 140]
 - b) Unia i państwa członkowskie przeprowadzają wzajemne konsultacje na wczesnym etapie procesu programowania i podczas tego procesu w celu promowania zgodności, komplementarności i spójności działań podejmowanych w ramach współpracy. W przypadku programowania krajowego preferowanym podejściem jest wspólne programowanie. Wspólne programowanie, w stosownych przypadkach, jest otwarte dla innych darczyńców;
 - c) ~~w stosownych przypadkach~~ Unia – **na wczesnym etapie i w trakcie całego procesu programowania – zachęca do regularnego wielostronnego i integracyjnego dialogu** z innymi darczyńcami i partnerami, w tym z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, a także **fundacji prywatnych i politycznych; Parlament Europejski jest informowany o wyniku tych konsultacji.** [Popr. 141]
 - d) programy tematyczne na rzecz praw człowieka i demokracji ~~oraz~~ , **organizacji** społeczeństwa obywatelskiego **i władz lokalnych, a także stabilności i pokoju,** o których mowa w art. 4 ust. 3 lit. a) i b) i c), umożliwiają udzielanie pomocy niezależnie od zgody rządów i innych organów publicznych odnośnych państw trzecich. ~~Te~~ Programy tematyczne **na rzecz praw człowieka i demokracji, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych** wspierają głównie ~~organizacje społeczeństwa obywatelskiego~~ **społeczeństwo obywatelskie, w tym obrońców praw człowieka i dziennikarzy znajdujących się pod presją.** [Popr. 142]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 11

Zasady programowania dotyczące programów o określonym zasięgu geograficznym [Popr. 143]

-1. **Przy programowaniu na podstawie niniejszego rozporządzenia zwraca się należytą uwagę na kwestie praw człowieka, podstawowych wolności, dobrych rządów i demokracji w krajach partnerskich.** [Popr. 144]

-1a. **Podczas stosowania, wdrażania i przeglądu wszystkich dokumentów programowych na mocy niniejszego artykułu stosowane są zasady spójności polityki na rzecz rozwoju i skuteczności pomocy.** [Popr. 145]

-1b. **Programy geograficzne i tematycznie wzajemnie się uzupełniają i są ze sobą zgodne oraz wnoszą wartość dodaną.** [Popr. 146]

1. Programowanie w przypadku programów o określonym zasięgu geograficznym opiera się na następujących zasadach ogólnych:

a) bez uszczerbku dla ust. 4, działania są w ~~największym możliwym zakresie~~ oparte na **sprzyjającym włączeniu społecznemu** dialogu między Unią, **unijnymi instytucjami**, państwami członkowskimi i krajami partnerskimi, w tym władzami krajowymi, **regionalnymi** i lokalnymi, z udziałem przedstawicieli **organizacji** społeczeństwa obywatelskiego, parlamentów **regionalnych**, narodowych i lokalnych, **społeczności** oraz innych zainteresowanych podmiotów, co służy zwiększeniu poczucia **demokratycznej** odpowiedzialności za ten proces oraz zachęceniu do wspierania krajowych i regionalnych strategii; [Popr. 147]

b) ~~w stosownych przypadkach~~ **w miarę możliwości** okres programowania jest zsynchronizowany z cyklami strategii kraju partnerskiego; [Popr. 148]

c) programowanie może przewidywać działania w zakresie współpracy, finansowane z poszczególnych alokacji środków wymienionych w art. 6 ust. 2 oraz z innych programów unijnych zgodnie z ich aktami podstawowymi.

2. **Bez uszczerbku dla ust. 1**, programowanie w przypadku programów o określonym zasięgu geograficznym zapewnia konkretne dostosowane ramy współpracy w oparciu o: [Popr. 149]

a) potrzeby partnerów określone na podstawie szczególnych kryteriów **oraz pogłębionej analizy**, z uwzględnieniem społeczności, ubóstwa, nierówności, rozwoju społecznego, **sytuacji pod względem praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji i równouprawnienia płci, przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego**, narażenia w aspekcie środowiskowym i gospodarczym oraz odporności państwa i społeczeństwa; [Popr. 150]

b) zdolności partnerów do ~~generowania~~ **uruchomienia i skutecznego wykorzystania** zasobów finansowych, ~~możliwości dostępu do źródeł finansowania~~ **krajowych na potrzeby wsparcia krajowych priorytetów w dziedzinie rozwoju** i zdolności ich absorpcji; [Popr. 151]

c) zobowiązania i rezultaty partnerów, **w tym zobowiązania wspólnie uzgodnione z Unią, oraz wysiłki** określone na podstawie kryteriów takich jak reformy polityczne, **postępy w zakresie praworządności, dobrych rządów, praw człowieka i walki z korupcją**, rozwój gospodarczo-społeczny, **zrównoważoność środowiskowa i skuteczne korzystanie z pomocy**; [Popr. 152]

d) potencjalny wpływ finansowania Unii w krajach i regionach partnerskich;

e) zaangażowanie partnera i jego zdolność do propagowania wspólnych **wartości, zasad i podstawowych** interesów ~~i wartości~~ oraz do wspierania wspólnych celów i wielostronnych sojuszy, a także realizacji priorytetów Unii. [Popr. 153]

3. W procesie przyznawania środków w sposób priorytetowy traktuje się kraje najbardziej potrzebujące, w szczególności kraje najslabiej rozwinięte, kraje o niskich dochodach, państwa znajdujące się w sytuacji kryzysowej, pokryzysowej, niestabilnej i podatne na zagrożenia, w tym małe rozwijające się państwa wyspiarskie.

4. Współpraca z krajami uprzemysłowionymi skupia się na propagowaniu interesów Unii i interesów wzajemnych, **a także wspólnych podstawowych interesów i wartości oraz wspólnie uzgodnionych celów i multilateralizmu. Taka współpraca, w stosownych przypadkach, opiera się na dialogu pomiędzy Unią, w tym Parlamentem Europejskim, a państwami członkowskimi, przy zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego.** [Popr. 153]

Środa, 27 marca 2019 r.

5. Dokumenty programowe ~~programów o określonym zasięgu geograficznym opierają się na wynikach i uwzględniają, są zorientowane na wyniki i obejmują, w miarę możliwości, sprecyzowane cele i wskaźniki służące do pomiaru postępów i wpływu unijnej pomocy. Wskaźniki mogą opierać się,~~ w stosownych przypadkach, ~~uzgodnione na uzgodnionych~~ na szczeblu międzynarodowym ~~cele końcowe i wskaźniki~~ *normach*, w szczególności ~~te określone na normach określonych~~ na potrzeby realizacji celów zrównoważonego rozwoju, a także ~~ramy na ramach~~ wyników na poziomie poszczególnych krajów, ~~w celu dokonania oceny i informowania o tym, w jaki sposób Unia przyczynia się do osiągnięcia rezultatów na poziomie produktu, wyników i wpływu.~~ [Popr. 155]

6. Przy opracowywaniu dokumentów programowych dla krajów i regionów znajdujących się w sytuacji kryzysowej, pokryzysowej, niestabilności i podatnych na zagrożenia bierze się należyte pod uwagę szczególne potrzeby tych krajów oraz okoliczności panujące w danych krajach lub regionach, *a także, aby zwiększyć odporność, podatności, zagrożenia i możliwości. Zwraca się uwagę na kwestię zapobiegania konfliktom, budowanie państwa i pokoju, działania związane z pojednaniem i odbudową po zakończeniu konfliktu, przygotowanie na wypadek klęsk żywiołowych, a także na rolę kobiet i prawa dzieci w tych procesach. Należy stosować podejście oparte na prawach człowieka i ukierunkowane na ludzi.*

Jeżeli kraje lub regiony partnerskie są bezpośrednio objęte lub dotknięte sytuacją kryzysową, pokryzysową lub niestabilności, szczególny nacisk kładzie się na lepszą koordynację działań wszystkich właściwych podmiotów z myślą o wsparciu *zapobiegania przemocy* i przejścia od sytuacji wyjątkowej do fazy rozwoju. [Popr. 156]

7. Niniejsze rozporządzenie przyczynia się, *w ramach programów ustanowionych na mocy art. 4 ust. 2 niniejszego rozporządzenia,* do działań przewidzianych w rozporządzeniu (UE) nr .../... (Erasmus). *Orientacyjną kwotę 2 000 000 000 EUR z programów o określonym zasięgu geograficznym należy przeznaczyć na działania związane z mobilnością, współpracą i dialogiem politycznym z organami władzy, instytucjami i organizacjami krajów partnerskich.* Na podstawie niniejszego rozporządzenia sporządza się jednolity dokument programowy na okres siedmiu lat, obejmujący środki finansowe z rozporządzenia (UE) nr .../...(IPA III). Wykorzystanie tych środków finansowych podlega rozporządzeniu (UE) nr .../... (Erasmus), *przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z rozporządzeniem (UE) nr .../... (IPA III).* [Popr. 157]

7a. *Niniejsze rozporządzenie przyczynia się do działań przewidzianych w rozporządzeniu (UE) nr .../... (Kreatywna Europa). Na podstawie niniejszego rozporządzenia sporządza się jednolity dokument programowy na okres siedmiu lat, obejmujący środki finansowe z rozporządzenia (UE) nr .../... (IPA III). Rozporządzenie (UE) nr .../... (Kreatywna Europa) ma zastosowanie do wykorzystania tych środków finansowych.* [Popr. 158]

Artykuł 12

Dokumenty programowe programów geograficznych

-1. *Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie ram dla poszczególnych państw oraz wieloletnich programów wielokrajowych. Takie przepisy ramowe:*

- a) *określają priorytetowe obszary spośród obszarów zdefiniowanych w art. 9a i 15b;*
- b) *wyznaczają konkretne szczegółowe i wymierne cele każdego programu;*
- c) *wskazują oczekiwane rezultaty z wymiernymi celami oraz jasne i sprecyzowane wskaźniki skuteczności działania powiązane z celami;*
- d) *określają orientacyjne przydziały finansowe, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i z podziałem na obszary priorytetowe;*
- e) *ustanawiają formy współpracy, w tym wkłady na rzecz gwarancji na działania zewnętrzne.* [Popr. 159]

1. ~~Wdrażanie niniejszego rozporządzenia w przypadku programów o określonym zasięgu geograficznym odbywa się z wykorzystaniem wieloletnich programów indykatywnych i wielokrajowych programów indykatywnych.~~ [Popr. 160]

2. ~~W wieloletnich programach indykatywnych określa się priorytetowe obszary wybrane do finansowania przez Unię, szczegółowe cele, oczekiwane rezultaty oraz jasne i sprecyzowane wskaźniki realizacji celów, a także orientacyjne przydziały finansowe, zarówno całkowite, jak i w podziale na priorytetowe dziedziny.~~ [Popr. 161]

Środa, 27 marca 2019 r.

3. Wieloletnie programy ~~indykatywne~~ oparte są między innymi na: **[Popr. 162]**
- ~~-a) sprawozdaniu zawierającym przeprowadzoną zgodnie z art. 11 ust. 2 analizę potrzeb, zdolności, zobowiązań i wyników danego kraju partnerskiego lub danych krajów partnerskich oraz potencjalnego wpływu unijnego finansowania, a także co najmniej jednym z następujących dokumentów: [Popr. 163]~~
- a) krajowej lub regionalnej strategii w formie ~~narodowego~~ planu rozwoju lub podobnego dokumentu, **na podstawie konstruktywnych konsultacji ze społecznością lokalną i społeczeństwem obywatelskim**, zatwierdzonych przez Komisję jako podstawa odpowiednich wieloletnich programów ~~indykatywnych~~, w czasie przyjęcia ostatniego z wymienionych dokumentów; **[Popr. 164]**
- b) dokumencie ~~ramowym~~ ustanawiającym politykę Unii względem danego partnera lub partnerów, w tym na wspólnym dokumencie uzgodnionym między Unią a państwami członkowskimi; **[Popr. 165]**
- c) wspólnym dokumencie określającym wspólne priorytety Unii i danego partnera lub partnerów.
4. Aby zwiększyć wpływ zbiorowej współpracy w ramach UE, tam gdzie to możliwe, wspólny dokument programowy zastępuje dokumenty programowe Unii i państw członkowskich. Wspólny dokument programowy może zastąpić wieloletni program ~~indykatywny~~, o ile **został zatwierdzony w akcie przyjętym na podstawie art. 14** i jest zgodny z art. 10 i 11, zawiera elementy wymienione w ust. 2 niniejszego artykułu i ustanawia podział prac pomiędzy Unią i państwami członkowskimi. **[Popr. 166]**

4a. Wieloletnie programy mogą przewidywać kwotę środków finansowych, nieprzekraczającą 5 % kwoty ogólnej, która nie została przydzielona na obszar, kraj lub grupę krajów. Środki te są przyznawane zgodnie z art. 21. [Popr. 167]

Artykuł 13

Dokumenty programowe programów tematycznych

~~-1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie ram dla poszczególnych wieloletnich programów tematycznych. Takie przepisy ramowe:~~

- a) ~~określają priorytetowe obszary spośród tych zdefiniowanych w art. 9b;~~
- b) ~~wyznaczają konkretne szczegółowe i wymierne cele każdego programu;~~
- c) ~~wskazują oczekiwane rezultaty z wymiernymi celami oraz jasne i sprecyzowane wskaźniki skuteczności działania powiązane z celami;~~
- d) ~~określają orientacyjne przydziały finansowe, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i z podziałem na obszary priorytetowe;~~
- e) ~~ustanawiają formy współpracy. [Popr. 168]~~

~~1. Wdrażanie niniejszego rozporządzenia w przypadku programów tematycznych odbywa się z wykorzystaniem wieloletnich programów indykatywnych. [Popr. 169]~~

~~2. W wieloletnich programach indykatywnych dla programów tematycznych określa się unijną strategię, priorytety wybrane do finansowania przez Unię, szczegółowe cele, oczekiwane rezultaty oraz jasne i sprecyzowane wskaźniki realizacji celów, sytuację międzynarodową oraz działania głównych partnerów w zakresie danego tematu. [Popr. 170]~~

W stosownych przypadkach określa się zasoby i priorytety działania w ramach udziału w inicjatywach ogólnoswiatowych.

Środa, 27 marca 2019 r.

~~Wieloletnie programy indykatywne dla programów tematycznych określają orientacyjny przydział finansowy — całkowity oraz w podziale na obszary współpracy i priorytetowe dziedziny. Orientacyjny przydział finansowy może być przedstawiony w postaci przedziału. [Popr. 171]~~

Przepisy ramowe, o których mowa w art. 12 i 13, opierają się na sprawozdaniu zawierającym analizę sytuacji międzynarodowej i działań głównych partnerów w zakresie danego tematu oraz określającym oczekiwane rezultaty programu. [Popr. 172]

2a. Wieloletnie programy mogą przewidywać kwotę środków finansowych, nieprzekraczającą 5 % kwoty ogólnej, która nie została przydzielona na obszar, kraj lub grupę krajów. Środki te są przyznawane zgodnie z art. 21. [Popr. 173]

Artykuł 14

Przyjmowanie i zmiany wieloletnich programów ~~indykatywnych~~ [Popr. 174]

1. ~~Komisja przyjmuje wieloletnie programy indykatywne~~ **jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia innych niż istotne elementów niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie ram dotyczących wieloletnich programów**, o których mowa w art. 12 i 13, w drodze aktów ~~wykonawczych delegowanych~~. Te akty ~~wykonawcze delegowane~~ są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. ~~35 ust. 234~~. Procedura ta ma również zastosowanie do przeglądów, o których mowa w ust. 3, 4 i 5 niniejszego artykułu, ~~które znacząco zmieniają treść wieloletnich programów indykatywnych~~. [Popr. 175]

2. Przy przyjmowaniu wspólnych wieloletnich dokumentów programowych, o których mowa w art. 12, ~~decyzja Komisji akt delegowany~~ ma zastosowanie jedynie do wkładu Unii do wspólnego wieloletniego dokumentu programowego. [Popr. 176]

3. Wieloletnie programy indykatywne dla programów geograficznych mogą zostać w razie konieczności poddane przeglądowi w celu zapewnienia skutecznego ich wdrożenia, w szczególności w przypadku znaczących zmian w ramach polityki, o których mowa w art. 7, albo w następstwie sytuacji kryzysowej lub pokryzysowej **geograficzne i tematyczne wygasają najpóźniej w dniu 30 czerwca 2025 r. Komisja przyjmuje nowe wieloletnie programy do dnia 30 czerwca 2025 r. na podstawie wyników, ustaleń i wniosków zawartych w ocenie śródkresowej, o której mowa w art. 32.** [Popr. 177]

4. Wieloletnie programy indykatywne dla programów tematycznych mogą zostać **można** w razie **potrzeby modyfikować** konieczności poddane przeglądowi w celu zapewnienia skutecznego ich ~~wdrożenia~~ **stosowania**, w szczególności w przypadku znaczących zmian w ramach polityki, o których mowa w art. 7. **Wieloletnie programy modyfikuje się, jeżeli uruchomienie rezerwy na nowe wyzwania i priorytety wymaga zmiany postanowień ramowych dotyczących odpowiedniego programu.** [Popr. 178]

5. Ze względu na należyte uzasadnioną, szczególnie pilną potrzebę związaną z okolicznościami takimi jak kryzysy lub bezpośrednie zagrożenie dla demokracji, praworządności, praw człowieka lub podstawowych wolności Komisja może zmienić aktami ~~wykonawczymi~~ **delegowanymi** wieloletnie programy ~~indykatywne~~, o których mowa w art. 12 i 13 ~~niniejszego rozporządzenia~~, w trybie pilnym, o którym mowa w art. ~~35 ust. 434a~~. [Popr. 179]

Artykuł 15

Rezerwa na nowe wyzwania i priorytety

1. Kwota, o której mowa w art. 6 ust. 3, jest ~~przeznaczona między innymi na wykorzystywaną w należyte uzasadnionych przypadkach, przyznając pierwszeństwo krajom najbardziej potrzebującym oraz przy zachowaniu pełnej komplementarności i spójności z aktami przyjętymi na mocy niniejszego rozporządzenia na:~~ [Popr. 180]

a) zapewnienie odpowiedniej reakcji Unii w przypadku nieprzewidzianych ~~okoliczności~~ **potrzeb, które nie są uwzględnione w programach i dokumentach programowych;** [Popr. 181]

b) uwzględnienie nowych potrzeb lub wyzwań, takich jak te związane z sytuacją kryzysową **naturalną lub wywołaną przez człowieka**, i pokryzysową czy ~~presją migracyjną~~ **ze zjawiskami dotyczącymi migracji, w szczególności przymusowym wysiedleniem**, na granicach UE lub państw sąsiadujących **albo w państwach trzecich;** [Popr. 182]

Środa, 27 marca 2019 r.

- c) promowanie nowych ~~unijnych lub~~ międzynarodowych inicjatyw i priorytetów **lub reagowanie na nie**. [Popr. 183]
2. Sposób wykorzystania tych środków finansowych określa się zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 14 i 21.

Artykuł 15a

Zawieszenie pomocy

1. Bez uszczerbku dla przepisów dotyczących zawieszenia pomocy, zawartych w umowach z krajami partnerskimi i regionami, jeżeli kraj partnerski nieustannie łamie zasady demokracji, praworządności, dobrych rządów oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności lub normy bezpieczeństwa jądrowego, Komisja jest uprawniona, zgodnie z art. 34, do przyjęcia aktów delegowanych zmieniających załącznik VIIa przez dodanie kraju partnerskiego do wykazu krajów partnerskich, w odniesieniu do których pomoc Unii zostaje zawieszona lub częściowo zawieszona. W przypadku częściowego zawieszenia wskazuje się programy, do których stosuje się zawieszenie.
2. Jeżeli Komisja stwierdzi, że powody uzasadniające zawieszenie pomocy przestały mieć zastosowanie, jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu zmiany załącznika VIIa, aby przywrócić pomoc Unii.
3. W przypadku częściowego zawieszenia pomoc Unii przeznaczona jest głównie na wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów niepaństwowych w związku z wdrażaniem środków mających na celu propagowanie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wspieranie demokratyzacji i dialogu w krajach partnerskich.
4. Podejmując decyzje, Komisja należyście uwzględnia stosowne rezolucje Parlamentu Europejskiego. [Popr. 184]

Rozdział II

Przepisy szczegółowe dotyczące polityki sąsiedztwa

Artykuł 15b

Cele szczegółowe dotyczące obszaru objętego polityką sąsiedztwa

1. Zgodnie z art. 3 i 4 wsparcie Unii na obszarze objętym polityką sąsiedztwa, przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, ma następujące cele:
 - a) wzmocnienie współpracy politycznej i zaangażowania w realizację europejskiej polityki sąsiedztwa ze strony Unii i jej krajów partnerskich;
 - b) wspieranie realizacji układów o stowarzyszeniu lub innych istniejących lub przyszłych porozumień oraz wspólnie uzgodnionych programów stowarzyszeniowych i priorytetów partnerstwa lub równoważnych dokumentów;
 - c) wzmocnienie i konsolidacja demokracji, państwowości, dobrych rządów, praworządności i praw człowieka oraz promowanie bardziej skutecznego sposobu wdrażania reform uzgodnionych we wspólnych formatach;
 - d) ustabilizowanie sąsiedztwa pod względem politycznym, gospodarczym i bezpieczeństwa;
 - e) zacieśnienie współpracy regionalnej, zwłaszcza w ramach Partnerstwa Wschodniego, Unii dla Śródziemnomorza i współpracy obejmującej całe europejskie sąsiedztwo, a także współpracy transgranicznej;
 - f) propagowanie budowania zaufania, dobrych relacji sąsiedzkich i innych środków przyczyniających się do zapewnienia wszelkich form bezpieczeństwa, zapobieganie konfliktom, w tym przedłużającym się konfliktom, i ich rozwiązywanie, wsparcie dla ludności dotkniętej konfliktem i odbudowa, a także poszanowanie zasad multilateralizmu i prawa międzynarodowego;

Środa, 27 marca 2019 r.

- g) *promowanie zacieśnionego partnerstwa ze społeczeństwami między Unią a krajami partnerskimi, w tym za pośrednictwem większej mobilności i kontaktów międzyludzkich, w szczególności w odniesieniu do działalności kulturalnej, edukacyjnej, zawodowej i sportowej;*
- h) *intensyfikacja współpracy w zakresie zarówno legalnej, jak i nielegalnej migracji;*
- i) *osiągnięcie stopniowej integracji z unijnym rynkiem wewnętrznym oraz zacieśnionej współpracy sektorowej i międzysektorowej, również za sprawą zbliżenia przepisów i konwergencji regulacyjnej z unijnymi normami oraz innymi stosownymi normami międzynarodowymi, a także lepszego dostępu do rynku między innymi przez pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu, powiązany rozwój instytucjonalny i inwestycje;*
- j) *wspieranie trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu i korzystnego dla wszystkich rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez promowanie tworzenia miejsc pracy i szans na zatrudnienie, w szczególności osób młodych;*
- k) *przyczynianie się do wdrożenia porozumienia klimatycznego z Paryża poprzez wzmocnienie współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa energetycznego i promowanie energii ze źródeł odnawialnych, zrównoważonej energii i celów efektywności energetycznej;*
- l) *promowanie wdrażania ram tematycznych z krajami sąsiadującymi z państwami partnerskimi objętymi polityką sąsiedztwa w celu sprostania wspólnym wyzwaniom, takim jak przykładowo migracja, energia, bezpieczeństwo i zdrowie. [Popr. 185]*

Artykuł 16

Dokumenty programowe i kryteria przydziału

1. W przypadku krajów partnerskich wymienionych w załączniku I obszary priorytetowe do finansowania przez Unię wybierane są głównie spośród tych uwzględnionych w dokumentach, o których mowa w art. 12 ust. 3 lit. c), zgodnie z obszarami współpracy w ramach obszarów geograficznych objętych polityką sąsiedztwa wymienionych w załączniku II.
 2. W drodze odstępstwa od art. 11 ust. 2 wsparcie unijne w ramach programów geograficznych realizowanych na obszarze geograficznym objętym polityką sąsiedztwa jest zróżnicowane pod względem formy i kwot, z uwzględnieniem następujących elementów, odzwierciedlających czynniki dotyczące danego kraju partnerskiego:
 - a) jego potrzeby, z zastosowaniem takich wskaźników, jak liczba ludności i poziom rozwoju;
 - b) jego zaangażowanie w realizację wspólnie uzgodnionych celów reform politycznych, gospodarczych, **środowiskowych** i społecznych oraz postępy w tym zakresie; [Popr. 186]
 - c) jego zaangażowanie w budowanie głębokiej i trwałej demokracji i postępy w tym zakresie, **w tym krzewienie praw człowieka i dobrych rządów, stanie na straży praworządności i zwalczanie korupcji**; [Popr. 187]
- ca) zaangażowanie na rzecz multilateralizmu; [Popr. 188]**
- d) partnerstwo z Unią, w tym poziom ambicji w zakresie takiego partnerstwa;
 - e) jego zdolność absorpcji unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia i potencjalny wpływ tego wsparcia.
3. Wsparcie, o którym mowa w ust. 2, zostaje odzwierciedlone w dokumentach programowych, o których mowa w art. 12.
- 3a. Wsparcie Unii na rzecz krajów partnerskich wymienionych w załączniku I stosuje się zgodnie z zasadą współfinansowania określoną w art. 190 rozporządzenia finansowego. [Popr. 189]**

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 17

Podejście oparte na wynikach

1. Kwota wynosząca ~~w przybliżeniu~~ **co najmniej** 10 % puli środków finansowych określonej w art. 6 ust. 2 lit. a) **tiret pierwsze**, stanowiącej uzupełnienie krajowych przydziałów środków finansowych, o których mowa w art. 12, zostaje przydzielona do krajów partnerskich wymienionych w załączniku I w celu ~~wdrożenia~~ **zastosowania** podejścia opartego na wynikach. Przydziały środków w ramach podejścia opartego na wynikach określa się na podstawie postępów w dziedzinie demokracji, praw człowieka, ~~rzędów prawa~~, **praworządności, dobrych rządów**, współpracy w kwestii **bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej** migracji, zarządzania gospodarczego i **wdrażania uzgodnionych** reform. Postępy krajów partnerskich podlegają ocenie rocznej **przy aktywnym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności w oparciu o sprawozdania z postępów poszczególnych krajów, które to sprawozdania przedstawiają tendencje w zestawieniu z poprzednimi latami.** [Popr. 190]

1a. Podejście oparte na wynikach i stosowane na mocy niniejszego rozporządzenia jest przedmiotem regularnej wymiany poglądów na forum Parlamentu Europejskiego i Rady. [Popr. 191]

2. Podejście oparte na wynikach nie ma zastosowania do wsparcia na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, kontaktów międzyludzkich, w tym współpracy między władzami lokalnymi, wsparcia na rzecz poprawy przestrzegania praw człowieka ani środków wsparcia związanych z sytuacjami kryzysowymi. W przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia się sytuacji w zakresie demokracji, praw człowieka lub praworządności, wsparcie **na rzecz** tych działań ~~może~~ **zostać zwiększone** **większa się w stosownych przypadkach.** [Popr. 192]

2a. Komisja i ESDZ dokonują przeglądu wsparcia opartego na wynikach w przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia się sytuacji w zakresie demokracji, praw człowieka lub praworządności. [Popr. 193]

2b. Komisja zgodnie z art. 34 przyjmuje akt delegowany w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez ustanowienie ram metodologicznych dotyczących podejścia opartego na wynikach. [Popr. 194]

Artykuł 18

Współpraca transgraniczna

1. Współpraca transgraniczna, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 3, obejmuje współpracę na przyległych granicach lądowych, współpracę transnarodową na większych terytoriach transnarodowych, współpracę morską wokół basenów morskich, jak również współpracę międzyregionalną. **Współpraca transgraniczna ma na celu zapewnienie zgodności z celami istniejących i przyszłych strategii makroregionalnych i regionalnych procesów integracji.** [Popr. 195]

2. Obszar objęty polityką sąsiedztwa stanowi uzupełnienie programów współpracy transgranicznej, o których mowa w ust. 1, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej⁽⁴⁶⁾. Na wsparcie tych programów przydziela się orientacyjnie maksymalnie 4 % puli środków finansowych dla obszaru objętego polityką sąsiedztwa.

3. Wkład na rzecz programów współpracy transgranicznej jest określany i wykorzystywany zgodnie z art. 10 ust. 3 [rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej].

4. Poziom współfinansowania unijnego nie przekracza 90 % wydatków kwalifikowalnych w ramach programu współpracy transgranicznej. W odniesieniu do pomocy technicznej poziom współfinansowania wynosi 100 %.

5. Płatności zaliczkowe na współpracę transgraniczną są określone w programie prac odpowiednio do potrzeb uczestniczących państw i terytoriów trzecich i mogą przekroczyć odsetek, o którym mowa w art. 49 [rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej].

⁽⁴⁶⁾ COM(2018)0374 Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego

Środa, 27 marca 2019 r.

6. Wieloletni strategiczny dokument indykacyjny dotyczący współpracy transgranicznej określający elementy, o których mowa w art. 12 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia] w sprawie [Europejskiej współpracy terytorialnej].

7. W przypadku wstrzymania programów współpracy transgranicznej zgodnie z art. 12 rozporządzenia w sprawie [Europejskiej współpracy terytorialnej], pozostałe środki z obszaru objętego polityką sąsiedztwa przeznaczone na wstrzymany program mogą być wykorzystane w celu finansowania innych działań z obszaru objętego polityką sąsiedztwa.

Rozdział III

Plany działania, środki i metody wdrażania **Wykonanie [Popr. 196]**

Artykuł 19

Plany działania i środki

1. Komisja przyjmuje roczne lub wieloletnie plany działania lub środki. Środki te mogą przyjmować formę środków indywidualnych, środków specjalnych, środków wspierających lub nadzwyczajnych środków pomocy. Plany działania i środki uszczegóławiają – dla poszczególnych działań – wyznaczone cele, oczekiwane wyniki i główne działania, metody ~~wdrażania~~ **stosowania**, budżet i wszelkie powiązane wydatki na wsparcie. **[Popr. 197]**

2. Plany działania opierają się na dokumentach programowych, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w ust. 3 i 4.

W razie potrzeby – przed przyjęciem rocznych lub wieloletnich programów działania lub po ich przyjęciu – pojedyncze działanie można przyjąć jako środek indywidualny. Środki indywidualne opierają się na dokumentach programowych, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w ust. 3.

W przypadku nieprzewidzianych potrzeb lub okoliczności, a także w przypadku gdy finansowanie z wielu odpowiednich źródeł jest niemożliwe, Komisja może **na podstawie art. 34** przyjąć **akty delegowane określające** środki specjalne ~~nieprzewidziane~~, **które nie opierają się na** w dokumentach programowych. **[Popr. 198]**

3. Roczne lub wieloletnie plany działania oraz środki indywidualne mogą być wykorzystywane do ~~realizowania~~ **wykonania** działań szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b) i c). **[Popr. 199]**

4. Komisja może przyjąć nadzwyczajne środki pomocy dla działań szybkiego reagowania zgodnie z art. 4 ust. 4 lit. a).

~~Okres obowiązywania nadzwyczajnego środka pomocy może wynosić do 18 miesięcy i może zostać przedłużony dwukrotnie o kolejne sześć miesięcy, maksymalnie do 30 miesięcy w przypadku wystąpienia obiektywnych i nieprzewidzianych przeszkód we wdrażaniu środka, jednakże pod warunkiem że kwota przewidziana na ten środek nie zostanie zwiększona. [Popr. 200]~~

~~W sytuacji przedłużającego się kryzysu i konfliktu Komisja może przyjąć drugi nadzwyczajny środek pomocy, na okres do 18 miesięcy. W należycie uzasadnionych przypadkach mogą zostać zastosowane dalsze środki, jeżeli ciągłość działania Unii ma zasadnicze znaczenie i nie może zostać zapewniona za pomocą innych środków. [Popr. 201]~~

4a. Okres obowiązywania środków przyjętych na mocy art. 19 ust. 3 i 4 może wynosić do 18 miesięcy i może zostać przedłużony dwukrotnie o kolejne sześć miesięcy, maksymalnie do 30 miesięcy w przypadku wystąpienia obiektywnych i nieprzewidzianych przeszkód we wdrażaniu środka, jednakże pod warunkiem że kwota przewidziana na ten środek nie zostanie zwiększona.

W sytuacji przedłużającego się kryzysu i konfliktu Komisja może przyjąć drugi nadzwyczajny środek pomocy, na okres do 18 miesięcy. W należycie uzasadnionych przypadkach mogą zostać zastosowane dalsze środki, jeżeli ciągłość działania Unii na mocy niniejszego ustępu ma zasadnicze znaczenie i nie może zostać zapewniona za pomocą innych środków. [Popr. 202]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 20

Środki wsparcia

1. Unijne finansowanie może obejmować wydatki na wsparcie przeznaczone na ~~wdrożenie~~**wykonanie** instrumentu i realizację jego celów, w tym na wsparcie administracyjne związane z przygotowaniem, działaniami następczymi, monitorowaniem oraz działaniami w zakresie kontroli i oceny, niezbędnymi do ~~wdrożenia~~**wykonania**, a także wydatki ponoszone przez siedzibę główną i delegatury Unii na wsparcie administracyjne potrzebne do programowania operacji finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym działań informacyjnych i komunikacyjnych oraz systemów informatycznych dla przedsiębiorstw, a także do zarządzania nimi. **[Popr. 203]**
2. W przypadku gdy wydatki na wsparcie nie są uwzględnione w planach działania i środkach, o których mowa w art. 21, Komisja przyjmuje, w stosownych przypadkach, środki wspierające. Unijne finansowanie w ramach środków wspierających może obejmować:
 - a) analizy, spotkania, działania informacyjne i uświadamiające, szkolenia, przygotowanie i wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk, działalność wydawniczą i wszelkie inne wydatki na pomoc administracyjną lub techniczną konieczne do programowania działań i zarządzania nimi, w tym opinie ekspertów zewnętrznych otrzymujących wynagrodzenie;
 - b) działania badawcze, innowacje i analizy dotyczące istotnych zagadnień oraz ich upowszechnianie;
 - c) wydatki związane z realizacją działań informacyjnych i komunikacyjnych, w tym na opracowanie strategii komunikacyjnych i komunikację instytucjonalną dotyczącą politycznych priorytetów Unii oraz ich eksponowanie.

Artykuł 21

Przyjmowanie planów działania i środków

1. ~~Plany działania i środki przyjmuje się w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 35 ust. 2.~~ **decyzją Komisji** zgodnie z **rozporządzeniem finansowym**. **[Popr. 204]**
2. ~~Procedura, o której mowa w ust. 1, nie jest wymagana w przypadku:~~
 - a) ~~planów działania, środków indywidualnych i środków wspierających, w przypadku których finansowanie unijne nie przekracza kwoty 10 mln EUR;~~
 - b) ~~środków specjalnych oraz planów działania i środków przyjętych w celu wdrożenia działań szybkiego reagowania, w przypadku których finansowanie unijne nie przekracza kwoty 20 mln EUR;~~
 - c) ~~zmian technicznych, pod warunkiem, że takie zmiany nie wpłyną znacząco na cele danego planu działania lub środka, takich jak:~~
 - (i) ~~zmiana metody wykonywania;~~
 - (ii) ~~realokacja środków finansowych między działaniami zawartymi w planie działania;~~
 - (iii) ~~zwiększenie lub zmniejszenie budżetu planów działania i środków o nie więcej niż 20 % pierwotnego budżetu i bez przekroczenia 10 mln EUR;~~

~~w przypadku wieloletnich planów działania i środków progi, o których mowa w ust. 2 lit. a), b) i c) pkt (iii), stosuje się w ujęciu rocznym.~~

~~Parlament Europejski i państwa członkowskie są informowane za pośrednictwem właściwego komitetu, o którym mowa w art. 35, o planach działania i środkach, z wyjątkiem środków pomocy, oraz o zmianach technicznych przyjętych na mocy niniejszego ustępu w terminie jednego miesiąca od ich przyjęcia. **[Popr. 205]**~~

Środa, 27 marca 2019 r.

3. ~~Przed przyjęciem lub przedłużeniem obowiązywania nadzwyczajnych środków pomocy, które nie przekraczają kwoty 20 mln EUR, Komisja powiadamia Radę o charakterze i celach takiego środka pomocy oraz o przeznaczonych na niego kwotach finansowych. Komisja informuje Radę o zamiarze wprowadzenia znaczących zmian do uprzednio przyjętych nadzwyczajnych środków pomocy. Komisja uwzględni odpowiednie podejście polityczne Rady i Parlamentu Europejskiego do planowania i wdrażania stosowania~~ takich środków w celu zachowania spójności działań zewnętrznych Unii. [Popr. 206]

Komisja ~~na bieżąco i terminowo~~ **niezwłocznie** informuje Parlament Europejski o planowanych zgodnie z niniejszym artykułem ~~nadzwyczajnych środkach pomocy i ich wdrażaniu~~, w tym o zakładanych kwotach finansowych; informuje Parlament Europejski także o wszelkich istotnych zmianach lub przedłużeniu obowiązywania tej pomocy. **Jak najwcześniej po przyjęciu lub istotnej modyfikacji środka, a najpóźniej w terminie jednego miesiąca od jego przyjęcia lub modyfikacji, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie oraz przedstawia w ogólnym zarysie charakter przyjętego środka, powody jego przyjęcia, okres jego obowiązywania, jego kontekst, przeznaczony nań budżet oraz stopień komplementarności tego środka w stosunku do bieżących i planowanych działań pomocowych Unii. W przypadku nadzwyczajnych środków pomocowych Komisja wskazuje również, czy, w jakim zakresie i w jaki sposób zapewni ciągłość polityki wdrożonej w ramach pomocy nadzwyczajnej za pomocą średnio- i długoterminowych instrumentów pomocowych określonych w niniejszym rozporządzeniu.** [Popr. 207]

3a. **Przed przyjęciem, zgodnie z art. 19 ust. 2, planów działania i środków, które nie opierają się na dokumentach programowych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 19 ust. 3 i 4, Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 34, akt delegowany uzupełniający niniejsze rozporządzenie poprzez określenie szczegółowych celów do realizacji, oczekiwanych rezultatów, instrumentów, które mają zostać użyte, głównych działań oraz orientacyjnych przydziałów finansowych w odniesieniu do tych planów i środków.** [Popr. 208]

4. ~~W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby, takiej jak kryzys, w tym wystąpienie klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka, bezpośrednie zagrożenie dla demokracji, rządów prawa, praw człowieka lub podstawowych wolności, Komisja może przyjąć plany działania i środki lub przyjąć zmiany istniejących planów działania i środków, w formie aktów wykonawczych mających natychmiastowe zastosowanie, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 35 ust. 4.~~ [Popr. 209]

5. Na poziomie działań prowadzona jest odpowiednia kontrola wpływu na **prawa człowieka, kwestie społeczne i środowisko**, między innymi pod kątem wpływu działań na zmianę klimatu i różnorodność biologiczną, zgodnie z mającymi zastosowanie aktami ustawodawczymi Unii, w tym dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE⁽⁴⁷⁾ i dyrektywą Rady 85/337/EWG⁽⁴⁸⁾, w stosownych przypadkach łącznie z oceną oddziaływania na środowisko dla działań, które mogą mieć wpływ na środowisko, w szczególności w przypadku nowych, dużych działań infrastrukturalnych. [Popr. 210]

Dodatkowo przeprowadza się oceny skutków ex ante poświęcone oddziaływaniu na prawa człowieka, kwestiom dotyczącym płci oraz kwestiom społecznym i pracowniczym, a także analizę konfliktu i ocenę ryzyka. [Popr. 211]

W stosownych przypadkach w toku ~~realizacji~~ **wykonywania** programów sektorowych przeprowadza się strategiczne oceny oddziaływania na **prawa człowieka, kwestie społeczne i środowisko**. W procesie przeprowadzania ~~oceny~~ **takich ocen** oddziaływania ~~na środowisko~~ zapewnia się udział zainteresowanych stron i publiczny dostęp do wyników ~~takiej oceny~~ **takich ocen**. [Popr. 212]

Artykuł 21a

Programy pomocy Parlamentu Europejskiego

Komisja prowadzi dialog z Parlamentem Europejskim oraz bierze pod uwagę jego opinie w dziedzinach, w których Parlament realizuje własne programy pomocy, na przykład w zakresie budowania zdolności i obserwacji wyborów. [Popr. 213]

⁽⁴⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (tekst jednolity) (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

⁽⁴⁸⁾ Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. L 175 z 5.7.1985, s. 40–48).

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 22

Metody współpracy

1. Finansowanie w ramach Instrumentu realizowane jest przez Komisję, zgodnie z rozporządzeniem finansowym: albo bezpośrednio przez Komisję, delegatury Unii i agencje wykonawcze, albo pośrednio przez każdy podmiot wymieniony w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.
2. Finansowanie w ramach instrumentu może być również udzielane za pomocą wpłat na rzecz funduszy międzynarodowych, regionalnych lub krajowych, takich jak fundusze utworzone lub zarządzane przez EBI, państwa członkowskie, kraje i regiony partnerskie lub organizacje międzynarodowe, lub innych darczyńców.
3. Podmioty wymienione w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego i art. 29 ust. 1 niniejszego rozporządzenia wypełniają swoje obowiązki sprawozdawcze zgodnie z art. 155 rozporządzenia finansowego w trybie rocznym. Wymogi sprawozdawczości wobec każdego z tych podmiotów są określone w ramowej umowie o partnerstwie, umowie o przyznanie wkładu, umowie dotyczącej gwarancji budżetowych lub umowie finansowej.
4. Działania finansowane w ramach instrumentów mogą być realizowane z wykorzystaniem współfinansowania równoległego lub wspólnego.
5. W przypadku współfinansowania równoległego działanie zostaje podzielone na kilka wyraźnie identyfikowalnych elementów, które są osobno finansowane przez poszczególnych partnerów przekazujących współfinansowanie w sposób każdorazowo umożliwiający określenie końcowego przeznaczenia środków.
6. W przypadku współfinansowania wspólnego całkowity koszt działania dzieli się pomiędzy poszczególnych partnerów współfinansujących, a zasoby trafiają do jednej puli w sposób uniemożliwiający określenie źródła finansowania poszczególnych zadań realizowanych w ramach danego działania.
7. Współpraca między Unią a jej partnerami może przyjąć między innymi formę:
 - a) uzgodnień trójstronnych, na mocy których Unia koordynuje wspólnie z państwami trzecimi swój fundusz pomocy na rzecz kraju lub regionu partnerskiego;
 - b) środków współpracy administracyjnej, takich jak partnerstwo między instytucjami publicznymi, organami władz lokalnych, krajowymi organami publicznymi lub podmiotami prawa prywatnego, którym powierzono zadania użyteczności publicznej, danego państwa członkowskiego a podmiotami kraju lub regionu partnerskiego, a także środków współpracy z udziałem ekspertów z sektora publicznego oddelegowanych przez państwa członkowskie oraz ich władze regionalne i lokalne;
 - c) udziału w niezbędnych kosztach zawiązania partnerstwa publiczno-prywatnego i zarządzania nim, **w tym wsparcia szerokiego udziału przez ustanowienie niezależnego, zewnętrznego organu organizacji społeczeństwa obywatelskiego, odpowiedzialnego za ocenę i monitorowanie tworzenia partnerstw publiczno-prywatnych;** [Popr. 214]
 - d) programów wspierania polityki sektorowej, w ramach których Unia udziela wsparcia na rzecz realizacji programów sektorowych krajów partnerskich;
 - e) udziału w kosztach uczestnictwa państw w unijnych programach i działaniach realizowanych przez agencje i organy unijne, a także organy lub osoby upoważnione do wdrażania działań szczególnych w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, zgodnie z tytułem V Traktatu o Unii Europejskiej.
 - f) dopłat do oprocentowania,

Artykuł 23

Formy **unijnego** finansowania UE i metody ~~wykonania~~ **stosowania** [Popr. 215]

1. Unijne finansowanie może być udzielane z wykorzystaniem rodzajów finansowania przewidzianych w rozporządzeniu finansowym, a w szczególności:
 - a) dotacji;
 - b) zamówień na usługi, dostawy lub roboty budowlane,

Środa, 27 marca 2019 r.

- c) wsparcia budżetowego;
- d) wpłat na rzecz funduszy powierniczych utworzonych przez Komisję, zgodnie z art. 234 rozporządzenia finansowego;
- e) instrumentów finansowych;
- f) gwarancji budżetowych;
- g) działań łączonych
- h) redukcji długu w kontekście uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym programów redukcji zadłużenia;
- i) pomocy finansowej;
- j) ekspertów zewnętrznych otrzymujących wynagrodzenie.

2. Współpracując z zainteresowanymi podmiotami z krajów partnerskich, Komisja uwzględnia ich specyfikę, w tym potrzeby i sytuację – przy określaniu warunków finansowania, rodzajów wkładów, warunków udzielania dotacji i przepisów administracyjnych dotyczących zarządzania nimi – w celu dotarcia do jak najszerszego grona tych podmiotów i jak najlepszego spełnienia ich oczekiwań. **W takiej ocenie bierze się pod uwagę warunki dla znaczącego udziału i zaangażowania wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności lokalnego społeczeństwa obywatelskiego.** Zgodnie z rozporządzeniem finansowym zachęca się do stosowania warunków szczególnych, takich jak umowy o partnerstwie, zezwolenia na udzielanie wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich, bezpośrednie udzielanie dotacji lub zaproszenia do składania ofert z zastosowaniem kryteriów kwalifikowalności, lub też stosowanie płatności ryczałtowych, kosztów jednostkowych i finansowania według stawek zryczałtowanych, a także finansowania niepowiązanego z kosztami, jak przewidziano w art. 125 ust. 1 rozporządzenia finansowego. **Takie różne formy zapewniają przejrzystość, identyfikowalność i innowacyjność. Należy wspierać współpracę między lokalnymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi, aby wzmocnić potencjał lokalnego społeczeństwa obywatelskiego w dążeniu do jego pełnego udziału w programach rozwojowych.** [Popr. 216]

3. Poza przypadkami, o których mowa w art. 195 rozporządzenia finansowego, procedurę bezpośredniego udzielania dotacji można zastosować w odniesieniu do:

- a) dotacji o niskiej wartości dla obrońców praw człowieka ~~w celu finansowania~~ **oraz mechanizmów ochrony zagrożonych obrońców praw człowieka, na finansowanie** pilnych działań ~~w zakresie ochrony,~~ **ochronnych,** w stosownych przypadkach bez potrzeby współfinansowania, **jak również mediatorów i innych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanych w dialog dotyczący kryzysu i konfliktów zbrojnych, rozwiązywanie konfliktów, pojednanie i budowanie pokoju;** [Popr. 217]
- b) dotacji, w stosownych przypadkach bez potrzeby współfinansowania, na finansowanie działań w skrajnie trudnych warunkach, w których opublikowanie zaproszenia do składania wniosków byłoby niestosowne, w tym w sytuacjach, w których występują poważne braki w zakresie praw podstawowych, **zagrożenia dla instytucji demokratycznych, eskalacja kryzysu lub konflikt zbrojny,** w których bezpieczeństwo ludzkie jest najbardziej zagrożone lub w których organizacje praw człowieka, obrońcy praw człowieka, **jak również mediatorzy i inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego zaangażowane w dialog związany z kryzysem lub konfliktem zbrojnym, pojednanie i budowanie pokoju** działają w najtrudniejszych warunkach. Kwota tych dotacji nie może przekroczyć 1 000 000 EUR i jest udzielana na okres nieprzekraczający 18 miesięcy, który można przedłużyć o dodatkowe 12 miesięcy w razie wystąpienia obiektywnych i nieprzewidzianych przeszkód ~~w wykorzystaniu~~ **stosowaniu** dotacji; [Popr. 2018]
- c) dotacji na rzecz Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, Global Campus, Wspólnego Centrum Uniwersytetów Europejskich na rzecz Praw Człowieka i Demokratyzacji, które oferuje europejski program studiów magisterskich w dziedzinie praw człowieka i demokratyzacji, a także na rzecz powiązanej z nim sieci uczelni oferujących programy studiów podyplomowych w dziedzinie praw człowieka, w tym stypendia dla studentów, **naukowców, nauczycieli** i obrońców praw człowieka z państw trzecich. [Popr. 219]

ca) **małych projektów zdefiniowanych w art. 23a..** [Popr. 220]

Środa, 27 marca 2019 r.

Podstawą wsparcia budżetowego, o którym mowa w ust. 1 lit. c), w tym udzielanego przy zastosowaniu umów o realizację reformy sektorowej, jest odpowiedzialność państwa, wzajemna rozliczalność i wspólne zobowiązanie się do przestrzegania powszechnych wartości, demokracji, praw człowieka, **równouprawnienia płci, włączenia społecznego, rozwoju społecznego** i rządów prawa, a jego celem jest wzmocnienie partnerstwa między Unią a krajami partnerskimi. Wsparcie budżetowe to obejmuje wzmocniony dialog polityczny, ~~budowanie~~ **rozwój** zdolności i lepsze zarządzanie, a także stanowi uzupełnienie wysiłków podejmowanych przez partnerów na rzecz gromadzenia większej ilości środków i lepszego ich wydawania w celu wsparcia zrównoważonego wzrostu ~~gospodarczego~~ **społeczno-gospodarczego** sprzyjającego włączeniu ~~oraz~~ **i przynoszącego korzyści wszystkim obywatelom, tworzenia miejsc pracy, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, zmniejszania nierówności i eliminacji ubóstwa, z należyтым uwzględnieniem lokalnej gospodarki, praw środowiskowych i społecznych.** [Popr. 221]

Każda decyzja o zapewnieniu wsparcia budżetowego opiera się na strategiach wsparcia budżetowego ustalonych przez Unię, jasnym zestawie kryteriów kwalifikowalności oraz dokładnej ocenie ryzyka i korzyści. **Jednym z kluczowych czynników warunkujących taką decyzję jest ocena zaangażowania krajów partnerskich na rzecz demokracji, praw człowieka i praworządności oraz ocena dotychczasowych wyników i postępów w tym zakresie.** [Popr. 222]

4. Wsparcie budżetowe musi być zróżnicowane, tak aby lepiej odpowiadało sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej danego kraju partnerskiego, z uwzględnieniem sytuacji niestabilności.

Udzielając wsparcia budżetowego zgodnie z art. 236 rozporządzenia finansowego, Komisja jasno określa i monitoruje kryteria warunkowości w zakresie wsparcia budżetowego, w tym postępy w reformach i przejrzystość, a także wspiera rozwój parlamentarnej zdolności w dziedzinie kontroli i audytu krajowego ~~oraz zwiększonej przejrzystości i publicznego dostępu do informacji~~ **udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego w monitorowaniu, zapewnienie zwiększonej przejrzystości i publicznego dostępu do informacji oraz rozwój silnych systemów zamówień publicznych, które wspierają rozwój lokalnej gospodarki i lokalnych przedsiębiorstw.** [Popr. 223]

5. Wypłata środków pochodzących ze wsparcia budżetowego odbywa się w oparciu o wskaźniki wykazujące dokonanie zadowalających postępów w osiągnięciu celów uzgodnionych z krajem partnerskim.

6. Instrumenty finansowe w ramach niniejszego rozporządzenia mogą przyjmować formy takie jak pożyczki, gwarancje, inwestycje kapitałowe lub quasi-kapitałowe, udziały, a także instrumenty podziału ryzyka, w miarę możliwości i zgodnie z zasadami określonymi w art. 209 ust. 1 rozporządzenia finansowego, pod kierownictwem EBI, wielostronnej europejskiej instytucji finansowej takiej jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, lub dwustronnej europejskiej instytucji finansowej, np. dwustronnych banków rozwoju, ewentualnie w połączeniu z dodatkowymi innymi formami wsparcia finansowego, zarówno ze strony państw członkowskich, jak i stron trzecich.

Wkłady na rzecz instrumentów finansowych Unii w ramach niniejszego rozporządzenia mogą być dokonywane przez państwa członkowskie oraz wszelkie podmioty, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego.

7. Do celów ~~wdrażania~~ **stosowania** i celów sprawozdawczych te instrumenty finansowe mogą zostać połączone w grupy instrumentów finansowych. [Popr. 224]

7a. Komisja i ESDZ nie podejmują nowych ani ponownych działań z podmiotami zarejestrowanymi lub mającymi siedzibę w jurysdykcjach, które uznano w ramach odnośnej polityki unijnej za niechętne współpracy lub które wskazano jako państwa trzecie wysokiego ryzyka zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849, lub które nie zachowują rzeczywistej zgodności z unijnymi lub uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym normami podatkowymi dotyczącymi przejrzystości i wymiany informacji. [Popr. 225]

8. Unijne finansowanie nie generuje szczególnych podatków, ceł ani opłat i nie stwarza obowiązku ich pobierania.

9. Podatki, cła i opłaty nałożone przez kraje partnerskie mogą spełniać kryteria kwalifikowalności do finansowania w ramach niniejszego rozporządzenia.

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 23a

Fundusze małych projektów

1. *Na mocy niniejszego rozporządzenia można przekazywać środki finansowe funduszom małych projektów z myślą o wyborze i wdrożeniu projektów charakteryzujących się ograniczoną skalą finansowania.*
2. *Beneficjentami funduszu małych projektów są organizacje społeczeństwa obywatelskiego.*
3. *Odbiorcy końcowi środków pochodzących z funduszu małych projektów otrzymują wsparcie na podstawie niniejszego rozporządzenia za pośrednictwem beneficjentów i wdrażają małe projekty w ramach funduszu małych projektów („mały projekt”).*
4. *Jeżeli wkład publiczny na rzecz małego projektu nie przekracza 50 000 EUR, przyjmuje on formę kosztów jednostkowych lub kwot ryczałtowych albo obejmuje stawki ryczałtowe. [Popr. 226]*

Artykuł 24

Kwalifikujące się osoby i podmioty

1. Udział w procedurach udzielania zamówień, udzielania dotacji i przyznawania nagród w związku z działaniami finansowanymi w ramach programów geograficznych jest otwarty dla organizacji międzynarodowych i wszystkich innych podmiotów prawnych będących obywatelami następujących krajów lub terytoriów, a w przypadku osób prawnych – także podmiotów mających faktyczną siedzibę w jednym z tych państw lub na jednym z tych terytoriów:
 - a) państwa członkowskie, beneficjenci rozporządzenia (UE) .../... (IPA III) oraz umawiające się strony Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
 - b) kraje partnerskie objęte polityką sąsiedztwa, a także Federacja Rosyjska, pod warunkiem zastosowania właściwej procedury przewidzianej w wymienionych w załączniku I programach, w których ona uczestniczy;
 - c) kraje i terytoria rozwijające się, uwzględnione w wykazie państw odbiorców oficjalnej pomocy rozwojowej opublikowanym przez Komitet Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, które nie są członkami grupy G-20, a także kraje i terytoria zamorskie objęte decyzją Rady .../... (UE);
 - d) kraje rozwijające się uwzględnione w wykazie państw odbiorców oficjalnej pomocy rozwojowej, które są członkami grupy G-20, oraz inne kraje i terytoria, jeżeli ma miejsce odpowiednia procedura w kontekście działania finansowanego przez Unię w ramach niniejszego rozporządzenia, w którym to działaniu kraje rozwijające się biorą udział;
 - e) kraje, którym Komisja przyznaje dostęp do finansowania zewnętrznego na zasadzie wzajemności; dostęp na zasadzie wzajemności można przyznać na ograniczony okres przynajmniej jednego roku, pod warunkiem że dane państwo uzna, na równych warunkach, kwalifikowalność podmiotów z Unii i krajów kwalifikujących się w ramach rozporządzenia; Komisja decyduje o przyznaniu dostępu na zasadzie wzajemności i czasie jego trwania po konsultacjach z zainteresowanym krajem będącym odbiorcą pomocy / krajami będącymi odbiorcami pomocy;
 - f) kraje członkowskie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, w przypadku zamówień **realizowanych stosowanych** w krajach najsłabiej rozwiniętych lub w głęboko zadłużonych krajach ubogich, uwzględnionych w wykazie państw odbiorców oficjalnej pomocy rozwojowej. [Popr. 227]
2. Bez uszczerbku dla ograniczeń wynikających z charakteru i celów działań, udział w procedurach udzielania zamówień, udzielania dotacji i przyznawania nagród w związku z działaniami finansowanymi w ramach programów dotyczących praw człowieka i demokracji, stabilności i pokoju, jak również działań szybkiego reagowania, jest otwarty bez ograniczeń.
3. Wszystkie dostawy i materiały finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą pochodzić z dowolnego państwa.

Środa, 27 marca 2019 r.

4. Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania – ani nie stwarzają ograniczeń pod względem obywatelstwa – w odniesieniu do osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub innego rodzaju legalnych umów przez kwalifikującego się wykonawcę lub, w stosownych przypadkach, podwykonawcę.

5. W przypadku działań współfinansowanych wspólnie przez podmiot lub ~~wdrażanych~~ **stosowanych** w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) pkt (ii) do (viii) rozporządzenia finansowego, mają zastosowanie także zasady kwalifikowalności tych podmiotów. [Popr. 228]

6. Jeżeli darczyńcy zapewniają finansowanie na rzecz funduszu powierniczego utworzonego przez Komisję lub z wykorzystaniem zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel, zastosowanie mają zasady kwalifikowalności zawarte w akcie założycielskim funduszu powierniczego lub w umowie z danym darczyńcą w przypadku zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel.

7. W przypadku działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz w ramach innego programu Unii podmioty kwalifikujące się do któregośkolwiek z tych programów są uznawane za spełniające kryteria kwalifikowalności.

8. W przypadku działań obejmujących wiele krajów podmioty prawne będące obywatelami danego kraju oraz podmioty prawne mające również faktyczną siedzibę w danym kraju lub na danym terytorium objętym działaniem mogą zostać uznane za spełniające kryteria kwalifikowalności.

9. Zakres kwalifikowalności niniejszego artykułu można ograniczyć pod względem przynależności państwowej, lokalizacji geograficznej lub charakteru wnioskodawców, jeżeli ograniczenia takie są wymagane ze względu na szczególnie charakter i cele działania i jeżeli są one uzasadnione koniecznością jego ~~skutecznej realizacji~~ **skutecznego stosowania**. **Ograniczenia pod względem obywatelstwa nie mają zastosowania do organizacji międzynarodowych.** [Popr. 229]

10. Oferenci, wnioskodawcy i kandydaci z niekwalifikujących się krajów mogą być uznani za spełniających kryteria kwalifikowalności w przypadkach wystąpienia nagłej konieczności lub niedostępności usług na rynkach danych krajów lub terytoriów, lub też w innych należycie uzasadnionych przypadkach, w których zastosowanie zasad kwalifikowalności uniemożliwiłoby lub nadmiernie utrudniłoby realizację działania.

11. Aby wspierać lokalny potencjał, rynki i zakupy, priorytetowo traktuje się wykonawców lokalnych i regionalnych, **zwracając jednocześnie uwagę na ich wyniki w dziedzinie zrównoważenia środowiskowego lub sprawiedliwego handlu**, gdy rozporządzenie finansowe przewiduje udzielenie zamówienia na podstawie jednej oferty. We wszystkich pozostałych przypadkach udział wykonawców lokalnych i regionalnych wspiera się zgodnie ze stosownymi przepisami tego rozporządzenia. **We wszystkich przypadkach stosuje się kryteria zrównoważoności i należytej staranności.** [Popr. 230]

12. W ramach programu na rzecz demokracji i praw człowieka wszelkie podmioty nieobjęte definicją podmiotu prawnego w art. 2 ust. 6 spełniają kryteria kwalifikowalności, jeżeli jest to konieczne do realizacji obszarów interwencji niniejszego programu.

12a. Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej nie wspiera działań, które zgodnie z kontrolą wpływu na środowisko, o której mowa w art. 21, szkodzą środowisku lub klimatowi. Przydziały środków są w pełni zgodne z porozumieniem paryskim, a ogólnie rzecz biorąc, europejskie finansowanie przeznaczone na działania zewnętrzne przyczynia się do realizacji długoterminowych celów porozumienia paryskiego. W ramach tego instrumentu nie wspiera się w szczególności:

a) **działań niezgodnych z ustalonymi na poziomie krajowym wkładami na podstawie porozumienia paryskiego, wnoszonymi przez kraje będące odbiorcami pomocy;**

b) **inwestycji w paliwa kopalne na wyższym, średnim i niższym szczeblu.** [Popr. 231]

Artykuł 25

Przeniesienia, roczne raty, środki na zobowiązania i przychody wygenerowane przez instrumenty finansowe

1. Oprócz zastosowania przepisów art. 12 ust. 2 rozporządzenia finansowego środki na zobowiązania i płatności w ramach niniejszego rozporządzenia zostają automatycznie przeniesione i można z nich korzystać do dnia 31 grudnia w kolejnym roku budżetowym. Przeniesione kwoty wykorzystuje się w kolejnym roku budżetowym w pierwszej kolejności.

Środa, 27 marca 2019 r.

Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o przeniesieniu środków na zobowiązania **przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje na temat środków, które zostały automatycznie przeniesione, w tym powiązanych kwot**, zgodnie z art. 12 ust. 6 rozporządzenia finansowego. [Popr. 232]

2. Poza przepisami przewidzianymi w art. 15 rozporządzenia finansowego, dotyczącymi ponownego udostępniania środków, środki na zobowiązania i płatności odpowiadające kwocie umorzeń dokonanych w wyniku całkowitego lub częściowego niewykonania działania na podstawie niniejszego rozporządzenia są ponownie udostępnione na rzecz pierwotnej linii budżetowej.

Odesłania do art. 15 rozporządzenia finansowego w art. 12 ust. 1 lit. b) rozporządzenia ustanawiającego wieloletnie ramy finansowe należy rozumieć jako uwzględniające odesłanie do niniejszego ustępu do celów niniejszego rozporządzenia.

3. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozłożyć na okres kilku lat na roczne raty, zgodnie z art. 112 ust. 2 rozporządzenia finansowego.

Do tych wieloletnich działań nie ma zastosowania art. 114 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia finansowego. Komisja automatycznie umarza każdą część zobowiązania budżetowego dla danego działania, która do dnia 31 grudnia piątego roku następującego po roku, w którym zaciągnięto zobowiązanie budżetowe, nie została wykorzystana do celów płatności zaliczkowych lub płatności okresowych lub w odniesieniu do której nie przedstawiono żadnej poświadczonej deklaracji wydatków ani żadnego wniosku o płatność.

Ust. 2 niniejszego artykułu ma również zastosowanie do rocznych rat.

4. W drodze odstępstwa od art. 209 ust. 3 rozporządzenia finansowego spłaty należności i przychody generowane przez instrumenty finansowe zostają przeznaczone na cele pierwotnej linii budżetowej jako wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel po odliczeniu kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie. Co pięć lat Komisja przeprowadza analizę wkładu, jaki istniejące instrumenty finansowe wniosły w osiągnięciu unijnych celów, oraz skuteczności tych instrumentów finansowych.

Rozdział IV

EFZR+, gwarancje budżetowe i pomoc finansowa dla państw trzecich

Artykuł 26

Zakres stosowania i finansowanie

1. ~~Pula środków finansowych, o której~~ **Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+) i gwarancję na działania zewnętrzne finansuje się z puli** środków finansowych **dla programów geograficznych, o których** mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), ~~zostaje przeznaczona na finansowanie Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus (EFZR+) i gwarancji na działania zewnętrzne.~~ **a jednocześnie dba się o to, aby finansowanie to nie było ze szkodą dla innych działań wspieranych w ramach programów geograficznych.** [Popr. 233]

Celem EFZR+ jako ~~zintegrowanej koperty finansowej, zapewniającej~~ **zintegrowanego pakietu finansowego zapewniającego** zdolności finansowania w ~~oparciu o metody wykonywania określone w formie dotacji, gwarancji i innych instrumentów finansowych w oparciu o~~ art. 23 ust. 1 lit. a), e), f) i g), jest wspieranie inwestycji oraz ~~zwiększenie~~ **poprawa** dostępu do finansowania **przy jednoczesnej maksymalizacji dodatkowości, dostarczaniu innowacyjnych produktów i przyciąganiu funduszy sektora prywatnego** w celu wspierania trwałego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju gospodarczego, ~~środowiskowego~~ i społecznego ~~oraz~~, **uprzemysłowienia i stabilnych warunków inwestycyjnych w celu** promowania społeczno-gospodarczej i ~~środowiskowej~~ odporności krajów partnerskich, ze szczególnym naciskiem na eliminację ubóstwa, zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, **przystosowanie do zmiany klimatu i łagodzenie zmiany klimatu, ochronę środowiska, ekozarządzanie**, tworzenie godnych miejsc pracy **odpowiadających właściwym standardom MOP, zwłaszcza dla słabszych grup społecznych, w tym kobiet i ludzi młodych** tworzenie godnych miejsc pracy, możliwości ~~gospodarczych~~ **gospodarcze**, rozwijanie umiejętności i przedsiębiorczości, sektory społeczno-gospodarcze ~~oraz mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, a także~~ **społeczno-gospodarcze, z naciskiem na przedsiębiorstwa społeczne i spółdzielnie ze względu na ich potencjał w zakresie ograniczania ubóstwa i nierówności, promowania praw człowieka i źródeł utrzymania, a także wspieranie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw**, eliminowanie określonych podstawowych, społeczno-ekonomicznych przyczyn **nielegalnej migracji i przymusowych wysiedleń oraz przyczynianie się do trwałej reintegracji migrantów, którzy powrócili do kraju pochodzenia**, zgodnie

Środa, 27 marca 2019 r.

z właściwymi indykatywnymi dokumentami programowymi. **45 % środków finansowych przeznaczają się na inwestycje przyczyniające się do realizacji celów klimatycznych oraz inwestycje w dziedzinie ekzarządzania, ochrony środowiska, różnorodności biologicznej i przeciwdziałania pustynnieniu, natomiast 30 % tego właśnie przydziału finansowego wydaje się na łagodzenie zmiany klimatu i dostosowanie się do niej.** Zwraça się szczególną uwagę na państwa wskazane jako doświadczające niestabilności lub konfliktu, kraje najslabiej rozwinięte i głęboko zadłużone kraje ubogie **oraz udziela im dodatkowego wsparcia w zakresie budowania zdolności instytucjonalnych i zarządzania gospodarką oraz pomocy technicznej. Gwarancję dla działań zewnętrznych stosuje się oprócz inwestycji państwa w zapewnianie podstawowych usług publicznych, które pozostają w jego gestii.** [Popr. 234]

2. Gwarancja na działania zewnętrzne wspiera operacje w ramach EFZR+ objęte gwarancjami budżetowymi zgodnie z art. 27, 28 i 29 niniejszego rozporządzenia, a także pomoc makrofinansową i pożyczki dla państw trzecich w oparciu o decyzję Rady 10/2/Euratom.

3. W ramach gwarancji na działania zewnętrzne Unia może udzielać gwarancji na operacje zatwierdzone między dniem 1 stycznia 2021 r. a 31 grudnia 2027 r. w wysokości do 60 mld EUR. **Ten górny pułap jest poddawany przeglądowi w kontekście sprawozdania z oceny śródkresowej zgodnie z art. 32.** [Popr. 235]

4. Wskaźnik tworzenia rezerw wynosi od 9 % do 50 % w zależności od rodzaju operacji. **Maksymalną kwotę w wysokości 10 mld EUR udostępnia się z budżetu Unii za pośrednictwem specjalnej linii budżetowej w ramach rocznej procedury budżetowej lub w drodze przesunięcia budżetowego. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu zmiany tej maksymalnej kwoty w razie zaistnienia takiej potrzeby.** [Popr. 236]

Wskaźniki tworzenia rezerw są poddawane przeglądowi co trzy lata, począwszy od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia określonej w art. 40. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia lub zmiany tych stawek **oraz powiązanych kwot finansowych.** [Popr. 237]

5. Gwarancję na działania zewnętrzne uznaje się za jedną gwarancję w ramach wspólnego funduszu rezerw utworzonego na podstawie art. 212 rozporządzenia finansowego.

6. EFZR+ i gwarancja na działania zewnętrzne mogą stanowić wsparcie dla operacji finansowania i inwestowania prowadzonych w krajach partnerskich na obszarach geograficznych, o których mowa w art. 4 ust. 2. Tworzenie rezerw dotyczących gwarancji na działania zewnętrzne finansowane jest z budżetu przeznaczanego na właściwe programy geograficzne, ustanowionego w art. 6 ust. 2 lit. a), i jest przekazywane do wspólnego funduszu rezerw. **Geograficzny rozkład operacji EFZR+ w największym możliwym stopniu odzwierciedla również względną wagę przydziałów finansowych dla różnych regionów, jak ujęto w art. 6 ust. 2 lit. a).** EFZR+ i gwarancja dla działań zewnętrznych mogą również stanowić wsparcie dla operacji prowadzonych w krajach będących beneficjentami, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia IPA III. Puła środków finansowych przeznaczonych na te operacje w ramach EFZR+ oraz na tworzenie rezerw dotyczących gwarancji dla działań zewnętrznych finansowana jest na podstawie rozporządzenia IPA. Tworzenie rezerw dotyczących gwarancji na działania zewnętrzne w odniesieniu do pożyczek dla państw trzecich, o którym mowa w art. 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego, finansowane jest na podstawie rozporządzenia w sprawie Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego. [Popr. 238]

7. Tworzenie rezerw, o którym mowa w art. 211 ust. 2 rozporządzenia finansowego, odbywa się w oparciu o całkowite nieuregulowane zobowiązania Unii wynikające z każdej operacji, w tym operacji zatwierdzonych przed 2021 r. oraz gwarantowanych przez Unię. Roczna kwota wymaganych rezerw może zostać utworzona w okresie nie dłuższym niż siedem lat.

8. Saldo aktywów do 31 grudnia 2020 r. funduszu gwarancyjnego EFZR i Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych, ustanowionych odpowiednio w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 oraz rozporządzeniu Rady (WE, Euratom) nr 480/2009, zostaje przeniesione do wspólnego funduszu rezerw w celu utworzenia rezerw przeznaczonych na jego odpowiednie operacje w ramach tej samej, jednej gwarancji przewidzianej w ust. 4 niniejszego artykułu.

Artykuł 26a

Cele EFZR+

1. **Operacje EFZR+ kwalifikujące się do wsparcia w ramach gwarancji dla działań zewnętrznych wnoszą wkład w następujące obszary priorytetowe:**

Środa, 27 marca 2019 r.

- a) **zapewnienie finansowania i wsparcia na rzecz rozwoju sektora prywatnego, spółdzielczego i przedsiębiorstw społecznych w celu wniesienia wkładu w zrównoważony rozwój w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym ze szczególnym uwzględnieniem problemu eliminacji ubóstwa, a w stosownych przypadkach – w europejską politykę sąsiedztwa i realizację celów określonych w art. 3 rozporządzenia UE .../... [IPA III];**
- b) **zlikwidowanie przeszkód utrudniających realizację inwestycji prywatnych, zwłaszcza poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa prawnego inwestycji;**
- c) **lewarowanie finansowania z sektora prywatnego, ze szczególnym naciskiem na mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa;**
- d) **wzmocnienie sektorów i obszarów społeczno-gospodarczych oraz powiązanej infrastruktury publicznej i prywatnej, a także zrównoważonej łączności i zrównoważonej produkcji w celu promowania zrównoważonego wzrostu społeczno-gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz respektującego prawa człowieka i ochronę środowiska;**
- e) **przyczynianie się do działań w dziedzinie klimatu, ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem;**
- f) **przyczynianie się – przez promowanie zrównoważonego rozwoju – do wyeliminowania pierwotnych przyczyn migracji, w tym nielegalnej migracji i przymusowych wysiedleń, a także przyczynianie się do bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji oraz mobilności. [Popr. 239]**

Artykuł 27

Kwalifikowalność oraz wybór operacji i partnerów

1. Operacje w zakresie finansowania i inwestycji kwalifikujące się do wsparcia w ramach gwarancji na działania zewnętrzne są spójne z politykami Unii ze **strategiami politycznymi Unii, zwłaszcza z jej polityką na rzecz rozwoju i europejską polityką sąsiedztwa**, oraz ze strategiami i politykami **polityką** krajów partnerskich, a także są do tych polityk i strategii **strategii i do tej polityki** dostosowane; **operacje te służą także eliminowaniu niedoskonałości rynku lokalnego lub skutków nieoptymalnych inwestycji, nie stanowiąc nieuczciwej konkurencji dla lokalnych podmiotów gospodarczych.** Służą one w szczególności wspieraniu celów, ogólnych zasad i ram politycznych niniejszego rozporządzenia oraz właściwych indykatorywnych dokumentów programowych, z należyтым uwzględnieniem obszarów priorytetowych określonych w **art. 26a i szczegółowo opisanych** w załączniku V. [Popr. 240]

1a. Przyznanie gwarancji na działania zewnętrzne jest zależne od zawarcia odpowiednich umów gwarancji EFZR między Komisją, działającą w imieniu Unii, a kwalifikującym się kontrahentem. [Popr. 241]

2. Gwarancja na działania zewnętrzne wspiera operacje w zakresie finansowania i inwestycji, które **służą eliminowaniu niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji.** Operacje spełniają również warunki określone w art. 209 ust. 2 lit. a) do d) rozporządzenia finansowego oraz takie, które: [Popr. 242]

-aa) zapewniają dodatkowość finansową i rozwojową; [Popr. 243]

-ab) przechodzą publicznie dostępną, partycypacyjną ocenę ex ante oddziaływania na prawa człowieka, społeczeństwo, zatrudnienie i środowisko, służącą wskazaniu zagrożeń w tych dziedzinach i podjęciu odpowiednich kroków oraz uwzględniającą zasadę dobrowolnie i uprzednio wyrażonej zgody dotkniętych społeczności w przypadku inwestycji związanych z ziemią; [Popr. 244]

a) zapewniają komplementarność z innymi inicjatywami;

b) są wykonalne pod względem gospodarczym i finansowym, z należyтым uwzględnieniem możliwości wsparcia i współfinansowania danego projektu przez prywatnych i publicznych partnerów, z jednoczesnym uwzględnieniem konkretnego środowiska działania i zdolności krajów wskazanych jako kraje doświadczające niestabilności lub konfliktu, kraje najsłabiej rozwinięte i głęboko zadłużone kraje ubogie, które mogą czerpać korzyści z preferencyjnych warunków;

c) są wykonalne pod względem technicznym i zrównoważone z perspektywy środowiskowej i **społecznej społeczno-gospodarczej.** [Popr. 245]

ca) są ukierunkowane na sektory i obszary, gdzie istnieją wyraźne niedoskonałości rynkowe lub instytucjonalne, które ograniczają finansowanie z sektora prywatnego; [Popr. 246]

Środa, 27 marca 2019 r.

- cb) są ustrukturyzowane w sposób, który przyczynia się do stymulowania rozwoju rynku oraz do mobilizacji zasobów sektora prywatnego na rzecz likwidowania luk inwestycyjnych; [Popr. 247]
- cc) koncentrują się na projektach, które są obciążone większym ryzykiem, niż prywatni kredytodawcy są w stanie przyjąć wyłącznie na zasadach komercyjnych; [Popr. 248]
- cd) nie zakłócają funkcjonowania rynków w krajach i regionach partnerskich. [Popr. 249]
- ce) w miarę możliwości maksymalizują mobilizację kapitału lokalnego sektora prywatnego; [Popr. 250]
- cf) są zgodne z zasadami skutecznego rozwoju określonymi w partnerstwie z Pusanu w sprawie skutecznej współpracy na rzecz rozwoju i potwierdzonymi w Nairobi w 2016 r., w tym z odpowiedzialnością kraju za własny rozwój, dostosowaniem, skupieniem na wynikach, przejrzystością i wzajemną rozliczalnością, jak również odejściem od pomocy związanej; [Popr. 251]
- cg) są opracowane tak, aby spełniać kryteria ODA ustanowione przez OECD-DAC z uwzględnieniem specyfiki rozwoju sektora prywatnego, z wyjątkiem operacji w krajach uprzemysłowionych, które nie kwalifikują się do ODA; [Popr. 252]
- ch) są stosowane przy pełnym poszanowaniu międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, wytycznych uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym, zasad i konwencji, w tym zasad odpowiedzialnego inwestowania, wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, zasad Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) dotyczących odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe, konwencji i norm MOP, Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, zasad z Maastricht dotyczących eksterytorialnych zobowiązań państw w dziedzinie praw gospodarczych, społecznych i kulturowych oraz dobrowolnych wytycznych FAO dotyczących odpowiedzialnego zarządzania własnością ziemi, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego; [Popr. 253]

3. Z gwarancji na działania zewnętrzne korzysta się w celu pokrycia ryzyka z tytułu następujących instrumentów:

- a) pożyczek, w tym pożyczek w walucie lokalnej i pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej;
- b) gwarancji;
- c) kontrgwarancji;
- d) instrumentów rynków kapitałowego;
- e) wszelkich innych form finansowania lub wsparcia jakości kredytowej, ubezpieczeń oraz udziałów kapitałowych lub quasi-kapitałowych.

4. Do celów gwarancji na działania zewnętrzne partnerami kwalifikującymi się są partnerzy wymienieni w art. 208 ust. 4 rozporządzenia finansowego, w tym pochodzący z państw trzecich wnoszących wkład na rzecz gwarancji na działania zewnętrzne, pod warunkiem zatwierdzenia przez Komisję zgodnie z art. 28 niniejszego rozporządzenia **oraz z zastrzeżeniem opinii rady strategicznej**. Ponadto, w drodze odstępstwa od art. 62 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego, podmioty podlegające prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, które wniosło wkład w gwarancję na działania zewnętrzne zgodnie z art. 28, zapewniające odpowiednie zabezpieczenie swoich zdolności finansowych, uznaje się za spełniające kryteria kwalifikowalności do celów gwarancji. [Popr. 254]

4a. Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego:

- a) uczestniczy, wraz z innymi europejskimi instytucjami finansowymi, w zarządzaniu ryzykiem EFZR+, z należyтым uwzględnieniem potrzeby unikania ewentualnego konfliktu interesów;

Środa, 27 marca 2019 r.

b) realizuje na zasadzie wyłączności część okna inwestycyjnego obejmującego pożyczki państwowe, które ma być zasilone kwotą co najmniej 1 000 000 000 EUR z puli środków finansowych programów geograficznych, zgodnie z procedurami określonymi w rozdziałach 1 i 3 niniejszego tytułu;

c) jest podmiotem uprawnionym do realizacji działań w ramach innych okien inwestycyjnych. [Popr. 255]

5. Kwalifikujący się partnerzy przestrzegają zasad i warunków określonych w art. 62 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego. W przypadku podmiotów prawa prywatnego w państwie członkowskim lub w państwie trzecim, które wniosło wkład w gwarancję na działania zewnętrzne zgodnie z art. 28 niniejszego rozporządzenia, pierwszeństwo mają podmioty, które ujawniają informacje dotyczące kryteriów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej, **podatków** i ładu korporacyjnego. [Popr. 256]

Komisja zapewnia skuteczne, wydajne i sprawiedliwe wykorzystanie dostępnych zasobów wśród kwalifikujących się kontrahentów, przy jednoczesnym wspieraniu współpracy między nimi.

Komisja zapewnia sprawiedliwe traktowanie **i równy dostęp do finansowania dla** wszystkich kwalifikujących się kontrahentów i **dba o to**, aby unikano konfliktów interesów w okresie wdrażania EFZR+. W celu zapewnienia komplementarności Komisja może zwrócić się do kwalifikujących się kontrahentów o dostarczenie stosownych informacji na temat ich działań innych niż działania w ramach EFZR+. [Popr. 257]

5a. Parlament Europejski lub Rada mogą zaprosić kwalifikujących się kontrahentów, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i lokalne społeczności do udziału w wymianie poglądów w odniesieniu do operacji w zakresie finansowania i inwestycji objętych niniejszym rozporządzeniem. [Popr. 258]

6. Komisja dokonuje wyboru kwalifikujących się partnerów zgodnie z art. 154 rozporządzenia finansowego, należycie uwzględniając:

a) doradztwo i wskazówki, udzielone przez strategiczne i regionalne rady operacyjne zgodnie z załącznikiem VI;

b) cele okna inwestycyjnego;

c) doświadczenie kwalifikującego się partnera oraz jego zdolności w zakresie zarządzania ryzykiem;

d) ilość zasobów własnych oraz wielkość współfinansowania przez sektor prywatny, które kwalifikujący się kontrahent jest gotów uruchomić na potrzeby okna inwestycyjnego.

da) zasady przeprowadzania uczciwych i otwartych procedur przetargowych. [Popr. 259]

~~7. Komisja określa okna inwestycyjne dla regionów, konkretnych krajów partnerskich lub dla jednych i drugich, dla konkretnych sektorów lub konkretnych projektów, konkretnych kategorii beneficjentów końcowych, lub dla jednych i drugich, które mają być finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia i objęte gwarancją na działania zewnętrzne do określonej kwoty. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o tym, w jaki sposób okna inwestycyjne są zgodne z niniejszym artykułem oraz wyszczególnia ich priorytety w zakresie finansowania. Wszystkie wnioski o wsparcie finansowe w ramach okien finansowych przedkładane są Komisji.~~

~~Wybór okien inwestycyjnych musi być należycie uzasadniony za pomocą analizy niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji. Taką analizę przeprowadza Komisja we współpracy z potencjalnie kwalifikującymi się partnerami i zainteresowanymi stronami.~~

~~Kwalifikujący się partnerzy mogą zapewniać instrumenty wyszczególnione w ust. 3 w ramach okna inwestycyjnego lub projektu indywidualnego zarządzanego przez kwalifikującego się partnera. Mogą one być zapewniane na rzecz krajów partnerskich, w tym krajów doświadczających niestabilności lub konfliktu lub krajów stojących w obliczu wyzwań w zakresie odbudowy i odnowy pokonfliktowej, na rzecz instytucji tych krajów partnerskich, w tym ich publicznych banków krajowych oraz prywatnych banków lokalnych, a także na rzecz instytucji finansowych oraz podmiotów sektora prywatnego tych krajów partnerskich.~~ [Popr. 260]

Środa, 27 marca 2019 r.

8. Komisja dokonuje oceny operacji wspieranych w ramach gwarancji na działania zewnętrzne na podstawie kryteriów kwalifikowalności określonych w ust. 2 i 3, w miarę możliwości opierając się na istniejących systemach pomiaru rezultatów kwalifikujących. **Komisja sporządza tablicę wyników, aby kierować procesem wyboru projektów. Partnerzy wykonawczy wypełniają tablicę w odniesieniu do wszystkich operacji w ramach EFZR+. Komisja dokonuje oceny wszystkich operacji wspieranych w ramach gwarancji na podstawie kryteriów kwalifikowalności wymienionych w art. 27 i wykorzystuje tablicę wyników do przeprowadzenia niezależnej kontroli jakości w odniesieniu do należytej staranności i do oceny dokonanej przez partnerów wykonawczych na poziomie projektu. W razie potrzeby Komisja zwraca się do partnerów wykonawczych o wyjaśnienia i wprowadzenie zmian.** Komisja podaje do publicznej wiadomości tablicę wyników w odniesieniu do wszystkich projektów po zatwierdzeniu w związku z wykorzystaniem gwarancji przez Komisję i partnerów wykonawczych, a także wyniki wszystkich narzędzi gwarancyjnych i poszczególnych projektów w ramach swojej oceny w odniesieniu do każdego okna inwestycyjnego w ujęciu rocznym. [Popr. 261]

9. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia lub zmiany obszarów priorytetowych w załączniku V oraz zarządzania EFZR+ określonego w załączniku VI i okien inwestycyjnych wskazanych w załączniku V. **Uzupełniając lub zmieniając okna inwestycyjne dla konkretnych regionów, konkretnych krajów partnerskich lub dla jednych i drugich, dla konkretnych sektorów lub konkretnych projektów, konkretnych kategorii beneficjentów końcowych, lub dla jednych i drugich, na które ma zostać przeznaczone finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia i które mają być objęte gwarancją na działania zewnętrzne do określonej kwoty, Komisja należyście uwzględnia zalecenia rady strategicznej i konsultuje się z radami operacyjnymi.**

Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o tym, w jaki sposób okna inwestycyjne są zgodne z wymogami określonymi w art. 26a i niniejszym artykule oraz wyszczególnia ich priorytety w zakresie finansowania. Wszystkie wnioski o wsparcie finansowe w ramach okien finansowych przedkładane są Komisji.

Wybór okien inwestycyjnych musi być należyście uzasadniony za pomocą analizy niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji. Taką analizę przeprowadza Komisja we współpracy z potencjalnie kwalifikującymi się partnerami i zainteresowanymi stronami.

Kwalifikujący się partnerzy mogą zapewniać instrumenty wyszczególnione w ust. 3 w ramach okna inwestycyjnego lub projektu indywidualnego zarządzanego przez kwalifikującego się partnera. Mogą one być zapewniane na rzecz krajów partnerskich, w tym krajów doświadczających niestabilności lub konfliktu lub krajów stojących w obliczu wyzwań w zakresie odbudowy i odnowy pokonfliktowej, na rzecz instytucji tych krajów partnerskich, w tym ich publicznych banków krajowych oraz prywatnych banków lokalnych, a także na rzecz instytucji finansowych oraz podmiotów sektora prywatnego tych krajów partnerskich. W krajach doświadczających niestabilności lub konfliktu oraz – w uzasadnionych przypadkach – w innych krajach, wsparcie może być udzielane na rzecz inwestycji sektora publicznego, które mają istotne skutki dla rozwoju sektora prywatnego.. [Popr. 262]

Artykuł 27a

Zarządzanie i struktura EFZR+

1. EFZR+ składa się z regionalnych platform inwestycyjnych ustanowionych na podstawie metod pracy, procedur i struktur istniejących zewnętrznych instrumentów łączonych Unii, które mogą zespalać ich działania łączone i operacje objęte gwarancją na działania zewnętrzne w ramach EFZR+.

2. Komisja odpowiada za ogólne zarządzanie EFZR+ i gwarancją na działania zewnętrzne. Komisja nie prowadzi ogólnej działalności bankowej wykraczającej poza ten zakres. Komisja regularnie przekazuje Parlamentowi Europejskiemu informacje w celu zapewnienia najwyższych standardów przejrzystości i rozliczalności finansowej.

3. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie zarządzania EFZR+, z wyjątkiem operacji w ramach unijnej polityki w zakresie rozszerzenia oraz finansowanych przez [IPA III], w których przypadku Komisji doradza rada strategiczna w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich. Komisja działa również w ścisłej współpracy z wszystkimi kwalifikującymi się kontrahentami w zakresie zarządzania operacyjnego gwarancją na działania zewnętrzne. W tym celu ustanawia się techniczną grupę roboczą złożoną z ekspertów Komisji i kwalifikujących się kontrahentów, aby oceniać ryzyko i powiązaną wycenę.

Środa, 27 marca 2019 r.

4. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie strategicznego ukierunkowania i strategicznych priorytetów w zakresie inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne w ramach EFZR+ i przyczynia się do ich dostosowania do zasad przewodnich i celów unijnych działań zewnętrznych, polityki rozwoju i europejskiej polityki sąsiedztwa, a także do celów określonych w art. 3 i celu EFZR+ określonego w art. 26. Wspiera ona również Komisję w ustalaniu ogólnych celów inwestycyjnych dotyczących korzystania z gwarancji na działania zewnętrzne na rzecz wspierania operacji EFZR+, a także monitoruje odpowiedni i zróżnicowany zakres geograficzny i tematyczny okien inwestycyjnych, zwracając szczególną uwagę na państwa wskazane jako doświadczające niestabilności lub konfliktu, kraje najslabiej rozwinięte i głęboko zadłużone kraje ubogie.

5. Rada strategiczna wspiera również ogólną koordynację, komplementarność i spójność między regionalnymi platformami inwestycyjnymi, między trzema filarami Europejskiego planu inwestycji zewnętrznych, między Europejskim planem inwestycji zewnętrznych a innymi działaniami Unii w dziedzinie migracji oraz we wdrażaniu Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, jak również innych programów określonych w niniejszym rozporządzeniu, innych instrumentów finansowania unijnego i funduszy powierniczych.

6. W skład rady strategicznej wchodzi przedstawiciele Komisji i Wysokiego Przedstawiciela, wszystkich państw członkowskich i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Parlament Europejski ma status obserwatora. Uczestnicy, kwalifikujący się kontrahenci, kraje partnerskie, właściwe organizacje regionalne i inne zainteresowane strony mogą w razie potrzeby otrzymać status obserwatora. Przed włączeniem nowego obserwatora przeprowadza się konsultacje z radą strategiczną. Radzie strategicznej współprzewodniczy Komisja i Wysoki Przedstawiciel.

7. Rada strategiczna zbiera się co najmniej dwa razy w roku i w miarę możliwości przyjmuje opinie na zasadzie konsensusu. Dodatkowe posiedzenia mogą być organizowane w dowolnym momencie przez przewodniczącego lub na wniosek jednej trzeciej członków rady strategicznej. W przypadku niemożności osiągnięcia konsensusu mają zastosowanie prawa głosu zgodnie z ustaleniami poczynionymi na pierwszym posiedzeniu rady strategicznej i określonymi w jej regulaminie wewnętrznym. Te prawa głosu w należyty sposób uwzględniają źródło finansowania. Regulamin wewnętrzny określa ramy dotyczące roli obserwatorów. Protokoły i porządki posiedzeń rady strategicznej podaje się do wiadomości publicznej po ich przyjęciu.

8. Komisja co roku przedstawia radzie strategicznej sprawozdanie z postępów w zakresie stosowania EFZR+. W celu uzupełnienia tych sprawozdań rada strategiczna przewidziana w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich przedstawia informacje na temat postępów w stosowaniu instrumentu gwarancyjnego dla regionu objętego procesem rozszerzenia. Rada strategiczna przeprowadza regularne konsultacje ze stosownymi zainteresowanymi podmiotami w sprawie strategicznego ukierunkowania i stosowania EFZR+.

9. Istnienie dwóch rad strategicznych nie ma wpływu na potrzebę wprowadzenia pojedynczych, ujednoczonych ram zarządzania ryzykiem EFZR+.

10. W okresie stosowania EFZR+ rada strategiczna możliwie jak najszybciej przyjmie i opublikuje wytyczne określające, w jaki sposób należy zapewnić zgodność działań EFZR+ z celami i kryteriami kwalifikowalności określonymi w art. 26a oraz art. 27.

11. Rada strategiczna należyście uwzględni w swoich strategicznych wytycznych stosowne rezolucje Parlamentu Europejskiego oraz decyzje i konkluzje Rady.

12. Rady operacyjne regionalnych platform inwestycyjnych wspierają Komisję na poziomie stosowania w definiowaniu regionalnych i sektorowych celów inwestycyjnych, a także regionalnych, sektorowych i tematycznych okien inwestycyjnych oraz formułują opinie dotyczące działań łączenia i korzystania z gwarancji na działania zewnętrzne obejmującej operacje EFZR+.

Artykuł 28

Wkłady finansowe od innych darczyńców na rzecz gwarancji na działania zewnętrzne

1. Państwa członkowskie, państwa trzecie i inne strony trzecie mogą wnieść wkład na rzecz gwarancji na działania zewnętrzne.

W drodze odstępstwa od art. 218 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia finansowego umawiające się strony Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym mogą wnieść wkład w formie gwarancji lub środków pieniężnych.

Środa, 27 marca 2019 r.

Państwa trzecie niebędące umawiającymi się stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym i inne strony trzecie wnoszą wkład w formie środków pieniężnych; wkład ten podlega **opinii rady strategicznej oraz** zatwierdzeniu przez Komisję. [Popr. 264]

Komisja niezwłocznie informuje Parlament Europejski i Radę o zatwierdzonych wkładach.

~~Na wniosek państw członkowskich ich wkład może zostać przeznaczony na rozpoczęcie działań w konkretnych regionach, państwach, sektorach lub istniejących oknach inwestycyjnych.~~ [Popr. 265]

2. Wkład w formie gwarancji nie może przekraczać 50 % kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

W przypadku wkładu wnoszonego w formie gwarancji przez państwa członkowskie i umawiające się strony Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym uruchomienie gwarancji jest możliwe jedynie po tym, jak pula środków finansowych z budżetu ogólnego Unii zwiększona w wyniku jakichkolwiek innych wkładów w formie środków pieniężnych zostanie wykorzystana na płatności z tytułu uruchomienia gwarancji.

Każdy wkład może zostać wykorzystany do pokrycia uruchomienia gwarancji ~~niezależnie od przeznaczenia.~~ [Popr. 266]

Porozumienie w sprawie wkładu zawierane jest między Komisją, działającą w imieniu Unii, a wnoszącym wkład, i zawiera w szczególności postanowienia dotyczące warunków płatności.

Artykuł 29

~~Wdrożenie~~ **Stosowanie** umów gwarancji na działania zewnętrzne [Popr. 267]

1. Komisja, działając w imieniu Unii, zawiera z kwalifikującymi się partnerami wybranymi zgodnie z art. 27 umowy gwarancji na działania zewnętrzne. **Umowy te są bezwarunkowe, nieodwołalne, na pierwsze żądanie oraz na korzyść wybranych kontrahentów.** Umowy mogą być zawierane z konsorcjum składającym się z co najmniej dwóch kwalifikujących się kontrahentów. [Popr. 268]

2. Dla każdego okna inwestycyjnego zawierana jest co najmniej jedna umowa gwarancji na działania zewnętrzne między Komisją a wybranym kwalifikującym się partnerem lub wybranymi kwalifikującymi się partnerami. Ponadto w celu uwzględnienia szczególnych potrzeb gwarancja na działania zewnętrzne może być przyznana na indywidualne działania w zakresie finansowania lub inwestycji.

Wszystkie umowy gwarancji na działania zewnętrzne są udostępniane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ~~na ich wniosek~~, z uwzględnieniem ochrony informacji poufnych i szczególnie chronionych informacji handlowych. [Popr. 269]

3. Umowy gwarancji na działania zewnętrzne zawierają w szczególności:

- a) szczegółowe zasady dotyczące zakresu, wymogów, kwalifikowalności, kwalifikujących się partnerów oraz procedur;
- b) szczegółowe zasady udzielania gwarancji na działania zewnętrzne, w tym metody objęcia gwarancją i zdefiniowane w niej limity dla portfeli i projektów poszczególnych rodzajów instrumentów, a także analizy ryzyka w odniesieniu do projektów i portfeli projektów, w tym na szczeblu sektorowym, regionalnym i krajowym;
- c) wzmiankę o celach niniejszego rozporządzenia, oszacowanie potrzeb i wskazanie oczekiwanych rezultatów, z uwzględnieniem promowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i **potrzeby zagwarantowania odpowiedzialnego prowadzenia działalności, w tym w szczególności poprzez poszanowanie uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym wytycznych, zasad i instrumentów prawnych, o których mowa w art. 27 ust. 2 lit. c h);** [Popr. 270]
- d) wynagrodzenie z tytułu gwarancji, które ma odzwierciedlać poziom ryzyka, oraz możliwość częściowego dotowania wynagrodzenia w celu przyznania bardziej preferencyjnych warunków, w należycie uzasadnionych przypadkach, **w szczególności państwowemu doświadczającym niestabilności lub konfliktu, krajom najslabiej rozwiniętym i krajom głęboko zadłużonym;** [Popr. 271]
- e) wymagania dotyczące korzystania z gwarancji na działania zewnętrzne, w tym warunki płatności, takie jak konkretne ramy czasowe, odsetki należne z tytułu wymagalnych kwot, wydatki i koszty odzyskiwania środków, a także ewentualne niezbędne ustalenia dotyczące płynności;

Środa, 27 marca 2019 r.

- f) procedury dotyczące roszczeń, w tym – choć nie tylko – zdarzenia inicjujące i okresy oczekiwania; oraz procedury dotyczące dochodzenia roszczeń;
- g) **[Popr. 272]**
- h) jasne i dostępne procedury rozpatrywania skarg osób trzecich poszkodowanych wskutek ~~wdrażania~~ **stosowania** projektów wspieranych gwarancją na działania zewnętrzne. **[Popr. 273]**

4. Kwalifikujący się partner zatwierdza działania w zakresie finansowania i inwestycji według własnych zasad i procedur oraz zgodnie z warunkami umowy gwarancji na działania zewnętrzne.

5. Gwarancja na działania zewnętrzne może obejmować:

- a) w przypadku instrumentów dłużnych – kwotę główną i wszystkie odsetki oraz kwoty należne względem wybranego kwalifikującego się kontrahenta, lecz nieotrzymane przez niego zgodnie z warunkami finansowania w wyniku niewykonania zobowiązania;
- b) w przypadku inwestycji kapitałowych – środki zainwestowane i związane z nimi koszty finansowania;
- c) w przypadku innych działań w zakresie finansowania i inwestycji, o których mowa w art. 27 ust. 2 – kwoty wykorzystane i związane z nimi koszty finansowania;

5a. Zawierając umowy dotyczące gwarancji na działania zewnętrzne z kwalifikującymi się kontrahentami, Komisja należy uwzględnić:

- a) **doradztwo i wskazówki, udzielone przez strategiczne i regionalne rady operacyjne;**
 - b) **cele okna inwestycyjnego;**
 - c) **doświadczenie oraz zdolności operacyjne i finansowe kwalifikującego się kontrahenta oraz jego zdolności w zakresie zarządzania ryzykiem;**
 - d) **ilość zasobów własnych oraz wielkość współfinansowania przez sektor prywatny, które kwalifikujący się kontrahent jest gotów uruchomić na potrzeby okna inwestycyjnego. [Popr. 274]**
- d) wszystkie stosowne wydatki i koszty odzyskiwania środków związane z niewykonaniem zobowiązania, o ile nie zostały one odliczone od wpływów z odzyskania środków.

6. Do celów rachunkowości Komisji i jej sprawozdawczości w zakresie rodzajów ryzyka objętych gwarancją na działania zewnętrzne oraz zgodnie z art. 209 ust. 4 rozporządzenia finansowego, kwalifikujący się partnerzy, z którymi zawarto umowę w sprawie gwarancji, co roku przekazują Komisji i Trybunałowi Obrachunkowemu sprawozdania finansowe z działań w zakresie finansowania i inwestycji objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, skontrolowane przez niezależnego audytora zewnętrznego i zawierające, między innymi, informacje dotyczące:

- a) oceny ryzyka działań w zakresie finansowania i inwestycji kwalifikujących się partnerów, w tym informacje dotyczące zobowiązań Unii wycenianych zgodnie z unijnymi regułami rachunkowości, o których mowa w art. 80 rozporządzenia finansowego i IPSAS;
- b) pozostałych do uregulowania zobowiązań finansowych Unii wynikających z działań EFZR+ udzielonych kwalifikującym się partnerom na potrzeby prowadzonych przez nich działań w zakresie finansowania i inwestycji, w rozbiciu na poszczególne działania.

Środa, 27 marca 2019 r.

7. Na wniosek Komisji kwalifikujący się partnerzy przekazują wszelkie dodatkowe informacje niezbędne Komisji do wypełniania jej obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, **w szczególności dotyczące wdrażania zaleceń zawartych w ocenach ex ante oddziaływania na prawa człowieka, społeczeństwo, zatrudnienie i środowisko oraz innych kryteriów wyboru wymienionych w art. 27.** [Popr. 275]

8. Komisja składa sprawozdanie na temat instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych i pomocy finansowej zgodnie z art. 241 i 250 rozporządzenia finansowego. W tym celu kwalifikujący się partnerzy co roku przekazują informacje niezbędne Komisji do wypełnienia obowiązków sprawozdawczych. **Ponadto Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie roczne zgodnie z art. 31 ust. 6a.** [Popr. 276]

8a. **Komisja lub kwalifikujący się kontrahenci niezwłocznie informują OLAF, jeżeli na dowolnym etapie przygotowywania, realizacji lub kończenia operacji w zakresie finansowania i inwestycji objętych zakresem niniejszego rozporządzenia mają podstawy podejrzewać wystąpienie nadużycia finansowego, korupcji, prania pieniędzy lub innego niezgodnego z prawem działania, które może mieć wpływ na interesy finansowe Unii. Komisja lub kwalifikujący się kontrahenci przekazują do OLAF wszelkie niezbędne informacje umożliwiające mu przeprowadzenie pełnego i gruntownego dochodzenia.** [Popr. 277]

Artykuł 29a

Mechanizm rozpatrywania skarg i dochodzenia roszczeń

W związku z ewentualnymi skargami stron trzecich w krajach partnerskich, w tym społeczności i osób fizycznych poszkodowanych wskutek projektów wspieranych z EFZR+ i w ramach gwarancji na działania zewnętrzne, Komisja i delegatury Unii Europejskiej publikują na swoich stronach internetowych bezpośrednie odesłania do mechanizmów rozpatrywania skarg stosownych kontrahentów, którzy zawarli umowy z Komisją. Komisja ustanawia również, zgodnie z rozdziałem IV niniejszego rozporządzenia, scentralizowany unijny mechanizm rozpatrywania skarg z myślą o wszystkich projektach, aby zapewnić możliwość bezpośredniego przyjmowania zażaleń dotyczących rozpatrywania skarg przez kwalifikujących się kontrahentów. Komisja uwzględnia te informacje w kontekście przyszłej współpracy z tymi kontrahentami. [Popr. 278]

Artykuł 29b

Wykluczone działania i jurysdykcje niechętnie współpracy

1. Gwarancja dla działań zewnętrznych nie wspiera działań w zakresie finansowania i inwestycji, które:

- a) powiązane są z sektorem wojskowym lub bezpieczeństwa państwowego;
- b) wspierają rozwój energii jądrowej, z wyjątkiem kredytów udzielanych zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego, i paliw kopalnych oraz promują dalsze uzależnienie gospodarek i społeczeństwa od technologii wysokoemisyjnych;
- c) wiążą się ze znacznymi zewnętrznymi kosztami środowiskowymi, na przykład z kosztami degradacji obszarów chronionych, krytycznych siedlisk i obiektów dziedzictwa, w odniesieniu do których nie jest realizowany żaden plan zrównoważonego rozwoju i zarządzania;
- d) prowadzą do naruszania praw człowieka w krajach partnerskich, na przykład pozbawienia społeczności ich prawa do kontrolowania i dostępu do zasobów naturalnych takich jak ziemia, przyczyniają się do masowego wysiedlania ludności lub wiążą się z pracą przymusową lub pracą dzieci.

2. Prowadząc operacje w zakresie finansowania i inwestycji, kwalifikujący się kontrahenci przestrzegają obowiązującego prawa Unii i uzgodnionych norm międzynarodowych i unijnych, a w związku z tym nie wspierają na podstawie niniejszego rozporządzenia projektów, które przyczyniają się do prania pieniędzy, finansowania terroryzmu, unikania opodatkowania, oszustw podatkowych i uchylania się od opodatkowania. Ponadto kwalifikujący się kontrahenci nie podejmują nowych lub ponownych operacji z podmiotami zarejestrowanymi lub mającymi siedzibę w jurysdykcjach, które znalazły się w stosownym wykazie w ramach odnośnej polityki unijnej w dziedzinie jurysdykcji niechętnych współpracy lub które wskazano jako państwa trzecie wysokiego ryzyka zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849, lub które nie zachowują rzeczywistej zgodności z unijnymi lub międzynarodowo uzgodnionymi normami podatkowymi dotyczącymi przejrzystości i wymiany informacji. Kwalifikujący

Środa, 27 marca 2019 r.

się kontrahenci mogą odstąpić od tej zasady jedynie wówczas, gdy projekt jest fizycznie wdrażany w jednej z tych jurysdykcji i nie ma żadnych przesłanek wskazujących, że dana operacja wchodzi w zakres którejkolwiek z kategorii wymienionych w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Przy zawieraniu umów z pośrednikami finansowymi kwalifikujący się kontrahenci uwzględniają w stosownych umowach wymogi, o których mowa w niniejszym artykule, i zwracają się do instytucji pośrednictwa finansowego o sprawozdawczość na temat ich spełniania.

3. Prowadząc operacje w zakresie finansowania i inwestycji, kwalifikujący się kontrahenci stosują zasady i standardy dotyczące przeciwdziałania wykorzystywaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, określone w prawie unijnym, zwłaszcza w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/847 (2) i dyrektywie (UE) 2015/849. Kwalifikujący się kontrahenci uzależniają zarówno bezpośrednie finansowanie, jak i finansowanie poprzez pośredników na podstawie niniejszego rozporządzenia od ujawnienia informacji o beneficjentach rzeczywistych zgodnie z dyrektywą (UE) 2015/849 oraz publikują sprawozdania w odniesieniu do poszczególnych państw zgodnie z art. 89 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE. [Popr. 279]

Artykuł 30

Udział kapitałowy w banku rozwoju

Pula środków przeznaczona na programy geograficzne, o której mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), może zostać wykorzystana w celu wniesienia wkładu na poczet zasobów finansowych europejskich i innych instytucji finansowania rozwoju.

Rozdział V

Monitorowanie, sprawozdawczość i ocena

Artykuł 31

Monitorowanie i sprawozdawczość

-1. Osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia mierzy się przez odpowiedni, przejrzysty i rozliczalny system monitorowania, raportowania i oceny, zapewniający należyte zaangażowanie Parlamentu Europejskiego i Rady, a także wzmacniający udział wszystkich partnerów Unii, w tym społeczeństwa obywatelskiego, w stosowaniu programów. [Popr. 280]

1. Wskaźniki odzwierciedlające postępy w wykonaniu niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do celów szczegółowych określonych w art. 3 **ust. 2** przedstawiono w załączniku VII, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju. Podstawą oceny stopnia realizacji celów są wartości wskaźników z dnia 1 stycznia 2021 r. [Popr. 281]

2. Komisja regularnie monitoruje podejmowane działania i dokonuje przeglądu postępów w realizacji założonych celów, **określonych w art. 3, i oczekiwanych rezultatów**, obejmujących efekty i wyniki. [Popr. 282]

Monitorowanie postępów w odniesieniu do oczekiwanych rezultatów ~~powinno opierać~~ **opiera** się na jasnych, przejrzystych, a w stosownych przypadkach także mierzalnych wskaźnikach. **i mierzalnych wskaźnikach określonych w załączniku VII oraz w ramach dotyczących monitorowania i oceny, przyjętych zgodnie z ust. 9, a także na przepisach dotyczących wykonania budżetu Unii.** W celu ułatwienia terminowej sprawozdawczości utrzymuje się ograniczoną liczbę wskaźników, **które są segregowane co najmniej ze względu na płeć i wiek.** [Popr. 283]

3. Wspólne ramy wyników zawarte we wspólnych dokumentach programowych, które spełniają kryteria określone w art. 12 ust. 4, zapewniają podstawę prowadzonego wspólnie przez Unię i państwa członkowskie monitorowania ~~wdrażania~~ **stosowania** zbiorowego wsparcia na rzecz kraju partnerskiego. [Popr. 284]

System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia wydajne, skuteczne i terminowe gromadzenie danych na potrzeby monitorowania ~~realizacji~~ **stosowania** programu i jego rezultatów. W tym celu na odbiorców środków unijnych nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości. [Popr. 285]

4. Komisja ocenia postępy w ~~realizacji~~ **stosowaniu** niniejszego rozporządzenia. Począwszy od 2022 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdanie z realizacji celów niniejszego rozporządzenia, z wykorzystaniem wskaźników **w tym, między innymi, wskaźników określonych w załączniku VII oraz wskaźników wykonania budżetu Unii**, pozwalających zmierzyć osiągnięte rezultaty i skuteczność rozporządzenia. Sprawozdanie to jest również przekazywane Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów. [Popr. 286]

Środa, 27 marca 2019 r.

5. Sprawozdanie roczne zawiera informacje za rok poprzedni dotyczące finansowanych działań, wyników monitorowania i oceny, zaangażowania **i zakresu współpracy** właściwych partnerów oraz ~~wykonania zastosowania~~ zobowiązań i płatności budżetowych w podziale na kraje, regiony i sektory współpracy. **Sprawozdanie zawiera ocenę postępów poczynionych z myślą o osiągnięciu oczekiwanych wyników oraz przy uwzględnieniu zagadnień przekrojowych, o których mowa w art. 8 ust. 6.** Ocenia się w nim rezultaty zewnętrznego finansowania Unii, ~~w miarę możliwości~~ z wykorzystaniem dokładnych i mierzalnych wskaźników ilustrujących rolę pomocy w osiąganiu celów niniejszego rozporządzenia. Jeśli chodzi o współpracę na rzecz rozwoju, w sprawozdaniu ocenia się także, ~~w miarę możliwości i w stosownych przypadkach,~~ przestrzeganie zasad skuteczności pomocy rozwojowej, w tym w odniesieniu do innowacyjnych instrumentów finansowych. **[Popr. 284]**

6. Sprawozdanie roczne, które zostanie przygotowane w 2021 r., musi zawierać skonsolidowane informacje ze sprawozdań rocznych odnoszących się do okresu 2014–2020 dotyczące wszelkiego finansowania na podstawie rozporządzeń, o których mowa w art. 39 ust. 2, w tym informacje o zewnętrznych dochodach przeznaczonych na określony cel oraz wkładach na rzecz funduszy powierniczych; musi również zawierać podział wydatków według państwa, wykorzystania instrumentów finansowych, zobowiązań i płatności. Sprawozdanie to odzwierciedla najważniejsze wnioski i działania podjęte w następstwie zaleceń zawartych w zewnętrznych ocenach przeprowadzanych w poprzednich latach. **Zawiera ono ocenę poziomu możliwości personalnych w siedzibie i delegacjach Unii w odniesieniu do realizacji wszystkich celów objętych niniejszym rozporządzeniem.** **[Popr. 288]**

6a. W ramach sprawozdania rocznego Komisja przedkłada szczegółowe informacje na temat operacji w zakresie finansowania i inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne oraz na temat funkcjonowania EFZR+, zarządzania nim i jego rzeczywistego wkładu w osiąganie celów. Do tej części sprawozdania rocznego dołączana jest opinia Trybunału Obrachunkowego. Obejmuje ono następujące elementy:

- a) ocenę wyników przyczyniających się do realizacji celów EFZR+ określonych w niniejszym rozporządzeniu;
- b) ocenę obecnych działań w zakresie finansowania i inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne, na szczeblu sektorowym, krajowym i regionalnym, oraz ich zgodności z niniejszym rozporządzeniem, łącznie ze środkami w zakresie ryzyka i ich wpływem na stabilność finansową i gospodarczą partnerów;
- c) ocenę dodatkowości i wartości dodanej, skali zaangażowania sektora prywatnego w finansowanie, oczekiwanych i osiągniętych wyników oraz skutków działań w zakresie finansowania i inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne w ujęciu zbiorczym, w tym wpływu na tworzenie godnych miejsc pracy gwarantujących zarobki umożliwiające utrzymanie się, eliminację ubóstwa i ograniczenie nierówności; ocena ta obejmuje w miarę możliwości analizę uwzględniającą aspekt płci w odniesieniu do operacji objętych gwarancją w oparciu o dowody i dane w rozbiciu według płci oraz analizę rodzaju wspieranego sektora prywatnego, w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych;
- d) ocenę zgodności z wymogami dotyczącymi korzystania z gwarancji na działania zewnętrzne oraz osiągnięcia kluczowych wskaźników efektywności ustalonych dla każdego przedłożonego wniosku;
- e) ocenę efektu mnożnikowego osiągniętego w wyniku działań objętych gwarancją na działania zewnętrzne i wspieranych przez EFZR+;
- f) kwotę finansową przekazaną beneficjentom oraz ocenę operacji w zakresie finansowania i inwestycji podejmowanych przez poszczególnych kwalifikujących się kontrahentów w ujęciu zbiorczym;
- g) ocenę dodatkowości i wartości dodanej operacji w zakresie finansowania i inwestycji kwalifikujących się kontrahentów oraz łącznego ryzyka związanego z tymi operacjami;
- h) szczegółowe informacje dotyczące przypadków uruchomienia gwarancji na działania zewnętrzne, strat, zwrotu z inwestycji, kwot odzyskanych i wszelkich innych otrzymanych płatności, a także ogólnej ekspozycji na ryzyko;
- i) sprawozdania finansowe dotyczące operacji kwalifikujących się kontrahentów w zakresie finansowania i inwestycji objętych zakresem niniejszego rozporządzenia, skontrolowane przez niezależnego audytora zewnętrznego;

Środa, 27 marca 2019 r.

- j) ocenę synergii i komplementarności operacji objętych gwarancją na działania zewnętrzne oraz drugiego i trzeciego filaru Europejskiego planu inwestycji zewnętrznych na podstawie stosownych istniejących sprawozdań, ze szczególnym uwzględnieniem postępów w dziedzinie dobrych rządów, w tym w walce z korupcją i nielegalnymi przepływami finansowymi, poszanowania praw człowieka, praworządności i strategii politycznych uwzględniających aspekt płci, a także pobudzania przedsiębiorczości, lokalnego otoczenia gospodarczego i lokalnych rynków finansowych;
- k) ocenę zgodności działań objętych gwarancją na działania zewnętrzne z uzgodnionymi na szczeblu międzynarodowym zasadami skuteczności rozwoju;
- l) ocenę wynagrodzenia z tytułu gwarancji;
- m) ocenę wdrażania przepisów dotyczących wykluczonych działań i jurysdykcji niechętnych współpracy. [Popr. 289]

7. Roczne kwoty ogólnych wydatków związanych z ~~działaniami w dziedzinie klimatu i różnorodności biologicznej~~ celami określonymi w niniejszym rozporządzeniu są szacowane w oparciu o przyjęte indykatywne dokumenty programowe. Środki finansowe przyznane na mocy niniejszego rozporządzenia są objęte rocznym systemem identyfikacji opartym na metodyce Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (~~„wskaźniki z Rio”~~) – w tym na tzw. **wskaźnikach z Rio** co nie wyklucza zastosowania dokładniejszych metod, o ile są one dostępne – włączonym do obowiązującej metodyki zarządzania realizacją celów programów Unii; system ten służy określaniu wysokości wydatków związanych z działaniami w dziedzinie klimatu i różnorodności biologicznej, **środowiska, rozwoju i włączenia społecznego, równouprawnienia płci i oficjalnej pomocy rozwojowej** na poziomie planów działania i środków, o których mowa w art. 19, a także ~~ujmowaniu ich i które ujmuje się~~ w ocenach i w sprawozdaniu rocznym. **Komisja przekazuje dane szacunkowe, które stanowią część sprawozdania rocznego, Parlamentowi Europejskiemu.** [Popr. 290]

8. Komisja podaje do wiadomości publicznej informacje na temat współpracy na rzecz rozwoju zgodnie z uznanymi normami międzynarodowymi, w tym z **normami MOP, wykorzystując w tym celu ramy wspólnej normy opracowane przez międzynarodową inicjatywę na rzecz przejrzystości pomocy.** [Popr. 291]

9. Aby zapewnić skuteczną ocenę niniejszego rozporządzenia pod względem realizacji jego celów, Komisja ~~jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych~~ **przyjmuje akty delegowane** zgodnie z art. 34 w celu zmiany lub uzupełnienia wskaźników w załączniku VII, jeżeli uznaje się to za konieczne, **w tym również w kontekście przeglądu śródkresowego zgodnie z art. 32,** oraz w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przepisami dotyczącymi ustanowienia ram monitorowania i oceny, **które mogą obejmować dodatkowe wskaźniki skuteczności działania mające zastosowanie do wszystkich konkretnych celów niniejszego rozporządzenia.** [Popr. 292]

Artykuł 32

Przegląd śródkresowy i ocena [Popr. 293]

1. Ocena okresowa niniejszego rozporządzenia przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat jego wdrażania, ale nie później niż cztery lata od początku wdrażania instrumentu. **Nie później niż w dniu 30 czerwca 2024 r. Komisja przedłoży sprawozdanie z oceny śródkresowej dotyczące stosowania** niniejszego rozporządzenia. **Sprawozdanie z oceny śródkresowej obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. i ocenia wkład Unii w osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia za pomocą wskaźników pozwalających zmierzyć osiągnięte rezultaty, a także wszelkich ustaleń i wniosków dotyczących wpływu niniejszego rozporządzenia, w tym również wpływu Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus i gwarancji dla działań zewnętrznych.** [Popr. 294]

Parlament Europejski może dostarczyć informacje na potrzeby tej oceny. Komisja i ESDZ organizują konsultacje z zainteresowanymi stronami i beneficjentami, w tym z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Komisja i ESDZ w szczególności dbają o to, aby reprezentowane były grupy najbardziej zmarginalizowane. [Popr. 295]

Komisja ocenia również wpływ i skuteczność swoich działań w poszczególnych obszarach interwencji oraz skuteczność programowania, posiłkując się w tym celu ocenami zewnętrznymi. Komisja i ESDZ uwzględniają wnioski i opinie Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące niezależnych ocen zewnętrznych. W stosownych przypadkach w ocenach korzysta się z zasad dobrych praktyk Komitetu Pomocy Rozwojowej Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, **które** mają służyć ustaleniu, czy osiągnięte zostały cele, oraz sformułowaniu zaleceń mających usprawnić przyszłe działania. **W ocenie okresowej analizuje się wyniki osiągnięte przez Unię w odniesieniu do celów określonych w niniejszym rozporządzeniu.** [Popr. 296]

Środa, 27 marca 2019 r.

2. ~~Po zakończeniu wykonywania rozporządzenia, lecz nie później niż cztery lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową rozporządzenia. Ocena ta dotyczy wkładu Unii w osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia, z uwzględnieniem wskaźników pozwalających zmierzyć osiągnięte rezultaty, a także wszelkich ustaleń i wniosków dotyczących wpływu niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu z oceny śródkresowej uwzględnia się także efektywność, wartość dodaną, funkcjonowanie uproszczonych i zmodernizowanych procedur finansowania zewnętrznego, spójność wewnętrzną i zewnętrzną, dalszą zasadność celów niniejszego rozporządzenia, komplementarność i efekty synergii między finansowanymi działaniami, wkład środków w spójne działania zewnętrzne Unii, a w odpowiednich przypadkach stopień świadomości opinii publicznej w krajach będących odbiorcami pomocy na temat wsparcia finansowego Unii; w sprawozdaniu uwzględnia się także ustalenia ze sprawozdań, o których mowa w art. 31 ust. 4. [Popr. 297]~~

~~W sprawozdaniu z oceny końcowej uwzględnia się także efektywność, wartość dodaną, możliwości uproszczenia, wewnętrzną i zewnętrzną spójność oraz dalszą zasadność wszystkich celów niniejszego rozporządzenia. [Popr. 298]~~

~~Sprawozdanie z oceny **końcowej śródkresowej** jest przygotowywane w konkretnym celu, jakim jest usprawnienie **wdrażania stosowania** pomocy Unii. Stanowi ono podstawę decyzji w zakresie przedłużania, zmiany lub zawieszania różnych rodzajów działań realizowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia. [Popr. 299]~~

~~Sprawozdanie z oceny **końcowej śródkresowej** zawiera również skonsolidowane informacje ze stosownych sprawozdań rocznych, dotyczące wszelkiego finansowania regulowanego niniejszym rozporządzeniem, w tym informacje o zewnętrznych dochodach przeznaczonych na określony cel oraz wkładach na rzecz funduszy powierniczych; zawiera również podział wydatków według kraju beneficjenta, wykorzystania instrumentów finansowych, zobowiązań i płatności, **programów geograficznych i tematycznych oraz działań w ramach szybkiego reagowania, przy czym uwzględnia się również fundusze uruchamiane z rezerwy na nowe wyzwania i priorytety.** [Popr. 300]~~

~~Za pośrednictwem właściwego komitetu, o którym mowa w art. 35, Komisja przesyła swoje wnioski z ocen opatrzone uwagami Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i państwom członkowskim. ~~Poszczególne oceny mogą być omawiane w tym komitecie na wniosek państw członkowskich.~~ Rezultaty uwzględnia się w projektowaniu programu i przydziale zasobów. [Popr. 301]~~

~~W proces oceny unijnego finansowania udzielanego na mocy niniejszego rozporządzenia Komisja włącza w odpowiednim ~~stopniu~~ wszystkie właściwe zainteresowane strony, a w stosownych przypadkach może dążyć do przeprowadzenia wspólnych ocen z państwami członkowskimi i partnerami w działaniach na rzecz rozwoju przy bliskiej współpracy z krajami partnerskimi. [Popr. 302]~~

2a. Komisja przedkłada sprawozdanie z oceny śródkresowej, o którym mowa w ust. 2, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. W razie potrzeby do sprawozdania dołącza się wnioski ustawodawcze zawierające propozycje niezbędnych zmian do niniejszego rozporządzenia. [Popr. 303]

2b. Po zakończeniu stosowania niniejszego rozporządzenia, lecz nie później niż trzy lata po upływie okresu określonego w art. 1, Komisja przeprowadza ocenę końcową rozporządzenia na takich samych warunkach co ocenę śródkresową, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu. [Popr. 304]

3. Zgodnie z przepisami szczegółowymi rozporządzenia finansowego dotyczącymi sprawozdawczości do dnia 31 grudnia 2025 r., a następnie co trzy lata, Komisja przeprowadza ocenę korzystania z gwarancji na działania zewnętrzne i jej funkcjonowania. Komisja przedkłada swoje sprawozdanie oceniające Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Do tego sprawozdania oceniającego dołączana jest opinia Trybunału Obrachunkowego.

TYTUŁ III

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 33

Uczestnictwo państwa lub terytorium nieobjętego przepisami niniejszego rozporządzenia

1. W należycie uzasadnionych przypadkach i jeżeli działania przewidziane do ~~realizacji~~ **zastosowania** mają charakter ogólnoswiatowy, transregionalny lub regionalny, Komisja ~~może w ramach odpowiednich wieloletnich programów indykacyjnych lub odpowiednich planów działania lub środków podjąć decyzję o rozszerzeniu zakresu działań na państwa i terytoria nieobjęte~~ **jest uprawniona do przyjęcia aktu delegowanego zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez dodanie państw i terytoriów do tych już objętych** przepisami niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 4, ~~w celu zapewnienia spójności i skuteczności unijnego finansowania lub wspierania współpracy regionalnej lub transregionalnej~~ **potrzeby tych działań.** [Popr. 305]

Środa, 27 marca 2019 r.

2. Komisja może przewidzieć konkretną alokację środków finansowych przeznaczoną na udzielenie krajom i regionom partnerskim pomocy w zacieśnianiu współpracy z sąsiadującymi najbardziej oddalonymi regionami Unii oraz z krajami i terytoriami zamorskimi objętymi decyzją Rady w sprawie krajów i terytoriów zamorskich. W tym celu środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu mogą, w stosownych przypadkach i w oparciu o zasadę wzajemności i proporcjonalności w odniesieniu do poziomu finansowania w ramach decyzji w sprawie krajów i terytoriów zamorskich lub przyszłego rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej/Interreg, stanowić uzupełnienie działań realizowanych przez kraj lub region partnerski lub przez każdy inny podmiot określony w niniejszym rozporządzeniu, a także przez kraj, terytorium lub każdy inny podmiot określony w decyzji w sprawie krajów i terytoriów zamorskich, lub też przez dowolny najbardziej oddalony region Unii w ramach wspólnych programów operacyjnych lub programów współpracy międzyregionalnej, lub środków ustanowionych i wdrożonych na podstawie rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej/Interreg. [Popr. 306]

Artykuł 33a

Współpraca krajów i regionów partnerskich z sąsiadującymi najbardziej oddalonymi regionami Unii oraz z krajami i terytoriami zamorskimi

1. Komisja może przewidzieć konkretną alokację środków finansowych przeznaczoną na udzielenie krajom i regionom partnerskim pomocy w zacieśnianiu współpracy z sąsiadującymi najbardziej oddalonymi regionami Unii oraz z krajami i terytoriami zamorskimi objętymi decyzją Rady w sprawie krajów i terytoriów zamorskich. W tym celu środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu mogą, w stosownych przypadkach i w oparciu o zasadę wzajemności i proporcjonalności w odniesieniu do poziomu finansowania w ramach decyzji w sprawie krajów i terytoriów zamorskich lub przyszłego rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej/Interreg, stanowić uzupełnienie działań stosowanych przez kraj lub region partnerski lub przez każdy inny podmiot określony w niniejszym rozporządzeniu, a także przez kraj, terytorium lub każdy inny podmiot określony w decyzji w sprawie krajów i terytoriów zamorskich, lub też przez dowolny najbardziej oddalony region Unii w ramach wspólnych programów operacyjnych lub programów współpracy międzyregionalnej, lub środków ustanowionych i stosowanych na podstawie rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej/Interreg.

2. Poziom współfinansowania unijnego nie przekracza 90 % wydatków kwalifikowalnych w ramach danego programu lub środka. W odniesieniu do pomocy technicznej poziom współfinansowania wynosi 100 %. [Popr. 307]

Artykuł 34

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 4 ust. 6, ~~art. 26 ust. 3~~ **art. 8 ust. 7a, art. 8 ust. 8b, art. 14 ust. 1, art. 15a, art. 17 ust. 4, art. 21 ust. 3a, art. 26 ust. 4**, art. 27 ust. 9, art. 31 ust. 9 oraz art. 33 ust. 1, powierza się Komisji na okres obowiązywania niniejszego rozporządzenia. **Komisja przyjmuje przedmiotowe akty delegowane jak najszybciej. Niemniej jednak akty delegowane, o których mowa w art. 8 ust. 7a, art. 8 ust. 8b, art. 17 ust. 4 i art. 31 ust. 9, przyjmuje się do dnia ... [sześć miesięcy po dacie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].** [Popr. 308]

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 4 ust. 6, ~~art. 26 ust. 3~~ **art. 8 ust. 7a, art. 8 ust. 8b, art. 14 ust. 1, art. 15a, art. 17 ust. 4, art. 21 ust. 3a, art. 26 ust. 4**, art. 27 ust. 9, art. 31 ust. 9 oraz **art. 33 ust. 1**, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych. [Popr. 309]

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 4 ust. 6, art. ~~26 ust. 3~~ **art. 8 ust. 7a, art. 8 ust. 8b, art. 14 ust. 1, art. 15a, art. 17 ust. 4, art. 21 ust. 3a, art. 26 ust. 4**, art. 27 ust. 9, art. 31 ust. 9 i **art. 33 ust. 1** wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady. [Popr. 310]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 34a**Tryb pilny**

1. W przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych bądź katastrof spowodowanych przez człowieka lub bezpośredniego zagrożenia dla demokracji, praworządności, praw człowieka lub podstawowych wolności, jeżeli jest to uzasadnione szczególnie pilną potrzebą, Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych i zastosowanie ma procedura przewidziana w art. 2 i 3 niniejszego artykułu.
2. Akty delegowane przyjęte w trybie niniejszego artykułu wchodzi w życie niezwłocznie i mają zastosowanie, dopóki nie zostanie wyrażony sprzeciw zgodnie z ust. 3. Przekazując akt delegowany Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, podaje się powody zastosowania trybu pilnego.
3. Parlament Europejski lub Rada mogą wyrazić sprzeciw wobec aktu delegowanego zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 34 ust. 6. W takim przypadku Komisja uchyla akt natychmiast po powiadomieniu jej przez Parlament Europejski lub Radę o decyzji o sprzeciwie. [Popr. 311]

Artykuł 34b**Demokratyczna rozliczalność**

1. Aby wzmocnić dialog między instytucjami Unii, w szczególności Parlamentem Europejskim, Komisją i ESDZ, oraz zapewnić większą przejrzystość i rozliczalność, a także sprawne przyjmowanie aktów i środków przez Komisję, Parlament Europejski może zwrócić się do Komisji i ESDZ o wystąpienie przed nim w celu omówienia strategicznego ukierunkowania i wytycznych dotyczących programowania na podstawie niniejszego rozporządzenia. Dialog ten sprzyja ogólnej spójności wszystkich instrumentów finansowania zewnętrznego zgodnie z art. 5. Dialog ten może mieć miejsce przed przyjęciem aktów delegowanych i projektu budżetu rocznego przez Komisję. Dialog ten może też mieć charakter doraźny w kontekście istotnych wydarzeń politycznych i odbywać się na wniosek Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej lub ESDZ.
2. Komisja i ESDZ przedstawiają Parlamentowi Europejskiemu wszystkie istotne dokumenty na dany temat co najmniej miesiąc przed dialogiem. W przypadku dialogu w sprawie budżetu rocznego Komisja i ESDZ udostępniają skonsolidowane informacje dotyczące wszystkich planów działania i środków przyjętych lub zaplanowanych zgodnie z art. 21, informacje dotyczące współpracy w poszczególnych krajach, regionach i obszarach tematycznych, informacje na temat działań w ramach szybkiego reagowania, informacje na temat rezerwy na nowe wyzwania i priorytety oraz informacje na temat gwarancji na działania zewnętrzne.
3. Komisja i ESDZ w jak największym stopniu uwzględniają stanowisko wyrażone przez Parlament Europejski. W przypadku gdy Komisja lub ESDZ nie uwzględnią stanowiska Parlamentu Europejskiego, przedstawiają należyte uzasadnienie.
4. Komisja i ESDZ, w szczególności za pośrednictwem grupy sterującej zgodnie z art. 38, są odpowiedzialne za informowanie Parlamentu Europejskiego o stanie stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności o bieżących środkach, działaniach i wynikach [Popr. 312]

~~Artykuł 35~~~~Komitet~~

- ~~1. Komisję wspiera Komitet ds. Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.~~
- ~~2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.~~
- ~~3. W przypadku gdy opinia komitetu ma zostać uzyskana w drodze procedury pisemnej, procedura ta kończy się bez rezultatu, jeżeli przed upływem terminu na wydanie opinii zdecydował o tym przewodniczący komitetu lub wniosą o to zwykłą większością głosów jego członkowie.~~
- ~~4. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.~~

Środa, 27 marca 2019 r.

~~5. Przyjęta decyzja pozostaje w mocy w okresie obowiązywania przyjętego lub zmienionego dokumentu, programu działania lub środka.~~

~~6. W obradach komitetu uczestniczy obserwator będący przedstawicielem Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w zakresie, w jakim omawiane są zagadnienia dotyczące Europejskiego Banku Inwestycyjnego. [Popr. 313]~~

Artykuł 36

Informacja, komunikacja i ~~promocja~~ **publiczne ujawnianie informacji** [Popr. 314]

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej. **Komisja jest odpowiedzialna za monitorowanie przestrzegania tych wymogów przez odbiorców.** [Popr. 315]

2. Komisja ~~przewod~~**stosuje** działania informacyjne i komunikacyjne związane z niniejszym rozporządzeniem, jego działaniami i rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na niniejsze rozporządzenie przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile priorytety te są bezpośrednio związane z celami, o których mowa w art. 3. [Popr. 316]

2a. Komisja podejmuje środki mające na celu wzmocnienie komunikacji strategicznej i dyplomacji publicznej w zakresie komunikowania unijnych wartości i unijnej wartości dodanej. [Popr. 317]

2b. Komisja ustanawia pojedyncze, kompleksowe, publiczne centralne repozytorium elektroniczne wszystkich działań finansowanych w ramach niniejszego rozporządzenia, obejmujące kryteria stosowane do określenia potrzeb partnerów w procesie alokacji zasobów, oraz zapewnia jego regularną aktualizację, z wyjątkiem działań, w przypadku których uznano, że mogą wywoływać problemy związane z bezpieczeństwem lub delikatne lokalne kwestie polityczne zgodnie z art. 37. [Popr. 318]

2c. Repozytorium zawiera także informacje o wszystkich operacjach w zakresie finansowania i inwestycji, w tym na poziomie poszczególnych projektów, oraz istotne elementy wszystkich umów gwarancji EFZR+, w tym informacje na temat tożsamości prawnej kwalifikujących się kontrahentów, oczekiwanych korzyści dla rozwoju oraz procedur rozpatrywania skarg, z uwzględnieniem ochrony poufnych informacji i szczególnie chronionych informacji handlowych. [Popr. 319]

2d. Zgodnie z zasadami kwalifikujących się partnerów dotyczącymi przejrzystości oraz przepisami Unii w zakresie ochrony danych oraz dostępu do dokumentów i informacji kwalifikujący się partnerzy EFZR+ proaktywnie i systematycznie udostępniają na swoich stronach internetowych informacje dotyczące wszystkich operacji w zakresie finansowania i inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne, w szczególności informacje dotyczące sposobu, w jaki operacje te przyczyniają się do osiągania celów i spełniania wymogów niniejszego rozporządzenia. Takie informacje muszą być rozbite na poziomie projektów. Takie informacje zawsze uwzględniają ochronę poufnych informacji i szczególnie chronionych informacji handlowych. Kwalifikujący się partnerzy także rozpowszechniają informacje o wsparciu Unii we wszystkich publikowanych przez siebie informacjach na temat operacji w zakresie finansowania i inwestycji objętych gwarancją na działania zewnętrzne zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. [Popr. 320]

Artykuł 37

Odstępstwo od wymogów eksponowania

Kwestie bezpieczeństwa lub delikatne lokalne kwestie polityczne mogą sprawić, że rozwiązaniem preferowanym lub koniecznym będzie ograniczenie komunikacji w zakresie działań i eksponowania ich w pewnych krajach lub na pewnych obszarach, lub w pewnych okresach. W takich przypadkach ustala się odbiorców docelowych oraz narzędzia, produkty i kanały eksponowania, które mają być wykorzystane w odniesieniu do danego działania, w poszczególnych przypadkach, po konsultacji z Unią i uzyskaniu zatwierdzenia z jej strony. W przypadku gdy niezbędna jest szybka interwencja w odpowiedzi na nagły kryzys, nie ma konieczności natychmiastowego zapewnienia pełnego planu komunikacji i eksponowania. W takich sytuacjach wsparcie Unii jest jednak od początku odpowiednio wskazane.

Artykuł 38

Klauzula ESDZ

~~Niniejsze rozporządzenie stosuje się zgodnie z decyzją 2010/427/UE.~~ [Popr. 321]

Środa, 27 marca 2019 r.

Artykuł 38a**Zarządzanie**

Horyzontalna grupa sterująca składająca się z przedstawicieli wszystkich odpowiednich służb Komisji i ESDZ, pod przewodnictwem wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela lub jego reprezentanta, odpowiada za sterowanie, koordynację i zarządzanie w odniesieniu do tego instrumentu podczas całego cyklu zarządzania w celu zapewnienia spójności, skuteczności, przejrzystości i rozliczalności całego zewnętrznego finansowania Unii. Wiceprzewodniczący / wysoki przedstawiciel dba o ogólną koordynację polityczną działań zewnętrznych Unii. W przypadku wszystkich działań, w tym również działań w ramach szybkiego reagowania i nadzwyczajnych środków pomocowych, a także w całym okresie trwania cyklu programowania, planowania i stosowania instrumentu wysoki przedstawiciel i ESDZ współpracują z właściwymi komisarzami i służbami Komisji wytypowanymi na podstawie charakteru i celów przewidzianego działania, korzystając przy tym z ich wiedzy fachowej. Wszystkie wnioski dotyczące decyzji przygotowuje się zgodnie z procedurami Komisji i przedkłada jej celem przyjęcia.

Parlament Europejski jest w pełni zaangażowany na etapie projektowania, programowania, monitorowania i oceny instrumentów w celu zagwarantowania kontroli politycznej, demokratycznego nadzoru i rozliczalności finansowania Unii w obszarze działań zewnętrznych. [Popr. 322]

Artykuł 39**Uchylenie i przepisy przejściowe**

1. Decyzja nr 466/2014/UE, rozporządzenie (WE, Euratom) nr 480/2009, rozporządzenie (UE) 2017/1601 tracą moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.
2. Z puli środków finansowych przeznaczonych na niniejsze rozporządzenie można również pokrywać wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między niniejszym rozporządzeniem a środkami przyjętymi w ramach rozporządzeń je poprzedzających: rozporządzenie (UE) nr 233/2014, rozporządzenie (UE) nr 232/2014, rozporządzenie (UE) nr 230/2014, rozporządzenie (UE) nr 235/2014, rozporządzenie (UE) nr 234/2014, rozporządzenie (Euratom) nr 237/2014, rozporządzenie (UE) nr 236/2014, decyzja nr 466/2014/UE, rozporządzenie (WE, Euratom) nr 480/2009 oraz rozporządzenie (UE) 2017/1601.
3. Pula środków finansowych przeznaczonych na niniejsze rozporządzenie może pokrywać wydatki związane z przygotowaniem każdej kolejnej wersji niniejszego rozporządzenia.
4. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 20 ust. 1, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 40**Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie [...] dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r. **do dnia 31 grudnia 2027 r.** [Popr. 323]

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK I

WYKAZ PAŃSTW I TERYTORIÓW NALEŻĄCYCH DO OBSZARU OBJĘTEGO POLITYKĄ SĄSIEDZTWA

Algieria

Armenia

Azerbejdżan

Białoruś

Egipt

Gruzja

Izrael

Jordania

Liban

Libia

Republika Mołdawii

Maroko

okupowane terytoria palestyńskie

Syria

Tunezja

Ukraina

Unijne wsparcie udzielane w tym obszarze można również wykorzystać w celu umożliwienia Federacji Rosyjskiej uczestnictwa w programach współpracy transgranicznej, a także w innych stosownych programach wielokrajowych, **w tym współpracy w dziedzinie edukacji, w szczególności wymian studenckich.** [Popr. 324]

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK II

OBSZARY WSPÓŁPRACY W RAMACH PROGRAMÓW O OKREŚLONYM ZASIĘGU GEOGRAFICZNYM

A. Dla wszystkich regionów geograficznych

LUDNOŚĆ

1. Dobre rządy, demokracja, praworządność i prawa człowieka

- a) wzmocnienie demokracji i procesów demokratycznych **sprzyjających włączeniu społecznemu**, sprawowania rządów i nadzoru, w tym **niezależnego sądownictwa, praworządności oraz** przejrzystych, **pokojowych** i wiarygodnych procesów wyborczych; [Popr. 325]
- b) wzmocnienie **promowania i** ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, **jak proklamowano w Powszechnej deklaracji praw człowieka, i wdrażania powiązanych instrumentów międzynarodowych, wspieranie i ochrona obrońców praw człowieka, udział we wdrażaniu globalnych i regionalnych paktów i ram, zwiększenie zdolności społeczeństwa obywatelskiego do ich wdrażania i monitorowania oraz stworzenie podstaw dla wypracowania ram prawnych dotyczących ochrony osób wysiedlonych z powodu zmiany klimatu;** [Popr. 326]
- c) promowanie zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowanie zasady równości, zwłaszcza równości kobiet i mężczyzn, **praw kobiet i dziewcząt oraz wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, a także praw dzieci i ludzi młodych, osób niepełnosprawnych, osób należących do mniejszości, osób LGBTI oraz ludów tubylczych;** [Popr. 327]
- d) wspieranie dobrze prosperującego społeczeństwa obywatelskiego i **wzmocnienie** jego roli w **przemianach politycznych**, procesie reform i przemian demokratycznych oraz promowanie prorozwojowej przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowania obywateli w **podejmowanie decyzji politycznych życie polityczne i w kontrolowanie procesu podejmowania decyzji;** [Popr. 328]
- e) zwiększenie pluralizmu, niezależności i profesjonalizmu wolnych i niezależnych mediów;
- f) wzmocnienie odporności państw, społeczeństw, społeczności i osób fizycznych **na naciski i wstrząsy polityczne, gospodarcze, środowiskowe, żywnościowe, demograficzne i społeczne, aby przygotować je do odpierania wstrząsów środowiskowych i gospodarczych, klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka oraz konfliktów, kryzysów zdrowotnych i w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, a także do dostosowania się do nich i szybkiego powrotu do normalności;** 329
- g) wzmocnienie rozwoju demokratycznych instytucji publicznych na szczeblu ~~krajowym~~ **międzynarodowym i krajowym oraz na** szczeblach niższych niż krajowy, w tym niezależnego, skutecznego, wydajnego i odpowiedzialnego systemu sądowego, promowanie praworządności, **międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości, rozliczalności** oraz ogólnodostępnego wymiaru sprawiedliwości; [Popr. 330]
- h) wspieranie procesu reform administracji publicznej, między innymi stosując strategię skoncentrowanej na obywatelu administracji elektronicznej, wzmocnienie ram prawnych i struktury instytucjonalnej, krajowych systemów statystycznych, potencjału, należytego zarządzania finansami publicznymi oraz przyczynianie się do zwalczania korupcji, **unikania opodatkowania, uchylania się od opodatkowania i agresywnego planowania podatkowego;** [Popr. 331]
- i) promowanie wyważonych i zintegrowanych polityk terytorialnych i miejskich sprzyjających włączeniu społecznemu przez wzmocnienie instytucji i organów publicznych na szczeblu krajowym i szczeblach niższych niż krajowy oraz wsparcie skutecznych procesów decentralizacyjnych i restrukturyzacyjnych państwa;
- j) zwiększenie przejrzystości i rozliczalności instytucji publicznych, wzmocnienie zarządzania w zakresie zamówień, **w tym zachęcanie do opracowania kryteriów i celów dotyczących zrównoważoności (środowiskowej, społecznej i gospodarczej), oraz w zakresie** finansów publicznych, rozwój administracji elektronicznej oraz wzmocnienie świadczenia usług; [Popr. 332]
- k) wspieranie zrównoważonego, odpowiedzialnego i przejrzystego zarządzania sektorami zasobów naturalnych i powiązanych przychodami oraz reform w celu zapewnienia uczciwych, sprawliwych i zrównoważonych polityk podatkowych.

Środa, 27 marca 2019 r.

ka) wspieranie demokracji parlamentarnej. [Popr. 333]

2. Eliminacja ubóstwa, zwalczanie nierówności i rozwój społeczny

- a) eliminacja ubóstwa we wszystkich aspektach tego zjawiska, zwalczanie dyskryminacji i nierówności oraz niepomijanie nikogo; **zaspokojenie w pierwszej kolejności potrzeb najsłabszych grup poprzez priorytetowe traktowanie inwestycji w usługi publiczne w zakresie opieki zdrowotnej, żywienia, edukacji i ochrony socjalnej;** [Popr. 334]
- b) wzmocnienie działań ukierunkowanych na przyjęcie polityk **strategii politycznych** i właściwych inwestycji na rzecz promowania **, ochrony i przestrzegania** praw kobiet **, młodzieży, dzieci i osób niepełnosprawnych**, ułatwiania ich **zaangażowania i znaczącego** udziału w życiu społecznym, obywatelskim i gospodarczym oraz zapewnienia ich pełnego wkładu do sprzyjającego włączeniu społecznemu [Popr. 335]
- c) promowanie **ochrony i przestrzegania praw wzmocnienia pozycji** kobiet i dziewcząt, **oraz ochrony i przestrzegania ich praw**, w tym praw gospodarczych, pracowniczych i społecznych, **praw własności gruntu**, zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz praw w tej dziedzinie, **a także** zapobiegania przemocy na tle seksualnym i płciowym we wszystkich formach **i ochrony przed nią; obejmuje to promowanie dostępu dla wszystkich do kompleksowych informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz kompleksowej edukacji seksualnej; promowanie współpracy w zakresie badań i innowacji na rzecz nowych i ulepszonych narzędzi opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w tym planowania rodziny, w szczególności w sytuacji dysponowania ograniczonymi zasobami;** [Popr. 336]
- d) zwracanie szczególnej uwagi na osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, podatne na zagrożenia i marginalizowane, w tym dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby LGBTI i ludy tubylcze, w tym promowanie przejścia od instytucjonalnych do lokalnych form opieki nad dziećmi **z niepełnosprawnościami i bez niepełnosprawności;** [Popr. 337]
- e) promowanie zintegrowanego podejścia do wspierania społeczności, zwłaszcza najuboższych, **w zakresie i tych, do których jest najtrudniej dotrzeć, przez poprawę powszechnego** dostępu do podstawowych potrzeb i usług, **w szczególności jeśli chodzi o zdrowie, w tym usługi w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, informacje i dostawy, edukację, żywienie i ochronę socjalną;** [Popr. 338]
- f) **zapewnienie dzieciom, zwłaszcza tym najbardziej marginalizowanym, najlepszego startu w życiu przez inwestowanie w rozwój we wczesnym dzieciństwie oraz dopilnowanie, by dzieci doświadczające ubóstwa lub nierówności miały dostęp do podstawowych usług, takich jak opieka zdrowotna, wyżywienie, edukacja i ochrona socjalna;** wspieranie zapewnienia dzieciom bezpiecznego i wzbogacającego środowiska, które jest ważnym elementem sprzyjającym tworzeniu się zdrowego pokolenia młodych ludzi zdolnych w pełni wykorzystać swój potencjał, **ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziewcząt;** [Popr. 339]
- g) wspieranie powszechnego dostępu do wystarczającej ilości przystępnej cenowo, bezpiecznej i pożywnej żywności, zwłaszcza dla osób w najtrudniejszej sytuacji, **oraz zwiększenia między innymi dzieci poniżej 5 roku życia, nastolatków, zarówno dziewcząt, jak i chłopców, oraz kobiet, zwłaszcza w okresie ciąży i karmienia piersią, oraz zwiększenie** bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, szczególnie w państwach borykających się z przedłużającymi się lub powtarzającymi się kryzysami; **propagowanie wielosektorowego podejścia do rolnictwa ukierunkowanego na zaspokajanie potrzeb żywieniowych;** [Popr. 340]
- h) wspieranie powszechnego dostępu do bezpiecznej wody pitnej w wystarczającej ilości, infrastruktury sanitarnej, higieny oraz zrównoważonej i zintegrowanej gospodarki wodnej **jako kluczowych czynników warunkujących zdrowie, edukację, odżywianie, odporność na zmianę klimatu i równouprawnienie płci;** [Popr. 341]
- i) zapewnienie powszechnej opieki zdrowotnej, z równym dostępem do przystępnych cenowo świadczeń zdrowotnych wysokiej jakości, w tym **usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, także** przez wsparcie dla tworzenia **powszechnie dostępnych**, silnych, odpornych systemów opieki zdrowotnej wysokiej jakości **sprzyjających włączeniu społecznemu,** oraz zwiększenie zdolności w zakresie wczesnego ostrzeżenia, zmniejszenia ryzyka, zarządzania nim i powrotu do stanu pierwotnego; **uzupełnienie działania przez unijny program ramowy na rzecz badań i innowacji w celu zaradzenia globalnym zagrożeniom zdrowotnym, opracowania bezpiecznych, skutecznych i przystępnych cenowo szczepionek przeciw chorobom związanym z ubóstwem i chorobom zaniedbanym oraz metod leczenia tych chorób, a także w celu poprawy reakcji na wyzwania zdrowotne, w tym choroby zakaźne, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe oraz nowe choroby i epidemie;** [Popr. 342]

Środa, 27 marca 2019 r.

- j) wspieranie powszechnej i sprawiedliwej ochrony socjalnej oraz wzmocnienie siatek bezpieczeństwa socjalnego w celu zapewniania bezwarunkowego dochodu podstawowego, zapobiegania powrotom do skrajnego ubóstwa oraz budowania odporności;
- ja) **wzmocnienie odporności ludzi i społeczności, w tym przez zwiększenie inwestycji w kierowane przez społeczność projekty z zakresu zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i projekty z zakresu gotowości na wypadek klęsk żywiołowych;** [Popr. 343]
- jb) **wspieranie krajowych, regionalnych i lokalnych rządów i administracji w tworzeniu wymaganej infrastruktury, między innymi zasobów fizycznych, technologicznych i ludzkich, a także wykorzystanie najnowszych osiągnięć technologicznych i administracyjnych, aby umożliwić prawidłowe dokonywanie wszystkich rejestracji cywilnych (od urodzeń po zgony) oraz wydawanie, w razie potrzeby, oficjalnie uznanych duplikatów dokumentów, tak aby zapewnić, by wszyscy obywatele istnieli oficjalnie i byli w stanie uzyskać dostęp do przysługujących im praw podstawowych;** [Popr. 344]
- k) promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich sprzyjającego włączeniu społecznemu, aby zmierzyć się z problemem nierówności społecznej w miastach, kładąc nacisk na najbardziej potrzebujących, **oraz przyjęcie podejścia uwzględniającego aspekt płci;** [Popr. 345]
- ł) ~~wspieranie samorządów terytorialnych, aby usprawnić na szczeblu miejskim świadczenie podstawowych usług i zapewnić sprawiedliwy dostęp do bezpieczeństwa żywnościowego, dostępne, godziwe i przystępne cenowo mieszkania oraz jakość życia, zwłaszcza w odniesieniu do osób mieszkających w nieformalnych osadach i slumsach;~~ [Popr. 346]
- m) promowanie **osiągnięcia uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym celów w zakresie edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem publicznych systemów bezpłatnej edukacji, za pomocą** sprzyjającego włączeniu społecznemu, sprawiedliwego i ogólnodostępnego formalnego, nieformalnego i pozaformalnego kształcenia wysokiej jakości, **oraz promowanie uczenia się przez całe życie dla wszystkich,** na wszystkich szczeblach, ~~w tymz~~ **uwzględnieniem wczesnego rozwoju dziecka i** szkolenia technicznego i zawodowego, ~~z uwzględnieniem sytuacji także w sytuacjach~~ **nadzwyczajnych i kryzysowych, w tym przy wykorzystaniu technologii cyfrowych w celu poprawy nauczania i uczenia się;** [Popr. 347]
- ma) **wspieranie korytarzy edukacyjnych w celu przyjmowania na uniwersytety w Unii studentów z krajów ogarniętych wojną;** [Popr. 348]
- n) wspieranie działań w zakresie **mobilności edukacyjnej,** budowania zdolności, ~~mobilności edukacyjnej i współpracy kulturalnej, skierowanych~~ do krajów partnerskich, ~~z tych krajów realizowanych przez te kraje~~ lub pomiędzy nimi, a także ~~współpraca i dialog polityczny~~ **współpracy i dialogu politycznego** z instytucjami, organizacjami, lokalnymi organami wykonawczymi i władzami tych krajów; [Popr. 349]
- na) **promowanie budowania zdolności i współpracy w dziedzinie nauki, technologii i badań, w szczególności podejmowanie wyzwań społecznych związanych z ubóstwem, które w sposób nieproporcjonalny wpływają na kraje partnerskie, oraz w zakresie pomijanych obszarów badań i innowacji z ograniczonymi inwestycjami sektora prywatnego, a także w dziedzinie otwartych danych oraz wspierania innowacji społecznych;** [Popr. 350]
- o) promowanie **budowania zdolności i** współpracy w dziedzinie nauki, technologii i badań, a także otwartych danych, **dużych zbiorów danych, sztucznej inteligencji i** innowacji, **w sposób skoordynowany z unijnym programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji, aby zapobiegać zjawisku drenażu mózgow;** [Popr. 351]
- p) zwiększenie koordynacji wśród wszystkich właściwych podmiotów, aby pomóc w przejściu od sytuacji nadzwyczajnej do fazy rozwoju;
- q) promowanie wszelkich form dialogu międzykulturowego i różnorodności kulturowej oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego, a także uwolnienie potencjału ~~branży twórczej~~ **sektora kultury i sektora kreatywnego** na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego; [Popr. 352]

Środa, 27 marca 2019 r.

- qa) **wspieranie działań i promowanie współpracy w dziedzinie sportu, aby przyczynić się do wzmocnienia pozycji kobiet i młodzieży, osób i społeczności, a także do osiągnięcia celów związanych z opieką zdrowotną, edukacją i włączeniem społecznym określonych w Agendzie 2030; [Popr. 353]**
- r) działania na rzecz godności i odporności osób wysiedlonych przymusowo i długoterminowo oraz ich włączenia w życie gospodarcze i społeczne krajów i społeczności przyjmujących.

3. Migracja i ~~mobilność~~, **mobilność** i **przymusowe wysiedlenia** [Popr. 354]

- a) **wspieranie skutecznych i opartych na prawach człowieka polityk migracyjnych na wszystkich szczeblach, w tym programów ochrony, w celu ułatwienia bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji; [Popr. 355]**
- a) **przyczynianie się do wzmocnienia dwustronnych, regionalnych, w tym w wymiarze Południe-Południe, oraz międzynarodowych partnerstw w zakresie migracji i mobilności opartych na zintegrowanym i zrównoważonym podejściu, uwzględniającym wszystkie aspekty migracji, w tym pomoc we wdrażaniu umów i układów dwustronnych i regionalnych zawartych przez Unię, w tym partnerstw na rzecz mobilności; i zgodnych z prawem międzynarodowym i unijnym i z międzynarodowymi i unijnymi zobowiązaniami w zakresie praw człowieka; [Popr. 356]**
- aa) **udzielanie pomocy we wdrażaniu dwustronnych lub regionalnych umów i uzgodnień Unii z państwami trzecimi, w tym partnerstw w zakresie mobilności, oraz utworzenie bezpiecznych i legalnych szlaków, również w drodze opracowania umów o ułatwieniach wizowych i przesiedleniach oraz w oparciu o wzajemną rozliczalność i pełne przestrzeganie zobowiązań w dziedzinie pomocy humanitarnej i praw człowieka; [Popr. 357]**
- b) **wspieranie trwałej i skutecznej reintegracji społeczno-ekonomicznej powracających migrantów; [Popr. 358]**
- c) eliminacja i zmniejszenie podstawowych przyczyn nielegalnej migracji i przymusowego wysiedlenia;
- d) **ograniczanie zagrożeń związanych z migracją, w tym poprzez zajęcie się problemem nielegalnej migracji, oraz wzmocnienie transnarodowej reakcji na handel ludźmi, przemytu i przemyt migrantów, wzmocnienie współpracy w zakresie zintegrowanego zarządzania granicami zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym; [Popr. 359]**
- e) **wzmocnienie potencjału naukowego, technicznego, ludzkiego i instytucjonalnego na potrzeby zarządzania migracją, w tym gromadzenie i wykorzystywanie dokładnych i zdezagregowanych danych jako podstawy polityki opartej na dowodach, aby ułatwiać bezpieczną, uporządkowaną i odpowiedzialną migrację; [Popr. 360]**
- f) ~~wspieranie skutecznych polityk migracyjnych opartych na prawach człowieka, w tym programów ochrony; [Popr. 361]~~
- g) **promowanie warunków ułatwiających legalną migrację i dobrze zarządzaną mobilność, kontakty międzyludzkie, maksymalizację wpływu migracji na rozwój; w tym przez przekazywanie dokładnych i aktualnych informacji na wszystkich etapach migracji; [Popr. 362]**
- ga) **maksymalizacja wpływu migracji na rozwój oraz działanie na rzecz lepszego wspólnego zrozumienia powiązania migracji z rozwojem; [Popr. 363]**
- h) **zapewnienie ochrony migrantom i osobom przymusowo przesiedlonym, zwracanie szczególnej uwagi na grupy szczególnie wrażliwe i stosowanie podejścia opartego na prawach oraz zapewnienie uznawania i określania statusu osób potrzebujących ochrony międzynarodowej, pochodzących z mieszanych przepływów migracyjnych; [Popr. 364]**
- i) **wspieranie opartych na rozwoju rozwiązań dla przymusowo przesiedlonych osób i społeczności przyjmujących je, w tym przez zapewnienie dostępu do edukacji i godnych miejsc pracy, tak aby wspierać godność, odporność i samodzielność osób przesiedlonych oraz ich włączenie w życie gospodarcze i społeczne krajów przyjmujących; [Popr. 365]**

Środa, 27 marca 2019 r.

- j) wspieranie zaangażowania diaspory w państwach pochodzenia, **aby w pełni przyczynić się do zrównoważonego rozwoju**; [Popr. 366]
- k) promowanie szybszych, tańszych i bezpieczniejszych przekazów pieniężnych zarówno w krajach nadania, jak i w krajach docelowych, wykorzystując tym samym ich potencjał rozwoju.
- ka) **działanie na rzecz wzmocnienia pozycji migrantów i społeczności, aby zapewnić ich pełne włączenie i spójność społeczną**. [Popr. 367]

Współpraca w tym obszarze będzie prowadzona zgodnie z założeniami [Funduszu Azylu i Migracji], przy pełnym poszanowaniu zasady spójności polityki na rzecz rozwoju. [Popr. 368]

PLANETA

4. Środowisko i zmiana klimatu

- a) zwiększenie naukowej i technicznej zdolności osób i instytucji do zarządzania, uwzględniania i monitorowania klimatu i środowiska; wzmocnienie zarządzania w zakresie klimatu na poziomie regionalnym i krajowym;
- b) **wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem państw i społeczności znajdujących się w wyjątkowo trudnej sytuacji, którym brakuje środków na podjęcie koniecznych działań**; współudział w dążeniach partnerów do realizacji zobowiązań w zakresie zmiany klimatu zgodnie z porozumieniem paryskim, w tym do wdrożenia ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz planów działania dotyczących łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, z uwzględnieniem synergii między dostosowaniem a łagodzeniem, **a także w dążeniach do realizacji ich zobowiązań wynikających z innych wielostronnych umów środowiskowych, takich jak Konwencja o różnorodności biologicznej i Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia**; [Popr. 369]
- c) opracowanie lub wzmocnienie zrównoważonego zielonego i niebieskiego wzrostu odpornego na zmianę klimatu we wszystkich sektorach gospodarki;
- d) **promowanie dostępu do zrównoważonej energii w krajach rozwijających się, z myślą o wypełnieniu zobowiązania Unii z 2012 r. do zapewnienia takiego dostępu kolejnym 500 mln osób do 2030 r., nadając priorytetowe znaczenie rozwiązaniom na małą skalę, opartym na minisieciach i systemach pozasieciowych o wysokiej wartości środowiskowej i rozwojowej**; wzmocnienie współpracy w zakresie zrównoważonej energii, promowanie i zacieśnienie współpracy w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii; **promowanie dostępu do niezawodnych, bezpiecznych, przystępnych cenowo, czystych i zrównoważonych usług energetycznych, w szczególności do lokalnych i zdecentralizowanych rozwiązań, które zapewniają dostęp do energii osobom żyjącym w ubóstwie oraz w regionach oddalonych**; [Popr. 370]
- da) **budowanie zdolności w zakresie włączania celów związanych ze zrównoważeniem środowiskowym i zmianą klimatu oraz dążenia do ekologicznego wzrostu gospodarczego do głównego nurtu krajowych i lokalnych strategii rozwoju, w tym wspieranie uwzględnienia kryteriów zrównoważoności w zamówieniach publicznych**; [Popr. 371]
- db) **promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, należytej staranności w łańcuchach dostaw oraz spójnego stosowania „podejścia ostrożnościowego” i zasady „zanieczyszczający płaci”**; [Popr. 372]
- dc) **promowanie sprawdzonych, zrównoważonych środowiskowo praktyk rolniczych, w tym agroekologii, które przyczyniają się do ochrony ekosystemów i różnorodności biologicznej oraz zwiększają odporność środowiskową i społeczną na zmianę klimatu w perspektywie długoterminowej**; [Popr. 373]
- e) usprawnienie lokalnych, krajowych, regionalnych i kontynentalnych sieci i usług transportu multimodalnego w celu zwiększenia dalszych możliwości w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarczego odpornego na zmianę klimatu oraz tworzenia miejsc pracy, z uwzględnieniem niskoemisyjnego rozwoju odpornego na zmianę klimatu. Dalsze ułatwienie i liberalizacja transportu, poprawa zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz odporności w dziedzinie transportu;

Środa, 27 marca 2019 r.

- f) zwiększenie zaangażowania lokalnych społeczności **i ludów tubylczych** w przeciwdziałanie zmianie klimatu, **zwalczanie utraty różnorodności biologicznej i przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie**, ochronę ekosystemów oraz zarządzanie zasobami naturalnymi, **w tym przez poprawę gospodarowania gruntami i zasobami wodnymi**. Promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i odporności w obszarach miejskich; [Popr. 374]
- fa) **położenie kresu handlowi minerałami z regionów ogarniętych konfliktami i wyzyskowi górników oraz wspieranie rozwoju lokalnych społeczności zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/821 ustanawiającym obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw i środkami towarzyszącymi, a także opracowanie takiego podejścia do minerałów, które nie zostały jeszcze uwzględnione**; [Popr. 375]
- fb) **promowanie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, aby umożliwić ludziom przekształcenie społeczeństwa i zbudowanie zrównoważonej przyszłości**; [Popr. 376]
- g) promowanie ochrony, zrównoważonego wykorzystywania i odnawiania zasobów naturalnych, zdrowych ekosystemów i zatrzymania procesu utraty bioróżnorodności, a także ochrona dzikiej fauny i flory, **w tym zwalczanie kłusownictwa oraz nielegalnego handlu dziką fauną i florą**; [Popr. 377]
- ga) **przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej, wdrażanie w tym celu inicjatyw międzynarodowych i unijnych, w szczególności przez promowanie ochrony i zrównoważonego wykorzystywania ekosystemów lądowych i morskich oraz powiązanej różnorodności biologicznej, a także zarządzania nimi**; [Popr. 378]
- h) promowanie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi oraz współpracy w dziedzinie wód transgranicznych **zgodnie z prawem międzynarodowym**; [Popr. 379]
- i) promowanie oszczędzania i zwiększania zasobów węgla przez zrównoważone zarządzanie użytkowaniem gruntów, zmianę użytkowania gruntów, leśnictwo oraz zwalczanie degradacji środowiska, pustynnienia i degradacji gleby **i lasów oraz susz**; [Popr. 380]
- j) ograniczenie wylesiania i promowanie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) oraz zwalczanie nielegalnego pozyskiwania drewna, handlu nielegalnymi wyrobami z surowca drzewnego i drewna. **Wspieranie lepszego sprawowania rządów i budowania zdolności na rzecz zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi; wsparcie w zakresie negocjowania i wdrażania dobrowolnych umów o partnerstwie**; [Popr. 381]
- k) wspieranie zarządzania oceanami, w tym ochrony i restytucji obszarów przybrzeżnych i morskich we wszystkich formach, w tym ekosystemów, walka z odpadami morskimi, zwalczanie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (NNN) oraz ochrona morskiej różnorodności biologicznej **zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS)**; [Popr. 382]
- l) zmniejszenie ryzyka związanego z **regionalnymi** klęskami żywiołowymi, **poprawa gotowości na wypadek klęsk żywiołowych** oraz zwiększenie odporności **za pomocą opartego na społeczności i ukierunkowanego na ludzi podejścia** w ramach synergii z politykami i działaniami w zakresie przystosowania do zmiany klimatu; [Popr. 383]
- m) promowanie oszczędnego gospodarowania zasobami oraz zrównoważonej konsumpcji i produkcji (**również w całym łańcuchu dostaw**), w tym ~~walki~~ **przez ograniczenie wykorzystania zasobów naturalnych do finansowania konfliktów oraz podjęcie działań na rzecz zapewnienia przez zainteresowane strony zgodności z założeniami inicjatyw takich jak system certyfikacji procesu Kimberley; walka z zanieczyszczeniami i zrównoważonego gospodarowania zrównoważone gospodarowanie** chemikaliami i odpadami; [Popr. 384]
- n) wspieranie starań na rzecz poprawy zrównoważonej dywersyfikacji gospodarczej, konkurencyjności, **łańcuchów dostaw opartych na podziale wartości i sprawiedliwego** handlu, rozwoju sektora prywatnego ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnego zielonego wzrostu odpornego na zmianę klimatu, mikroprzedsiębiorstw, **przedsiębiorstw społecznych** oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także spółdzielni, z wykorzystaniem **korzyści w zakresie rozwoju płynących z istniejących umów handlowych z UE**; [Popr. 385]

Środa, 27 marca 2019 r.

- na) wypełnienie międzynarodowych zobowiązań w zakresie ochrony różnorodności biologicznej zapisanych w traktatach takich jak Konwencja o różnorodności biologicznej (CBD), Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES), Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt oraz w innych traktatach dotyczących różnorodności biologicznej; [Popr. 386]
- nb) umacnianie integracji i włączanie celów dotyczących zmiany klimatu i środowiska do głównego nurtu współpracy Unii na rzecz rozwoju poprzez wspieranie prac metodologicznych i prac badawczych prowadzonych na temat krajów rozwijających się, w tych krajach oraz przez te kraje, między innymi w zakresie mechanizmów monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji, mapowania ekosystemów, oceny i wyceny, poszerzania wiedzy fachowej w dziedzinie środowiska oraz promowania innowacyjnych działań i spójności polityki; [Popr. 387]
- nc) zwalczanie globalnych i ponadregionalnych skutków zmiany klimatu o potencjalnie destabilizującym wpływie na rozwój, pokój i bezpieczeństwo; [Popr. 388]

DOBROBYT

5. Zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz godne zatrudnienie

- a) wspieranie przedsiębiorczości, w tym za pomocą mikrofinansowania, wspieranie godnego zatrudnienia i zdolności do zatrudnienia poprzez rozwój umiejętności i kompetencji, w tym edukację, poprawę **pełnego stosowania norm pracy MOP, w tym w zakresie dialogu społecznego i zwalczania pracy dzieci, poprawę warunków pracy w zdrowym środowisku, płace zapewniające utrzymanie na minimalnym poziomie** oraz zapewnianie możliwości zwłaszcza młodzieży; [Popr. 389]
- b) wspieranie krajowych ścieżek rozwoju przynoszących największe pozytywne rezultaty i zmiany społeczne oraz promowanie **skutecznego i zrównoważonego** opodatkowania progresywnego i publicznych polityk redystrybucyjnych **oraz ustanowienie i wzmocnienie zrównoważonych systemów ochrony socjalnej i systemów ubezpieczeń społecznych; wspieranie działań na szczeblu krajowym i międzynarodowym w celu zwalczania uchylania się od opodatkowania i rajów podatkowych;** [Popr. 390]
- c) poprawa **odpowiedzialnego** klimatu biznesowego i inwestycyjnego, stworzenie otoczenia regulacyjnego sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu oraz wspieranie przedsiębiorstw, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, **spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych**, w rozszerzaniu działalności i tworzeniu miejsc pracy, **wspieranie rozwoju gospodarki solidarnej, a także zwiększenie rozliczalności sektora prywatnego;** [Popr. 391]
- ca) **promowanie rozliczalności przedsiębiorstw i mechanizmów dochodzenia roszczeń w przypadku naruszeń praw człowieka związanych z działalnością sektora prywatnego; wspieranie działań na szczeblu lokalnym, regionalnym i globalnym w celu zapewnienia przestrzegania przez przedsiębiorstwa standardów praw człowieka i dostosowywania się do zmian regulacyjnych, również jeśli chodzi o obowiązek dochowania należytej staranności i wiążący międzynarodowy instrument w sprawie działalności gospodarczej i praw człowieka na świecie;** [Popr. 392]
- d) zwiększenie społecznej i środowiskowej odpowiedzialności przedsiębiorstw i wzmocnienie odpowiedzialnych praktyk biznesowych w całym łańcuchu wartości, **zapewnienie podziału wartości, uczciwych cen i uczciwych warunków handlu;** [Popr. 393]
- e) zwiększenie wydajności i **zrównoważonego charakteru** wydatków publicznych, w tym przez **promowanie zrównoważonych zamówień publicznych;** promowanie korzystania w bardziej strategiczny sposób z finansów publicznych, w tym z wykorzystaniem instrumentów łączonych, aby przyciągnąć dodatkowe publiczne i prywatne inwestycje; [Popr. 394]
- f) pobudzenie potencjału dużych miast jako ośrodków zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego i innowacyjności;
- g) promowanie wewnętrznej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; tworzenie silniejszych więzi pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi oraz ułatwianie rozwoju **zarówno sektora kreatywnego, jak i sektora turystyki kulturalnej** jako dźwigni zrównoważonego rozwoju; [Popr. 395]

Środa, 27 marca 2019 r.

- h) pobudzenie i zróżnicowanie **zrównoważonych i sprzyjających włączeniu społecznemu** łańcuchów wartości w sektorze rolno-spożywczym, promowanie **bezpieczeństwa żywnościowego i** dywersyfikacji gospodarczej, wartości dodanej i integracji regionalnej, konkurencyjności i **sprawiedliwego** handlu oraz wzmocnienie zrównoważonych, niskoemisyjnych innowacji zdolnych do adaptacji do zmian klimatu; [Popr. 396]
- ha) **skupienie uwagi na ekologicznie wydajnej intensyfikacji produkcji rolnej w przypadku drobnych rolników, w szczególności kobiet, przez wspieranie efektywnych i zrównoważonych krajowych kierunków polityki, strategii i ram prawnych oraz sprawiedliwego i zrównoważonego dostępu do zasobów, w tym gruntów, wody, (mikro-) kredytów i innych środków produkcji rolnej;** [Popr. 397]
- hb) **aktywne promowanie większego uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego i organizacji rolników w kształtowaniu polityki i programach badawczych oraz zwiększenie ich udziału we wdrażaniu i ocenie programów rządowych;** [Popr. 398]
- i) wspieranie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem i zrównoważonej akwakultury;
- j) poprawa powszechnego dostępu do **bezpiecznej, przystępnej cenowo i** zrównoważonej energii, promowanie gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmianę klimatu, zasobooszczędnej, o obiegu zamkniętym, zgodnej z porozumieniem paryskim; [Popr. 399]
- k) promowanie inteligentnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz poprawa łączności transportowej z Unią;
- l) promowanie przystępnej cenowo, sprzyjającej włączeniu społecznemu, **niezawodnej i bezpiecznej** łączności cyfrowej oraz wzmocnienie gospodarki cyfrowej; **promowanie umiejętności korzystania z technologii cyfrowych; ułatwianie przedsiębiorczości cyfrowej i tworzenia miejsc pracy; promowanie wykorzystania technologii cyfrowych w celu umożliwienia zrównoważonego rozwoju; rozwiązanie kwestii cyberbezpieczeństwa, ochrony danych i innych kwestii regulacyjnych związanych z transformacją cyfrową;** [Popr. 400]
- m) rozwijanie i wzmacnianie rynków i sektorów w sposób umacniający trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu **oraz sprawiedliwy handel;** [Popr. 401]
- n) wspieranie agendy integracji regionalnej i polityk optymalnego handlu **na rzecz sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego rozwoju** oraz wspieranie konsolidacji i wdrażania **sprawiedliwych** umów handlowych zawartych między Unią a jej partnerami, **w tym holistycznych i asymetrycznych umów z partnerskimi krajami rozwijającymi się; promowanie i wzmacnianie multilateralizmu, zrównoważonej współpracy gospodarczej, a także zasad Światowej Organizacji Handlu;** [Popr. 402]
- o) promowanie współpracy w dziedzinie nauki, technologii i badań, **transformacji cyfrowej, otwartych danych, dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji oraz** innowacji, **w tym rozwoju dyplomacji naukowej;** [Popr. 403]
- p) promowanie wszelkich form dialogu międzykulturowego i różnorodności kulturowej, **rozwijanie lokalnego rzemiosła, a także sztuki współczesnej i form wyrazu kulturowego** oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego; [Popr. 404]
- q) wzmocnienie pozycji kobiet, umożliwiające im odgrywanie ważniejszej roli gospodarczej i w procesie decyzyjnym;
- r) poprawa dostępu do godnej pracy **dla wszystkich w zdrowym środowisku** i stworzenie dobrze funkcjonujących rynków pracy i polityk zatrudnienia, które w większym stopniu sprzyjają włączeniu społecznemu, ukierunkowanych na zapewnienie godnej pracy, **poszanowanie praw człowieka i praw pracowniczych, w tym jeśli chodzi o płace zapewniające utrzymanie na minimalnym poziomie dla wszystkich, zwłaszcza dla kobiet i młodzieży;** [Popr. 405]
- ra) **zapewnienie sprawiedliwego i zrównoważonego dostępu do sektorów wydobywczych, nieprzyczyniającego się do konfliktów ani korupcji;** [Popr. 406]

Środa, 27 marca 2019 r.

- s) propagowanie sprawiedliwego, zrównoważonego i niezakłóconego dostępu do sektorów wydobywczych; **zwiększenie przejrzystości, należytej staranności i odpowiedzialności inwestorów, przy jednoczesnym promowaniu rozliczalności sektora prywatnego; stosowanie środków towarzyszących rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiającemu obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalum i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka.** [Popr. 407]

POKÓJ

6. **Pokój, bezpieczeństwo i stabilność i trwały pokój** [~~Popr. 408~~]

- a) budowanie pokoju i ~~sprawiedliwości~~, **zapobieganie konfliktom i przyczynianie się dzięki temu do stabilności** przez wzmocnianie odporności państw, społeczeństw, społeczności i osób fizycznych na naciski i wstrząsy polityczne, gospodarcze, środowiskowe, demograficzne i społeczne, **w tym przez promowanie ocen odporności służących określeniu zdolności społeczeństw do przetrwania tych nacisków i wstrząsów, dostosowania się do nich i szybkiego ich przezwyciężenia;** [Popr. 409]
- aa) **promowanie kultury niestosowania przemocy, w tym przez wspieranie formalnej i nieformalnej edukacji na rzecz pokoju;** [Popr. 410]
- b) wspieranie zapobiegania konfliktom, wczesnego ostrzegania i budowania pokoju poprzez mediację, zarządzanie kryzysowe i stabilizację **oraz działania związane z odbudową po zakończeniu konfliktu, w tym wzmocnienie roli kobiet na wszystkich etapach tych procesów; wspieranie, umożliwianie i zwiększenie potencjału budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania, stosunków dobrosąsiedzkich i innych środków przyczyniających się do zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania, ze szczególnym uwzględnieniem pojawiających się napięć między społecznościami, a także działań na rzecz godzenia interesów grup społecznych oraz łagodzenia przedłużających się konfliktów i kryzysów;** [Popr. 411]
- ba) **wspieranie rehabilitacji i reintegracji ofiar konfliktów zbrojnych, a także rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji społecznej byłych kombatanów i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kobiet;** [Popr. 412]
- bb) **wzmocnienie roli kobiet i młodzieży w budowaniu pokoju i zapobieganiu konfliktom oraz ich włączenia społecznego, znaczącego zaangażowania obywatelskiego i politycznego oraz uznania społecznego; wspieranie wdrażania rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325, w szczególności w krajach niestabilnych, doświadczających konfliktu lub w sytuacjach pokonfliktowych;** [Popr. 413]
- c) wspieranie **uwzględniającej specyfikę konfliktów** reformy sektora bezpieczeństwa, która będzie stopniowo coraz skuteczniejszą i w sposób bardziej **demokratyczny** i odpowiedzialny zapewniać osobom fizycznym i państwu bezpieczeństwo na rzecz zrównoważonego rozwoju **i pokoju;** [Popr. 414]
- d) wspieranie budowania zdolności podmiotów wojskowych na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju;
- da) **wspieranie regionalnych i międzynarodowych inicjatyw dotyczących rozbrojenia oraz systemów i mechanizmów kontroli eksportu broni;** [Popr. 416]
- e) wspieranie **lokalnych**, regionalnych i międzynarodowych inicjatyw przyczyniających się do zapewnienia bezpieczeństwa, stabilności i pokoju, **a także łączenie tych różnych inicjatyw;** [Popr. 417]
- f) zapobieganie i zwalczanie radykalizacji postaw, która prowadzi do brutalnego ekstremizmu i terroryzmu, **poprzez programy i działania uzależnione od kontekstu, uwzględniające specyfikę konfliktów i aspekt płci oraz ukierunkowane na ludzi;** [Popr. 418]
- fa) **zajęcie się wpływem społeczno-ekonomicznym min przeciwpiechotnych, niewybuchów lub wybuchowych pozostałości wojennych na ludność cywilną, z uwzględnieniem potrzeb kobiet;** [Popr. 419]

Środa, 27 marca 2019 r.

- fb) **przeciwdziałanie skutkom społecznym restrukturyzacji sił zbrojnych, z uwzględnieniem potrzeb kobiet; [Popr. 420]**
- fc) **wspieranie lokalnych, krajowych, regionalnych i międzynarodowych trybunałów ad hoc oraz komisji i mechanizmów prawdy i pojednania; [Popr. 421]**
- g) zwalczanie wszelkich form przemocy, korupcji, przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy;
- h) promowanie współpracy transgranicznej w zakresie zrównoważonego zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi **zgodnie z prawem międzynarodowym i unijnym; [Popr. 422]**
- i) współpraca z krajami trzecimi w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej, w szczególności za pomocą budowania zdolności krajów trzecich i rozwoju infrastruktury w tych krajach w obszarze zdrowia, rolnictwa i bezpieczeństwa żywności; oraz wspieranie działań społecznych mających na celu zaradzenie skutkom dla grup ludności najbardziej narażonych na jakiegokolwiek wypadki radiologiczne oraz poprawę ich warunków życia; promowanie zarządzania wiedzą, szkoleń i kształcenia w dziedzinach związanych z energią jądrową. **Takie działania opracowuje się razem z działaniami przewidzianymi w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego ustanowionego rozporządzeniem UE .../... [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego]; [Popr. 423]**
- j) zwiększenie bezpieczeństwa morskiego i **ochrony na morzu** w celu zapewnienia bezpiecznych i czystych, zarządzanych w sposób zrównoważony oceanów; **[Popr. 424]**
- k) wspieranie budowania zdolności w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, odpornych sieci cyfrowych, ochrony danych i prywatności.

PARTNERSTWO

7. Partnerstwo

- a) zwiększenie odpowiedzialności państw, partnerstwa i dialogu, aby przyczynić się do zwiększenia skuteczności współpracy na rzecz rozwoju we wszystkich jej wymiarach (ze szczególnym uwzględnieniem konkretnych wyzwań stojących przed krajami najsłabiej rozwiniętymi oraz państwami dotkniętymi konfliktami, a także określonych wyzwań przejściowych stojących przed bardziej zaawansowanymi państwami rozwijającymi się);
- b) pogłębienie dialogu politycznego, gospodarczego, środowiskowego, społecznego i kulturowego między Unią a państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi oraz wspieranie realizacji zobowiązań dwustronnych i międzynarodowych;
- c) zachęcanie do relacji dobrosąsiedzkich, integracji regionalnej, lepszej łączalności, współpracy i dialogu;
- ca) **wspieranie i zacieśnianie współpracy krajów i regionów partnerskich z sąsiadującymi najbardziej oddalonymi regionami Unii oraz z krajami i terytoriami zamorskimi objętymi decyzją Rady⁽¹⁾ [...] z dnia [...] w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską; [Popr. 425]**
- d) promowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacji, wzmocnienie ich ~~istotnego i uporządkowanego~~ udziału w politykach krajowych oraz ich zdolności do wykonywania swoich zadań w charakterze niezależnych podmiotów podejmujących działania w dziedzinie rozwoju i zarządzania; oraz wzmocnienie nowych sposobów realizacji partnerstw z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, propagowanie merytorycznego i uporządkowanego dialogu z Unią i efektywnego korzystania z krajowych planów działania w zakresie współpracy ~~z Unią~~ **Unii** ze społeczeństwem obywatelskim **oraz ich skutecznego wdrażania; [Popr. 426]**
- e) nawiązywanie kontaktów z samorządami terytorialnymi i wspieranie ich w pełnieniu funkcji decydentów w celu pobudzenia lokalnego rozwoju i usprawnionego sprawowania rządów;

(¹) Decyzja Rady .../... z dnia ... w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską ...(Dz.U. ...).

Środa, 27 marca 2019 r.

- f) skuteczniejsze nawiązywanie kontaktów z obywatelami państw i obrońcami praw człowieka w państwach trzecich, w tym przez wykorzystywanie w pełni dyplomacji gospodarczej, kulturowej, sportowej i publicznej; [Popr. 427]
- g) zaangażowanie krajów uprzemysłowionych i bardziej zaawansowanych państw rozwijających się w realizację agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, programu „Globalne dobra publiczne i wyzwania o skali światowej”, w tym w dziedzinie współpracy południe-południe i trójstronnej;
- h) zachęcanie do integracji i współpracy regionalnej w sposób zorientowany na wyniki przez wspieranie integracji regionalnej i dialogu regionalnego.

~~B. Konkretny cele w obszarze objętym polityką sąsiedztwa~~

- ~~a) promowanie ściślejszej współpracy politycznej;~~
- ~~b) wspieranie realizacji układów o stowarzyszeniu lub innych istniejących lub przyszłych porozumień oraz wspólnie uzgodnionych programów stowarzyszeniowych i priorytetów partnerstwa lub równoważnych dokumentów;~~
- ~~c) promowanie zacieśnionego partnerstwa ze społeczeństwami między Unią a krajami partnerskimi, w tym za pośrednictwem kontaktów międzyludzkich;~~
- ~~d) zacieśnienie współpracy regionalnej, zwłaszcza w ramach Partnerstwa Wschodniego, Unii dla Śródziemnomorza i współpracy obejmującej całe europejskie sąsiedztwo, a także współpracy transgranicznej;~~
- ~~e) osiągnięcie stopniowej integracji z unijnym rynkiem wewnętrznym oraz zacieśnionej współpracy sektorowej i międzysektorowej, również za sprawą zbliżenia przepisów i konwergencji regulacyjnej z unijnymi normami oraz innymi stosownymi normami międzynarodowymi, a także lepszego dostępu do rynku między innymi przez pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu, powiązany rozwój instytucjonalny i inwestycje. [Popr. 428]~~

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK III

OBSZARY INTERWENCJI W RAMACH PROGRAMÓW TEMATYCZNYCH

1. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ PRAW CZŁOWIEKA I DEMOKRACJI

- współdziałanie w propagowaniu podstawowych wartości demokracji, praworządności, powszechności i niepodzielności praw człowieka, poszanowania godności ludzkiej, zasad niedyskryminacji, równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego; [Popr. 429]
- umożliwienie współpracy i partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie praw człowieka i demokracji, w tym we wrażliwych i nagłych sytuacjach. Opracowanie spójnej i całościowej strategii na wszystkich poziomach, aby osiągnąć poniższe cele; [Popr. 130]
- stanie na straży praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich ludzi, przyczyniając się do tworzenia społeczeństw, w których panują wartości uczestnictwa, niedyskryminacji, tolerancji sprawiedliwości i odpowiedzialności, solidarności oraz równości. Monitorowanie, promowanie i zwiększanie poszanowania i przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich ludzi zgodnie z zasadami powszechności, niepodzielności i współzależności praw człowieka. Zakres programu obejmuje prawa obywatelskie, polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe. Zarządzenie wyzwaniom dotyczącym praw człowieka, pobudzając społeczeństwo obywatelskie oraz chroniąc i wzmacniając pozycję obrońców praw człowieka, również w związku z kurczącą się przestrzenią dla ich działań; [Popr. 431]
- rozwijanie, wzmacnianie i ochrona demokracji, kompleksowe podjęcie kwestii związanych ze wszystkimi aspektami demokratycznych rządów, w tym wzmocnienie pluralizmu demokratycznego, zwiększenie aktywności obywatelskiej oraz wspieranie wiarygodnych i przejrzystych procesów wyborczych sprzyjających włączeniu społecznemu. Wzmocnienie demokracji przez stanie na straży głównych filarów systemów demokratycznych, w tym praworządności, norm i wartości demokratycznych, niezależnych mediów, odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, a także takich partii politycznych i parlamentów, oraz zwalczanie korupcji. Obserwacja wyborów odgrywa znaczącą rolę w szerszym wsparciu procesów demokratycznych. W tym kontekście unijne obserwacje wyborów będą nadal stanowić główny element programu, podobnie jak działania następcze podejmowane w wyniku zaleceń unijnych misji obserwacji wyborów; [Popr. 432]
- promowanie skutecznego multilateralizmu i partnerstwa strategicznego, przyczynianie się do zwiększania potencjału ram międzynarodowych, regionalnych i krajowych w zakresie promowania i ochrony praw człowieka, demokracji i praworządności. Wzmocnienie partnerstw strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) oraz właściwych, regionalnych i krajowych mechanizmów ochrony praw człowieka. Ponadto program promuje edukację i badania w zakresie praw człowieka i demokracji, w tym za pośrednictwem sieci Global Campus for Human Rights and Democracy; [Popr. 433]

W ramach tego programu Unia zapewnia pomoc w rozwiązywaniu globalnych, regionalnych, krajowych i lokalnych problemów w zakresie praw człowieka i demokracji, we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w ramach następujących strategicznych obszarów interwencji:

- 1a. Ochrona i wspieranie praw człowieka i obrońców praw człowieka w państwach i sytuacjach wyjątkowych, w których prawa człowieka i podstawowe wolności są najbardziej zagrożone, w tym poprzez zaspokajanie pilnych potrzeb związanych z ochroną obrońców praw człowieka w elastyczny i całościowy sposób.**

Szczególny nacisk kładzie się na zagadnienia związane z prawami człowieka i demokracją, których nie można uwzględnić w programach geograficznych lub innych programach tematycznych ze względu na ich wrażliwy lub pilny charakter. W takich przypadkach priorytetem jest propagowanie przestrzegania odnośnego prawa międzynarodowego oraz zapewnianie lokalnemu społeczeństwu obywatelskiemu konkretnego wsparcia i środków na potrzeby działania w bardzo trudnych okolicznościach. Szczególną uwagę zwraca się również na wzmocnienie konkretnych mechanizmów ochrony obrońców praw człowieka.

Środa, 27 marca 2019 r.

- 1b. Stanie na straży praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich ludzi, przyczynianie się do tworzenia społeczeństw, w których przeważają wartości uczestnictwa, niedyskryminacji, równości, sprawiedliwości społecznej, sprawiedliwości międzynarodowej i odpowiedzialności.

Pomoc Unii powinna umożliwiać poruszanie najdelikatniejszych kwestii politycznych, takich jak kara śmierci, tortury, wolność wypowiedzi w restrykcyjnych sytuacjach, dyskryminacja wobec słabszych grup, a także ochrona i promowanie praw dziecka (np. praca dzieci, handel dziećmi, prostytutka dziecięca i dzieci-żołnierze) oraz podejmować pojawiające się i złożone wyzwania, takie jak ochrona osób wysiedlonych z powodu zmiany klimatu, dzięki swojej niezależności działania oraz wysokiej elastyczności w kontekście różnych form współpracy.

- 1c. Wzmocnienie i wspieranie demokracji z uwzględnieniem wszystkich aspektów demokratycznych rządów, w tym wzmocnienie pluralizmu demokratycznego, zwiększenie aktywności obywatelskiej, stworzenie środowiska sprzyjającego rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego oraz wspieranie wiarygodnych, sprzyjających włączeniu społecznemu i przejrzystych procesów wyborczych, zwłaszcza za pośrednictwem unijnych misji obserwacji wyborów.

Demokrację wzmacnia się przez ochronę głównych filarów systemów demokratycznych, w tym praworządności, norm i wartości demokratycznych, niezależnych mediów, odpowiedzialnych i sprzyjających włączeniu społecznemu instytucji, w tym partii politycznych i parlamentów, oraz przez zapewnienie odpowiedzialnego sektora bezpieczeństwa i zwalczania korupcji. Priorytetem jest zapewnienie konkretnego wsparcia i środków działania podmiotom politycznym, które prowadzą swoją działalność w bardzo trudnych okolicznościach. Obserwacja wyborów odgrywa znaczącą rolę w szerszym wsparciu procesów demokratycznych. W tym kontekście unijne obserwacje wyborów będą nadal stanowić główny element programu, podobnie jak działania następcze podejmowane w wyniku zaleceń unijnych misji obserwacji wyborów. Kolejnym celem będzie wspieranie obywatelskich organizacji obserwacji wyborów i ich regionalnych sieci na całym świecie.

Należy zwiększać zdolność i widoczność obywatelskich organizacji obserwacji wyborów we wschodnich i południowych krajach objętych europejską polityką sąsiedztwa i odpowiednich regionalnych platform, zwłaszcza przez promowanie zrównoważonego programu wzajemnego uczenia się dla niezależnych, bezpartyjnych obywatelskich organizacji obserwacji wyborów. Unia stara się zwiększyć zdolność krajowych obywatelskich organizacji obserwacji wyborów, zapewnić edukację wyborców, poszerzenie umiejętności korzystania z mediów i opracowanie programów monitorowania wdrażania zaleceń krajowych i międzynarodowych misji obserwacji wyborów, a także chroni wiarygodność instytucji wyborów i obserwacji wyborów i zwiększa zaufanie do nich.

- 1d. Promowanie skutecznego multilateralizmu i partnerstw strategicznych jako wkładu w zwiększanie potencjału ram międzynarodowych, regionalnych i krajowych oraz wzmocnienie pozycji podmiotów lokalnych w promowaniu i ochronie praw człowieka, demokracji i praworządności.

Zasadnicze znaczenie mają partnerstwa na rzecz praw człowieka, które skupiają się na wzmocnieniu krajowej i międzynarodowej architektury praw człowieka, w tym na wsparciu dla multilateralizmu oraz niezależności i skuteczności Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) oraz właściwych regionalnych mechanizmów ochrony praw człowieka. Kontynuuje się wspieranie edukacji i badań w dziedzinie praw człowieka i demokracji, a także promowanie wolności nauki, w tym za pośrednictwem sieci Global Campus for Human Rights and Democracy.

- 1e. Propagowanie nowych międzyregionalnych synergii i sieci wśród lokalnego społeczeństwa obywatelskiego oraz między społeczeństwem obywatelskim a innymi właściwymi organami i mechanizmami w dziedzinie praw człowieka, aby zmaksymalizować wymianę najlepszych praktyk dotyczących praw człowieka i demokracji oraz stworzyć pozytywną dynamikę.

Nacisk kładzie się na ochronę i propagowanie zasady uniwersalności, określenie i wymianę najlepszych praktyk dotyczących wszystkich praw człowieka, zarówno obywatelskich i politycznych, jak i gospodarczych, społecznych i kulturowych, oraz podstawowych wolności, tj. przy podejmowaniu głównych wyzwań, w tym związanych z trwałym bezpieczeństwem oraz przeciwdziałaniem terroryzmowi, nielegalnej migracji i kurczącej się przestrzeni

Środa, 27 marca 2019 r.

dla organizacji pozarządowych. Będzie to wymagało zwiększonych starań na rzecz zgromadzenia szerokiego spektrum zainteresowanych stron związanych z prawami człowieka (np. lokalnych działaczy społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, prawników, środowisk naukowych, krajowych instytucji praw człowieka i praw kobiet, związków zawodowych) z różnych krajów i kontynentów, które wspólnie mogą stworzyć pozytywny przekaz na temat praw człowieka z efektem mnożnikowym.

1f. Unia nadal promuje w stosunkach z państwami trzecimi objętymi przedmiotowym instrumentem międzynarodowe wysiłki na rzecz umowy wielostronnej zakazującej handlu towarami wykorzystywanymi do tortur i wykonywania kary śmierci. [Popr. 434]

2. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ ORGANIZACJI SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO I WŁADZ LOKALNYCH [Popr. 135]

1. ~~Partycypacyjna, samostanowiąca i niezależna przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego~~ *Sprzyjające włączeniu społecznemu, partycypacyjne, samostanowiące i niezależne społeczeństwo obywatelskie i władze lokalne* w krajach partnerskich ~~sprzyjająca włączeniu społecznemu~~ [Popr. 436]

a) stworzenie otoczenia sprzyjającego zaangażowaniu obywateli i działaniom społeczeństwa obywatelskiego, w tym **przez wspieranie aktywnego udziału społeczeństwa obywatelskiego w dialogu politycznym** za pośrednictwem fundacji; [Popr. 437]

b) **wspieranie i budowanie** zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacji, do działania w charakterze podmiotów zajmujących się zarówno rozwojem, jak i zarządzaniem; [Popr. 438]

c) zwiększanie zdolności sieci, platform i sojuszków społeczeństwa obywatelskiego krajów partnerskich.

ca) budowanie potencjału, koordynacja i wzmocnienie instytucjonalne organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, w tym sieci organizacji społeczeństwa obywatelskiego, władz lokalnych i organizacji parasolowych państw południowych, by angażowały się w ramach swoich organizacji i we współpracy z różnego rodzaju zainteresowanymi stronami biorącymi udział w debacie publicznej na temat rozwoju, a także by prowadziły dialog z rządami w sprawie polityki publicznej i skutecznie uczestniczyły w procesie rozwoju. [Popr. 439]

2. Dialog prowadzony z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w sprawie polityki rozwojowej oraz między tymi organizacjami [Popr. 440]

a) promowanie ~~innych~~ wielostronnych forów na rzecz dialogu, które sprzyjają włączeniu społecznemu, **i instytucjonalne wzmocnienie sieci społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych**, w tym interakcji **i koordynacji** między obywatelami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, samorządami terytorialnymi, państwami członkowskimi i innymi kluczowymi stronami zainteresowanymi rozwojem; [Popr. 441]

b) umożliwienie współpracy i wymiany doświadczeń między podmiotami społeczeństwa obywatelskiego;

c) zapewnienie merytorycznego i stale zorganizowanego dialogu i partnerstw w UE.

3. Świadomość, wiedza i zaangażowanie obywateli Unii w odniesieniu do kwestii rozwoju

a) nadanie obywatelom uprawnień, aby zwiększyć ich zaangażowanie;

b) zmobilizowanie poparcia społecznego w Unii, krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących dla strategii **ograniczenia ubóstwa i zrównoważonego rozwoju** sprzyjającego włączeniu społecznemu w krajach partnerskich. [Popr. 442]

ba) podnoszenie świadomości w kwestii zrównoważonej konsumpcji i produkcji, łańcuchów dostaw i wpływu siły nabywczej obywateli Unii na stymulowanie zrównoważonego rozwoju; [Popr. 443]

3a. Świadczenie podstawowych usług społecznych na rzecz ludności znajdującej się w potrzebie

Interwencje w krajach partnerskich, które zapewniają wsparcie słabszym i marginalizowanym grupom przez świadczenie podstawowych usług społecznych, takich jak usługi dotyczące zdrowia, w tym żywienia, edukacji, ochrony socjalnej i dostępu do bezpiecznej wody, urządzeń sanitarnych i higieny, za pośrednictwem organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych. [Popr. 444]

Środa, 27 marca 2019 r.

3b. Wzmocnienie roli władz lokalnych jako podmiotów zaangażowanych w rozwój przez:

- a) **zwiększenie potencjału sieci, platform i sojuszy władz lokalnych w Unii i w krajach rozwijających się, aby zapewnić merytoryczny i ciągły dialog polityczny na temat rozwoju i skuteczne zaangażowanie na rzecz rozwoju oraz promować demokratyczne rządy, zwłaszcza przez podejście terytorialne w zakresie rozwoju lokalnego;**
- b) **zwiększanie liczby interakcji z obywatelami Unii na temat kwestii dotyczących rozwoju (podnoszenie świadomości, dzielenie się wiedzą, zaangażowanie, w tym przez przyjęcie kryteriów zrównoważenia w zamówieniach publicznych), szczególnie w związku z powiązaniem celami zrównoważonego rozwoju, w tym w Unii, krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących.**
- c) **zwiększenie odpowiedzialności za pomoc i absorpcji pomocy za pośrednictwem krajowych programów szkoleniowych dla urzędników władz lokalnych, dotyczących sposobu ubiegania się o fundusze unijne. [Popr. 445]**

3. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ STABILNOŚCI I POKOJUBUDOWANIA POKOJU, ZAPOBIEGANIA KONFLIKTOM I STABILNOŚCI [Popr. 446]**1. Pomoc w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju i osiągnięcia stanu gotowości na wypadek kryzysu**

Unia zapewnia pomoc techniczną i finansową obejmującą wsparcie działań służących budowaniu i wzmocnieniu potencjału **Unii i jej** partnerów w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju oraz reagowania na sytuacje przedkryzysowe i pokryzysowe, w ścisłej koordynacji z podejmowanymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych i inne organizacje międzynarodowe, regionalne i subregionalne, a także podmioty państwowe i podmioty społeczeństwa obywatelskiego działaniami, ze szczególnym uwzględnieniem **równości płci, upodmiotowienia kobiet i udziału młodzieży**, przede wszystkim w odniesieniu do: [Popr. 447]

- a) **wczesnego ostrzegania oraz analizy ryzyka wystąpienia konfliktu; ~~środków budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania;~~ przy opracowywaniu i realizowaniu strategii politycznych; [Popr. 448]**
- aa) **ułatwiania i tworzenia zdolności w zakresie środków dotyczących budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania, ze szczególnym uwzględnieniem napięć powstających między społecznościami, a zwłaszcza zapobiegania zbrodniom ludobójstwa i zbrodniom przeciwko ludzkości; [Popr. 449]**
- ab) **wzmacniania zdolności w zakresie uczestnictwa w cywilnych misjach stabilizacyjnych i ich rozmieszczania; wzmacniania zdolności Unii, społeczeństwa obywatelskiego i partnerów Unii do uczestnictwa w cywilnych misjach utrzymywania i budowania pokoju oraz do ich rozmieszczania; wymiany informacji i najlepszych praktyk na temat budowania pokoju, analizy konfliktu, wczesnego ostrzegania lub zapewniania szkoleń i świadczenia usług; [Popr. 450]**
- b) **wspierania procesu odbudowy po konfliktach, w tym rozwiązywania problemu osób zaginionych w sytuacjach pokonfliktowych, a także wspierania wdrażania odnośnych umów wielostronnych dotyczących min przeciwpiechotnych i wybuchowych pozostałości wojennych, oraz wspierania odbudowy po klęskach i katastrofach, mającej wpływ na sytuację polityczną i warunki bezpieczeństwa; [Popr. 451]**
- c) **~~przedsięwzięć służących wspieraniu~~ budowania pokoju i państwowości, w tym lokalnych i międzynarodowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, państw i organizacji międzynarodowych; oraz rozwoju dialogów strukturalnych między nimi na różnych szczeblach, między lokalnym społeczeństwem obywatelskim a krajami partnerskimi, oraz z Unią; [Popr. 452]**
- d) **zapobiegania konfliktom i reagowania kryzysowego;**

Środa, 27 marca 2019 r.

- da) ograniczania wykorzystywania zasobów naturalnych do finansowania konfliktów, a także wspierania zainteresowanych podmiotów w wypełnianiu założeń takich inicjatyw jak system certyfikacji procesu Kimberley, w tym związanych z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiającym obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka ⁽¹⁾, w szczególności w odniesieniu do wprowadzenia skutecznej wewnętrznej kontroli pozyskiwania zasobów naturalnych i handlu nimi; [Popr. 453]
- e) budowania zdolności ~~na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju~~ podmiotów wojskowych w celu wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa sprzyjającego rozwojowi. [Popr. 454]
- ea) wspierania działań promujących równość płci i upodmiotowienie kobiet, zwłaszcza przez wdrażanie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 i 2250, oraz uczestnictwo i reprezentację kobiet i młodzieży w formalnych i nieformalnych procesach pokojowych; [Popr. 455]
- eb) wspierania działań promujących kulturę niestosowania przemocy, w tym formalnej, nieformalnej i pozaformalnej edukacji na rzecz pokoju; [Popr. 456]
- ec) wspierania działań wzmacniających odporność państw, społeczeństw, społeczności i osób fizycznych, w tym przez oceny odporności służące określeniu endogennych zdolności społeczeństw do przetrwania nacisków i wstrząsów, dostosowania się do nich i szybkiego ich przezwyciężania; [Popr. 457]
- ed) wspierania ustanowionych zgodnie z międzynarodowymi normami w dziedzinie praw człowieka i praworządności międzynarodowych trybunałów karnych, trybunałów krajowych ad hoc, komisji prawdy i pojednania, wymiaru sprawiedliwości okresu przejściowego oraz innych mechanizmów sądowego rozwiązywania sporów dotyczących praw człowieka i służących dochodzeniu i ustaleniu praw własności; [Popr. 458]
- ee) wspierania środków na rzecz zwalczania nielegalnego korzystania z broni palnej, strzeleckiej i lekkiej oraz dostępu do niej; [Popr. 459]

Działania w tym zakresie:

- a) obejmują przekazywanie wiedzy specjalistycznej, wymianę informacji i najlepszych praktyk, ocenę ryzyka lub zagrożeń, badania i analizy, systemy wczesnego ostrzegania, szkolenia oraz świadczenie usług;
 - b) przyczyniają się do dalszego pogłębiania dialogu strukturalnego dotyczącego kwestii budowania pokoju;
 - c) mogą obejmować pomoc techniczną i finansową przy realizowaniu działań służących wspieraniu budowania pokoju i państwowości. [Popr. 460]
2. Pomoc w zakresie przeciwdziałania globalnym i ponadregionalnym oraz powstającym zagrożeniom

Unia zapewnia pomoc techniczną i finansową w celu wsparcia działań partnerów i Unii ukierunkowanych na przeciwdziałanie zagrożeniom globalnym i transregionalnym, a także nowym zagrożeniom występującym głównie w następujących obszarach: [Popr. 461]

- a) zagrożenia dla porządku publicznego i bezpieczeństwa osób, w tym terroryzm, brutalny ekstremizm, przestępczość zorganizowana, cyberprzestępczość, zagrożenia hybrydowe, przemyt, handel i tranzyt, **zwłaszcza wzmocnienie zdolności organów ścigania, władz sądowniczych i cywilnych zaangażowanych w walkę z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną, w tym cyberprzestępczością, i wszelkimi formami przemytu, a także w skuteczną kontrolę nielegalnego handlu i tranzytu.**

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1.

Środa, 27 marca 2019 r.

Priorytetowo traktowana jest współpraca transregionalna obejmująca co najmniej dwa państwa trzecie, które jasno wykazały polityczną wolę zmierzenia się z pojawiającymi się problemami.

W działaniach, które są zgodne z prawem międzynarodowym, szczególny nacisk kładzie się na dobre rządzenie. Współpraca w obszarze zwalczania terroryzmu może również być prowadzona z poszczególnymi państwami, regionami lub organizacjami międzynarodowymi, regionalnymi i subregionalnymi.

W odniesieniu do pomocy udzielanej organom zaangażowanym w walkę z terroryzmem priorytetowe znaczenie nadaje się środkom wspierającym rozwój i wzmacnianie przepisów w zakresie zwalczania terroryzmu, wprowadzenie w życie i stosowanie prawa finansowego, celnego i prawa cudzoziemców, rozwój procedur egzekwowania prawa przy zachowaniu najwyższych międzynarodowych standardów i zgodnych z prawem międzynarodowym, wzmacnianie demokratycznej kontroli i mechanizmów nadzoru instytucjonalnego, a także zapobieganie radykalizmowi nacechowanemu przemocą.

W odniesieniu do pomocy w zwalczaniu problemu narkotyków należytą uwagę zwraca się na międzynarodową współpracę, której celem jest wspieranie najlepszych praktyk z zakresu zmniejszania popytu, produkcji i szkodliwych skutków. [Popr. 462]

- b) zagrożenia dla przestrzeni publicznych, infrastruktury krytycznej, **w tym transportu międzynarodowego, także pasażerskiego i towarowego, energetyki i dystrybucji energii, cyberbezpieczeństwa, zdrowia publicznego, również jeśli chodzi o nagłe epidemie o potencjalnie transgranicznym zasięgu**, lub stabilności środowiska, zagrożenia dla bezpieczeństwa morskiego, zagrożenia **globalne i transregionalne** wynikające z konsekwencji zmiany klimatu, **które mogą mieć destabilizujący wpływ na pokój i bezpieczeństwo; [Popr. 463]**
- c) ograniczanie ryzyka materializacji zagrożeń zamierzonych, przypadkowych lub naturalnych, związanych z materiałami lub środkami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi oraz zagrożeń związanych z instalacjami lub miejscami wytwarzania, **w szczególności w następujących obszarach:**
- 1) **wspieranie i promowanie badań cywilnych jako alternatywy dla badań w dziedzinie obronności;**
 - 2) **zwiększenie bezpieczeństwa procedur przechowywania w cywilnych obiektach potencjalnie niebezpiecznych materiałów lub środków chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych lub wykorzystywania tych materiałów lub środków w cywilnych programach badawczych;**
 - 3) **wspieranie – w ramach unijnej polityki współpracy i jej celów – tworzenia infrastruktury cywilnej i stosownych badań cywilnych koniecznych do likwidacji, oczyszczenia lub przekształcenia zakładów i obiektów zbrojeniowych, które według deklaracji nie stanowią już części programu obrony kraju;**
 - 4) **wzmocnienie zdolności właściwych organów cywilnych zaangażowanych w opracowanie i sprawowanie skutecznej kontroli nad nielegalnym handlem materiałami lub środkami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi (w tym nad sprzętem do ich wytwarzania lub dostarczania);**
 - 5) **opracowanie ram prawnych oraz rozwój zdolności instytucjonalnych w celu ustanowienia i sprawowania skutecznej kontroli eksportu, w szczególności w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania, z uwzględnieniem środków współpracy regionalnej, i wdrożenia postanowień Traktatu o handlu bronią oraz promowania ich przestrzegania;**
 - 6) **wypracowanie skutecznego przygotowania ludności cywilnej na wypadek klęsk żywiołowych, planowania kryzysowego, reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz zdolności usuwania skutków klęsk.**

Takie działania opracowuje się razem z działaniami przewidzianymi w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego ustanowionego rozporządzeniem UE .../... [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Instrumentu na rzecz Bezpieczeństwa Jądrowego]. [Popr. 464]

Środa, 27 marca 2019 r.

- d) budowanie zdolności ~~na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju~~ **podmiotów wojskowych w celu wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa służącego rozwojowi.** [Popr. 465].

4. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ ZARADZENIA WYZWANIAM OGÓLNOŚWIATOWYM

A. LUDNOŚĆ

1. Zdrowie

- a) opracowanie kluczowych elementów skutecznego i kompleksowego systemu opieki zdrowotnej, którymi najlepiej zająć się na szczeblu ponadnarodowym, aby zapewnić równy, **przystępny cenowo, sprzyjający włączeniu społecznemu i powszechny** dostęp do **publicznych** świadczeń zdrowotnych oraz praw reprodukcyjnych i seksualnych i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego; [Popr. 466]

- aa) promowanie, zapewnianie i rozszerzanie podstawowych usług oraz usług pomocy psychologicznej skierowanych do ofiar przemocy, zwłaszcza kobiet i dzieci będących ofiarami gwałtu;** [Popr. 467]

- b) umocnienie globalnych inicjatyw będących kluczowymi czynnikami wsparcia powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego za pośrednictwem globalnego przywództwa w myśl zasady „zdrowie we wszystkich politykach”, w całym procesie opieki, włącznie z promocją zdrowia, od profilaktyki aż do kuracji po leczeniu;

- c) rozwiązywanie kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego na świecie dzięki prowadzeniu badań nad chorobami zakaźnymi i ~~zwalczaniu~~, w tym **nad chorobami związanymi z ubóstwem i chorobami zaniedbanymi, i kontrolowaniu** ich, **przez zwalczanie takich chorób i fałszywych leków**, przekształcaniu wiedzy w **bezpieczne, dostępne i przystępne cenowo** produkty i polityki, które mierzą się ~~ze zmiennym obciążeniem zdrowotnym~~ (choroby niezakaźne, niedożywienie z **immunizacją, szerokim spektrum nieprzerwanego obciążenia infekcjami, nowo występującymi i powracającymi chorobami i epidemiami oraz opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe** (chorobami niezakaźnymi, niedożywieniem we wszystkich formach, ~~czynnikami~~ **czynnikami** ryzyka środowiskowego), oraz ukształtowaniu rynku światowego, aby poprawić dostęp do najważniejszych produktów mających znaczenie dla zdrowia i opieki zdrowotnej, szczególnie dla zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego. [Popr. 468]

- ca) wspieranie inicjatyw w celu zwiększenia dostępu do bezpiecznych, skutecznych i przystępnych cenowo produktów leczniczych (w tym leków generycznych), diagnostyki i powiązanych technologii medycznych oraz wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi w celu obniżenia cen ratujących życie produktów leczniczych i diagnostyki;** [Popr. 169]

- cb) promowanie zdrowia i zwalczanie chorób zakaźnych przez wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej i osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju, w tym przez zwiększenie nacisku na zapobieganie chorobom zwalczanym drogą szczepień i ich zwalczanie;** [Popr. 470]

2. Edukacja

- a) promowanie ~~wspólnych globalnych wysiłków ukierunkowanych~~ **realizacji uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym celów w dziedzinie kształcenia i zwalczanie ubóstwa edukacyjnego dzięki wspólnym globalnym wysiłkom ukierunkowanym** na sprawiedliwe kształcenie i szkolenie wysokiej jakości i sprzyjające włączeniu społecznemu na wszystkich poziomach, **i dla osób w każdym wieku, obejmujące również wczesny okres rozwoju dziecka,** ~~tyż~~ w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych, **ze szczególnym naciskiem na wzmacnianie bezpłatnych publicznych systemów kształcenia;** [Popr. 471]

- b) zwiększenie wiedzy, **badania naukowych i innowacji**, umiejętności i wartości poprzez partnerstwa i sojusze na rzecz aktywności obywatelskiej i produktywnych, **wykształconych, demokratycznych**, odpornych społeczeństw sprzyjających włączeniu społecznemu; [Popr. 472]

- c) wspieranie globalnych działań ukierunkowanych na zmniejszenie wszystkich wymiarów **dyskryminacji i nierówności** takich jak różnice między dziewczętami/kobietami a chłopcami/mężczyznami w celu zapewnienia wszystkim równych szans na uczestniczenie w życiu gospodarczym, **politycznym, społecznym i kulturalnym.** [Popr. 473]

- ca) wspieranie wysiłków i doskonalenie dobrych praktyk wdrażanych przez podmioty społeczeństwa obywatelskiego w celu zapewnienia wysokiej jakości i sprzyjającego włączeniu społecznemu kształcenia w niestabilnych środowiskach, w których struktury rządowe są słabe.** [Popr. 474]

Środa, 27 marca 2019 r.

cb) *wspieranie działań i promowanie współpracy w dziedzinie sportu, aby przyczynić się do wzmocnienia pozycji kobiet i młodzieży, osób i społeczności, a także do osiągania celów związanych z opieką zdrowotną, kształceniem i włączeniem społecznym, określonych w Agendzie 2030; [Popr. 475]*

3. Kobiety i dzieci [~~Popr. 476~~]

a) kierowanie *lokalnymi, krajowymi i regionalnymi inicjatywami oraz* ogólnościatowymi staraniami, partnerstwami i sojuszami *na rzecz praw kobiet określonych w Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i w protokole fakultatywnym do niej* oraz wspieranie *tych inicjatyw, starań, partnerstw i sojuszy* w celu wyeliminowania wszystkich form przemocy, *okrutnych praktyk i wszystkich form dyskryminacji* wobec kobiet i dzieci; dotyczy to przemocy fizycznej, psychologicznej, seksualnej, gospodarczej, *politycznej* i przyjmującej inne formy oraz dyskryminacji, w tym wykluczenia kobiet występującego w różnych obszarach ich życia prywatnego i publicznego; [~~Popr. 476~~]

aa) *eliminacja pierwotnych przyczyn nierówności płci jako sposób na wspieranie zapobiegania konfliktom i budowania pokoju; promowanie wzmocnienia pozycji kobiet, w tym ich znaczenia dla rozwoju i budowania pokoju; wzmocnienie mocy sprawczej kobiet i dziewcząt, ich głosu i uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, politycznym i obywatelskim; [Popr. 478]*

ab) *promowanie ochrony i przestrzegania praw kobiet i dziewcząt, w tym praw gospodarczych, pracowniczych, społecznych i politycznych, zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tej dziedzinie, w tym usług, informacji i zaopatrzenia w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. [Popr. 479]*

b) *promowanie nowych inicjatyw w celu stworzenia silniejszych systemów ochrony dziecka w państwach trzecich, zapewniając dzieciom ochronę we wszystkich obszarach przed przemocą, nadużyciami i zaniedbaniem, w tym przez promowanie przejścia od instytucjonalnych do lokalnych form opieki nad dziećmi. [Popr. 480]*

3a. Dzieci i młodzież

a) *promowanie nowych inicjatyw w celu stworzenia silniejszych systemów ochrony dziecka w państwach trzecich, zapewniając dzieciom najlepszy możliwy start w życiu oraz ochronę we wszystkich obszarach przed przemocą, nadużyciami i zaniedbaniem, w tym przez promowanie przejścia od instytucjonalnych do środowiskowych form opieki nad dziećmi;*

b) *promowanie dostępu do podstawowych usług społecznych dla dzieci i młodzieży, w tym najbardziej zmarginalizowanych, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia, żywienia, edukacji, rozwoju we wczesnym dzieciństwie i ochrony socjalnej, w tym usług, informacji i dostaw w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, specjalnych usług przyjaznych dla młodzieży oraz kompleksowego podejścia do edukacji seksualnej, żywienia, kształcenia i ochrony socjalnej;*

c) *promowanie dostępu młodych ludzi do umiejętności oraz godziwych miejsc pracy wysokiej jakości przez kształcenie oraz szkolenia zawodowe i techniczne, a także promowanie dostępu do technologii cyfrowych; wspieranie przedsiębiorczości młodzieży oraz propagowanie tworzenia trwałych miejsc pracy na godziwych warunkach;*

d) *promowanie inicjatyw, które wzmocniają pozycję osób młodych i dzieci oraz wspierają politykę i działania gwarantujące ich integrację, znaczące zaangażowanie obywatelskie i polityczne oraz uznanie społeczne, uznanie ich prawdziwego potencjału jako pozytywnych czynników zmian w takich obszarach jak pokój, bezpieczeństwo, zrównoważony rozwój, zmiana klimatu, ochrona środowiska i zwalczanie ubóstwa. [Popr. 481]*

4. Migracja, **mobilność** i przymusowe wysiedlenia [~~Popr. 482~~]

a) *zapewnienie dalszego przywództwa UE w kształtowaniu globalnej agendy na rzecz zarządzania migracją i przymusowymi wysiedleniami we wszystkich jej wymiarach w celu ułatwienia bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji; [Popr. 483]*

Środa, 27 marca 2019 r.

- b) kierowanie globalnymi i międzyregionalnymi dialogami politycznymi oraz wspieranie ich, wliczając w to **migrację Południe-Południe oraz** wymianę poglądów i współpracę w zakresie migracji i przymusowych wysiedleń; [Popr. 484]
 - c) wspieranie realizacji międzynarodowych i unijnych zobowiązań w zakresie migracji i przymusowych wysiedleń, także w ramach działań następczych wynikających z globalnego porozumienia w sprawie migracji oraz globalnego porozumienia w sprawie uchodźców;
 - d) usprawnienie globalnej bazy dowodowej, w tym w kwestii związku między migracją a rozwojem, oraz podjęcie działań pilotażowych ukierunkowanych na rozwój innowacyjnych podejść operacyjnych w dziedzinie migracji i przymusowych wysiedleń.
- da) współpraca w tym obszarze będzie prowadzona na podstawie podejścia opartego na prawach człowieka i zgodnie z założeniami [Funduszu Azylu i Migracji], przy pełnym poszanowaniu godności ludzkiej i zasady spójności polityki na rzecz rozwoju. [Popr. 485]**

5. Godna praca, ochrona socjalna i nierówność

- a) kształtowanie globalnej agendy i inicjatyw wsparcia na rzecz integracji silnego filaru równości i sprawiedliwości społecznej zgodnie z europejskimi wartościami;
 - b) współdziałanie w globalnej agendzie na rzecz godnej pracy **w zdrowym środowisku dla wszystkich, zgodnie z podstawowymi normami pracy MOP, które obejmują dialog społeczny, płace zapewniające utrzymanie na minimalnym poziomie i zwalczanie pracy dzieci**, zwłaszcza **poprzez zapewnienie zrównoważonego charakteru i odpowiedzialności** w globalnych łańcuchach wartości **na podstawie horyzontalnych zobowiązań w zakresie należytej staranności**, oraz zwiększenie wiedzy na temat skutecznych polityk zatrudnienia, które będą stanowić odpowiedź na potrzeby rynku pracy, w tym VET i uczenia się przez całe życie; [Popr. 486]
- ba) wspieranie globalnych inicjatyw dotyczących biznesu i praw człowieka, w tym odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw i zagwarantowanie prawa do środka odwoławczego; [Popr. 487]**
- c) wspieranie globalnych inicjatyw na rzecz powszechnej ochrony socjalnej, zgodnych z zasadami efektywności, zrównoważonego rozwoju i równości, w tym wsparcie na rzecz rozwiązania kwestii nierówności i zapewnienia spójności społecznej, **w szczególności przez ustanowienie i wzmocnienie zrównoważonych systemów ochrony socjalnej, systemów ubezpieczeń społecznych oraz przez reformę fiskalną, której celem jest wzmocnienie zdolności systemów podatkowych oraz zwalczanie nadużyć finansowych, uchylania się od opodatkowania i agresywnego planowania podatkowego; [Popr. 488]**
 - d) kontynuowanie globalnych badań i rozwoju poprzez innowacje społeczne zwiększające włączenie społeczne i odpowiadające na potrzeby najsłabszych grup społeczeństwa.

6. Kultura

- a) promowanie inicjatyw na rzecz różnorodności kulturowej, dialogu międzykulturowego **i międzyreligijnego** w pokojowych stosunkach między społecznościami; [Popr. 489]
 - b) wspieranie kultury **oraz ekspresji twórczej i artystycznej** jako siły napędowej zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz zacieśnianie współpracy w zakresie dziedzictwa kulturowego, **sztuki współczesnej i innych form wyrazu kulturowego oraz wzmocnienie ich ochrony; [Popr. 490]**
- ba) rozwijanie lokalnego rzemiosła jako sposobu zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego. [Popr. 491]**
- bb) zacieśnienie współpracy w zakresie ochrony, zachowania i wzbogacania dziedzictwa kulturowego, w tym ochrony szczególnie narażonego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza wśród mniejszości, odizolowanych społeczności i ludów tubylczych; [Popr. 492]**

Środa, 27 marca 2019 r.

bc) wspieranie inicjatyw w zakresie zwrotu dóbr kultury do ich krajów pochodzenia lub ich przywrócenia w przypadku nielegalnego przywłaszczenia. [Popr. 493]

bd) wspieranie współpracy kulturalnej z Unią, w tym poprzez wymiany, partnerstwa i inne inicjatywy, oraz uznawanie profesjonalizmu autorów, artystów oraz podmiotów działających w sektorze kultury i sektorze kreatywnym; [Popr. 494]

be) wspieranie współpracy i partnerstw między organizacjami sportowymi; [Popr. 495]

B. PLANETA

1. Zapewnienie zdrowego środowiska i przeciwdziałanie zmianie klimatu

- a) usprawienie globalnego zarządzania klimatem i środowiskiem, wdrożenie porozumienia paryskiego, konwencji z Rio i innych wielostronnych umów środowiskowych;
- b) przyczynianie się do zewnętrznego oddziaływania unijnych polityk dotyczących środowiska i zmiany klimatu **przy pełnym poszanowaniu zasady spójności polityki na rzecz rozwoju; [Popr. 496]**
- c) integracja celów dotyczących środowiska, zmiany klimatu i ograniczania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w politykach, planach i inwestycjach, w tym przez poprawę informacji i stanu wiedzy, **również w ramach programów i środków w zakresie współpracy międzyregionalnej, ustanowionych między krajami i regionami partnerskimi z jednej strony, a sąsiadującymi z nimi regionami najbardziej oddalonymi oraz krajami i terytoriami zamorskimi objętymi decyzją Rady w sprawie krajów i terytoriów zamorskich z drugiej strony; [Popr. 497]**
- d) realizacja międzynarodowych i unijnych inicjatyw w celu promowania przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej oraz niskoemisyjnego rozwoju odpornego na zmianę klimatu, w tym przez wdrożenie ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz strategii rozwoju niskoemisyjnego na rzecz osiągnięcia odporności na zmianę klimatu, promowanie zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, podjęcie kwestii degradacji środowiska i powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej, ~~promowanie ochrony~~ **ochrona** ekosystemów lądowych i morskich oraz odnawialnych zasobów naturalnych, wliczając w to grunty, wody, oceany, zasoby rybne i lasy, zrównoważonego ich użytkowania i gospodarowania nimi, podjęcie kwestii wylesiania, **pustynnienia**, nielegalnego pozyskiwania drewna i nielegalnego handlu dziką fauną i florą, zwalczanie zanieczyszczenia i zapewnienie zdrowego środowiska, podjęcie kwestii pojawiających się nowych problemów związanych z klimatem i środowiskiem, promowanie zasobooszczędności, zrównoważonej konsumpcji i produkcji, **zintegrowanego gospodarowania zasobami wodnymi i należytego gospodarowania chemikaliami i odpadami** oraz wsparcie dla przejścia na niskoemisyjne i odporne na zmianę klimatu gospodarki zielone i o obiegu zamkniętym; **[Popr. 498]**
- da) promowanie zrównoważonych środowiskowo praktyk rolnych, w tym agroekologii, w celu ochrony ekosystemów i różnorodności biologicznej oraz zwiększenia odporności środowiskowej i społecznej na zmianę klimatu, ze szczególnym naciskiem na wspieranie drobnych producentów rolnych, pracowników i rzemieślników; [Popr. 499]*
- db) wdrażanie międzynarodowych i unijnych inicjatyw na rzecz zapobiegania utracie różnorodności biologicznej, promowania ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych i morskich oraz związanej z nimi różnorodności biologicznej, a także zrównoważonego zarządzania nimi. [Popr. 500]*

2. Zrównoważona energia

- a) wspieranie globalnych starań, zobowiązań, partnerstw i sojuszy, w ~~tych~~ **szczególności** przejścia na zrównoważoną energię; **[Popr. 501]**

Środa, 27 marca 2019 r.

- aa) *promowanie bezpieczeństwa energetycznego krajów partnerskich i społeczności lokalnych na przykład przez dywersyfikację źródeł energii i tras zaopatrzenia w energię, z uwzględnieniem kwestii zmienności cen i potencjału w zakresie obniżenia emisji, a także poprawa funkcjonowania rynków i wspieranie połączeń międzysystemowych, w szczególności połączeń w zakresie energii elektrycznej, i handlu; [Popr. 502]*
- b) zachęcanie rządów partnerskich do przyjęcia polityki sektora energetycznego oraz reform rynkowych, aby stworzyć środowisko sprzyjające **wzrostowi sprzyjającemu włączeniu społecznemu** i inwestycjom zwiększającym dostęp do **przyjaznych dla klimatu**, przystępnych cenowo, nowoczesnych, niezawodnych i zrównoważonych usług energetycznych, ~~kładąc szczególny nacisk na~~ **priorytetowo traktując** energię ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną; [Popr. 503]
- c) badanie, identyfikowanie, włączenie w główny globalny nurt i wsparcie finansowe zrównoważonych modeli biznesu o potencjale do skalowalności i powielania, zapewniających innowacyjne i cyfrowe technologie dzięki innowacyjnym badaniom prowadzącym do wyższej wydajności, szczególnie w odniesieniu do zdecentralizowanych podejść gwarantujących dostęp do energii elektrycznej, przez energię ze źródeł odnawialnych, w tym w obszarach z rynkami lokalnymi o ograniczonej pojemności.

C. DOBROBYT

1. Zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, godziwe miejsca pracy i zaangażowanie sektora prywatnego
- a) *promowanie zrównoważonych inwestycji sektora prywatnego za pomocą innowacyjnych mechanizmów finansowania i podziału ryzyka, w tym dla krajów najslabiej rozwiniętych i niestabilnych, które w innym przypadku nie przyciągałyby takich inwestycji i w których można wykazać dodatkowość; [Popr. 504]*
- b) *rozwój społecznie i ekologicznie odpowiedzialnego lokalnego sektora prywatnego, poprawa otoczenia biznesu i klimatu inwestycyjnego, wspieranie rozszerzonego dialogu publiczno-prywatnego i budowanie potencjału, konkurencyjności i odporności lokalnych mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych, i ich integracja z lokalną, regionalną i globalną gospodarką; [Popr. 505]*
- ba) *promowanie włączenia społecznego pod względem finansowym przez propagowanie dostępu do usług finansowych, takich jak mikrokredyty i oszczędności, mikroubezpieczenia i transfer płatności, oraz skuteczne korzystanie z tych usług przez mikroprzedsiębiorstwa i MŚP oraz gospodarstwa domowe, w szczególności grupy defaworyzowane i grupy słabsze; [Popr. 506]*
- c) *wspieranie **wdrażania** unijnej polityki handlowej i umów handlowych ~~oraz ich realizacji~~ **mających na celu zrównoważony rozwój**; oraz poprawa dostępu unijnych przedsiębiorstw do rynków państw trzecich oraz zwiększenie **sprawiedliwej** wymiany handlowej, **odpowiedzialnych i rozliczalnych** inwestycji i możliwości biznesowych, przy jednoczesnym usuwaniu przeszkód utrudniających dostęp do rynku i inwestycji, **a także ułatwianie dostępu do przyjaznych dla klimatu technologii i własności intelektualnej**, przy zapewnieniu należytej staranności w zakresie **podziału wartości i poszanowania praw człowieka w łańcuchach dostaw w największym możliwym stopniu i przy pełnym poszanowaniu zasady spójności polityki na rzecz rozwoju, w przypadku gdy działania dotyczą krajów rozwijających się; [Popr. 507]***
- d) *promowanie skutecznej kombinacji polityki fiskalnej i pieniężnej wspierającej zróżnicowanie gospodarcze, wartość dodaną i integrację regionalną oraz zrównoważoną zieloną i niebieską gospodarkę;*
- e) *ułatwianie dostępu do technologii cyfrowych, w tym promowanie dostępu do finansowania i włączenia społecznego pod względem finansowym;*
- f) *promowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz innowacyjnych technologii i praktyk na rzecz niskoemisyjnej, zasobooszczędnej gospodarki o obiegu zamkniętym.*

Środa, 27 marca 2019 r.

2. Bezpieczeństwo żywnościowe i żywieniowe

- a) wspieranie międzynarodowych strategii, organizacji, mechanizmów i podmiotów rozpowszechniających główne, globalne kwestie polityczne oraz ramy dotyczące **trwałego** bezpieczeństwa żywnościowego i bezpiecznej diety, a także oddziaływanie na te strategie, organizacje, mechanizmy i podmioty **oraz przyczynianie się do odpowiedzialności za wypełnianie zobowiązań międzynarodowych dotyczących bezpieczeństwa żywnościowego, odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, z uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju i porozumienia paryskiego**; [Popr. 508]
- b) **zapewnienie sprawiedliwego dostępu do żywności, w tym przez pomoc w zlikwidowaniu luki w finansowaniu wyżywienia**; poprawa globalnych dóbr publicznych w celu wyeliminowania głodu i niedożywienia; narzędzia takie jak Globalna Sieć ds. Kryzysów Żywnościowych zwiększają zdolność do odpowiedniej reakcji na kryzysy żywnościowe oraz w odniesieniu do odżywiania w kontekście związku między kwestiami humanitarnymi, rozwojem i pokojem (stad pomoc przy mobilizacji zasobów filaru 3); [Popr. 509]
- ba) **zwiększenie, w skoordynowany i przyspieszony sposób, międzysektorowych wysiłków w celu zwiększenia zdolności w zakresie dywersyfikacji produkcji żywności na szczeblu lokalnym i regionalnym, zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, jak również dostępu do wody pitnej, oraz zwiększenia odporności wśród osób najbardziej podatnych na zagrożenia, zwłaszcza w krajach borykających się z przedłużającymi się lub powtarzającymi kryzysami**; [Popr. 510]
- c) potwierdzenie na szczeblu globalnym centralnej roli zrównoważonego rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury, w tym **drobnej produkcji rolnej, hodowli zwierząt gospodarskich i pasterstwa**, na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego, eliminacji ubóstwa, tworzenia miejsc pracy, **sprawiedliwego i zrównoważonego dostępu do zasobów, w tym gruntów i praw do gruntów, wody, (mikro-)kredytów, nasion z ogólnodostępnych źródeł i innych środków produkcji rolnej, oraz zarządzania tymi zasobami**, łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, odporności i zdrowych ekosystemów; [Popr. 511]
- d) zapewnianie innowacji dzięki międzynarodowym badaniom oraz zwiększenie globalnej wiedzy, w tym wiedzy fachowej, **dotyczącej promowanie i wzmocnienie lokalnych i niezależnych strategii adaptacji**, w szczególności **w odniesieniu do** dostosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia, agro-bioróżnorodności, globalnych łańcuchów wartości sprzyjających włączeniu społecznemu, **sprawiedliwego handlu**, bezpieczeństwa żywności, odpowiedzialnego inwestowania, zarządzania gruntami i własności zasobów naturalnych. [Popr. 512]
- da) **aktywne promowanie większego uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego i organizacji rolników w kształtowaniu polityki i programach badawczych oraz zwiększenie ich udziału we wdrażaniu i ocenie programów rządowych**; [Popr. 513]

D. PARTNERSTWA

1. Wzmocnienie roli samorządów terytorialnych jako podmiotów zaangażowanych w rozwój przez:

- a) zwiększenie potencjału sieci, platform i sojuszy europejskich i południowych samorządów terytorialnych, aby zapewnić merytoryczny i ciągły dialog polityczny na temat rozwoju oraz promować demokratyczne rządy, zwłaszcza przez podejście terytorialne w zakresie rozwoju lokalnego;
- b) zwiększenie liczby interakcji z obywatelami Unii w związku z kwestiami dotyczącymi rozwoju (podnoszenie świadomości, dzielenie się wiedzą, zaangażowanie), szczególnie w związku z powiązaniem celami zrównoważonego rozwoju, w tym w Unii, krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących.

2. Promowanie społeczeństw integracyjnych, dobrego zarządzania gospodarką, w tym sprawiedliwej mobilizacji dochodów krajowych sprzyjającej włączeniu społecznemu **oraz zwalczania unikania opodatkowania**, przejrzystego zarządzania finansami publicznymi oraz skutecznych wydatków publicznych sprzyjających włączeniu społecznemu. [Popr. 514]

4a. OBSZARY INTERWENCJI W RAMACH POTRZEB I PRIORYTETÓW POLITYKI ZAGRANICZNEJ

Działania ukierunkowane na wspieranie celów określonych w art. 4 ust. 3 lit. da) wspierają politykę zagraniczną Unii w kwestiach politycznych, rozwojowych, gospodarczych i bezpieczeństwa. Umożliwiają one Unii interweniowanie w przypadku interesów w dziedzinie polityki zagranicznej lub gdy istnieje możliwość osiągnięcia jej celów oraz gdy są one trudne do zrealizowania za pomocą innych środków. Mogą one obejmować:

Środa, 27 marca 2019 r.

- a) *wspieranie unijnych strategii współpracy dwustronnej, regionalnej i międzyregionalnej, promowanie dialogu politycznego i opracowanie wspólnego podejścia do wyzwań globalnych, w tym kwestii związanych z migracją, rozwojem, zmianą klimatu i bezpieczeństwem, oraz reakcji na nie, w szczególności w następujących obszarach:*
- *wspieranie realizacji umów o partnerstwie i współpracy, planów działania i podobnych instrumentów dwustronnych;*
 - *pogłębianie dialogu politycznego i gospodarczego z państwami trzecimi, mającego szczególne znaczenie dla spraw światowych, w tym dla polityki zagranicznej;*
 - *wspieranie zaangażowania we współpracę z odpowiednimi państwami trzecimi w kwestiach dwustronnych i globalnych stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania;*
 - *wspieranie odpowiednich działań następczych lub skoordynowanego wdrażania wypracowanych konkluzji oraz zobowiązań przyjętych na właściwych forach międzynarodowych;*
- b) *wspieranie unijnej polityki handlowej:*
- *wspieranie unijnej polityki handlowej oraz negocjowania, wdrażania i egzekwowania umów handlowych, przy pełnym poszanowaniu zasady spójności polityki na rzecz rozwoju, w przypadku gdy działania dotyczą krajów rozwijających się, oraz z uwzględnieniem pełnej zgodności z celami zrównoważonego rozwoju;*
 - *poprawa dostępu unijnych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, do rynków krajów partnerskich i zwiększenie wymiany handlowej, inwestycji i możliwości biznesowych przy jednoczesnym usuwaniu przeszkód utrudniających dostęp do rynku i inwestycji oraz z uwzględnieniem ochrony praw własności intelektualnej, przez dyplomację gospodarczą oraz współpracę biznesową i regulacyjną, z niezbędnymi dostosowaniami w odniesieniu do partnerskich krajów rozwijających się;*
- c) *udział we wdrażaniu międzynarodowego wymiaru unijnych polityk wewnętrznych:*
- *udział we wdrażaniu międzynarodowego wymiaru unijnych polityk wewnętrznych w dziedzinach takich jak środowisko, zmiana klimatu, energia elektryczna, nauka i edukacja oraz współpraca w zakresie zarządzania oceanami;*
 - *propagowanie wewnętrznych polityk Unii z kluczowymi krajami partnerskimi i wspieranie konwergencji regulacyjnej w tym zakresie;*
- d) *promowanie powszechnej wiedzy na temat Unii oraz eksponowanie Unii i roli, jaką odgrywa na arenie międzynarodowej:*
- *promowanie powszechnej wiedzy na temat Unii oraz eksponowanie Unii i roli, jaką odgrywa na arenie międzynarodowej za pomocą komunikacji strategicznej, dyplomacji publicznej, kontaktów międzyludzkich, dyplomacji kulturalnej, współpracy w kwestiach edukacyjnych i akademickich oraz działań informacyjnych propagujących unijne wartości i interesy;*
 - *zwiększanie mobilności studentów i nauczycieli akademickich, która ma prowadzić do tworzenia partnerstw mających na celu podwyższenie jakości szkolnictwa wyższego oraz studiów wspólnych prowadzących do uznawalności dyplomów (program Erasmus +).*

Środa, 27 marca 2019 r.

Działania te pozwalają stosować innowacyjne polityki i inicjatywy, odpowiadające obecnym lub zmieniającym się potrzebom, możliwościom i priorytetom krótko- i średnioterminowym, w tym z ewentualnym zapewnieniem informacji na potrzeby przyszłej działalności w ramach programów geograficznych lub tematycznych. Skupiają się one na pogłębieniu unijnych relacji i dialogu oraz tworzeniu partnerstw i sojuszy z najważniejszymi państwami o znaczeniu strategicznym, w szczególności z krajami o gospodarkach wschodzących i o średnich dochodach, które odgrywają coraz ważniejszą rolę w sprawach światowych, globalnym ładzie, polityce zagranicznej, gospodarce międzynarodowej oraz na forach wielostronnych. [Popr. 515]

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK IV

OBSZARY INTERWENCJI W RAMACH DZIAŁAŃ SZYBKIEGO REAGOWANIA

1. Działania przyczyniające się do **pokoju**, stabilności i zapobiegania konfliktom w sytuacjach nagłych, początku kryzysu, kryzysowych i pokryzysowych [Popr. 516]

Działania szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. a), mają służyć skutecznej reakcji Unii na następujące wyjątkowe i nieprzewidziane sytuacje:

- a) sytuacje nagłe, kryzysu, początku kryzysu lub katastrofy naturalne, **w przypadku gdy wywierają wpływ na stabilność, pokój i bezpieczeństwo**; [Popr. 517]
- b) sytuacje stwarzające zagrożenie dla **pokoju**, demokracji, porządku publicznego, ochrony praw człowieka i podstawowych wolności lub bezpieczeństwa ludzi — w szczególności osób narażonych na przemoc na tle płciowym w sytuacji niestabilności; [Popr. 518]
- c) sytuacje mogące przeistoczyć się w konflikt zbrojny albo spowodować istotną destabilizację w danym państwie trzecim lub państwach trzecich.

1a. Pomoc techniczna i finansowa, o której mowa w pkt 1, może obejmować następujące działania:

- a) **wspieranie, przez udzielanie pomocy technicznej i logistycznej, działań organizacji międzynarodowych, regionalnych i lokalnych oraz podmiotów państwowych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego na rzecz promowania budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania, sprawiedliwości okresu przejściowego, wzmocnienia pozycji kobiet i młodzieży, w szczególności w odniesieniu do napięć społecznych i przedłużających się konfliktów;**
- b) **wspieranie wdrażania rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, zwłaszcza tych dotyczących kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz młodzieży, w szczególności w krajach niestabilnych, doświadczających konfliktu lub pokonfliktowych;**
- c) **wspieranie tworzenia i funkcjonowania władz tymczasowych, dysponujących mandatem zgodnym z prawem międzynarodowym;**
- d) **wspieranie rozwoju demokratycznych i pluralistycznych instytucji państwowych, m.in. środków mających na celu zwiększenie roli kobiet w takich instytucjach, wspieranie skutecznej administracji cywilnej i cywilnego nadzoru nad systemem bezpieczeństwa oraz środków służących wzmocnieniu zdolności organów ścigania i władz sądowniczych zaangażowanych w walkę z terroryzmem, przestępczością zorganizowaną i wszelkimi formami nielegalnego handlu;**
- e) **wspieranie ustanowionych zgodnie z międzynarodowymi normami w dziedzinie praw człowieka i praworządności międzynarodowych trybunałów karnych, trybunałów krajowych ad hoc, komisji prawdy i pojednania, wymiaru sprawiedliwości okresu przejściowego oraz innych mechanizmów sądowego rozwiązywania sporów dotyczących praw człowieka i służących dochodzeniu i ustaleniu praw własności;**
- f) **wspieranie zwiększenia zdolności państwa w obliczu pilnej potrzeby szybkiego budowania, utrzymania lub przywrócenia jego głównych funkcji oraz podstawowej spójności społecznej i politycznej;**
- g) **wspieranie działań niezbędnych do rozpoczęcia odbudowy i odnowy najważniejszych komponentów infrastruktury, zasobów mieszkalnych, budynków publicznych i zasobów gospodarczych oraz podstawowych mocy produkcyjnych, a także innych działań w celu ponownego uruchomienia działalności gospodarczej, tworzenia miejsc pracy oraz stworzenia minimalnych warunków koniecznych dla trwałego rozwoju społecznego;**
- h) **wspieranie cywilnych działań związanych z demobilizacją i reintegracją społeczną byłych kombatanów i ich rodzin oraz, w stosownych przypadkach, ich repatriacją, a także środków odnoszących się do sytuacji dzieci-żołnierzy i kobiet-żołnierzy;**

Środa, 27 marca 2019 r.

- i) *wspieranie działań łagodzących społeczne skutki restrukturyzacji sił zbrojnych;*
 - j) *wspieranie – w ramach unijnej polityki współpracy i celów tej polityki – działań służących przeciwdziałaniu skutkom społeczno-gospodarczym, jakie wywierają na ludność cywilną miny przeciwpiechotne, niewybuchy lub inne wybuchowe pozostałości wojenne. Działania finansowane na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą obejmować m.in. szkolenia na temat zagrożenia, wykrywanie min i ich unieszkodliwianie oraz związaną z tym likwidację zgromadzonych zasobów min;*
 - k) *wspieranie – w ramach unijnej polityki współpracy i celów tej polityki – działań w zakresie zwalczania nielegalnego korzystania z broni palnej, strzeleckiej i lekkiej oraz dostępu do niej;*
 - l) *wspieranie działań służących właściwemu zaspokajaniu specyficznych potrzeb kobiet i dzieci w sytuacji kryzysu i konfliktu, w tym w kontekście zapobiegania ich narażeniu na przemoc na tle płciowym;*
 - m) *wspieranie rehabilitacji i reintegracji ofiar konfliktów zbrojnych, włączając w to działania ukierunkowane na specyficzne potrzeby kobiet i dzieci;*
 - n) *wspieranie działań na rzecz propagowania i obrony przestrzegania praw człowieka, podstawowych wolności, demokracji i praworządności oraz wspieranie związanych z tym instrumentów międzynarodowych;*
 - o) *wspieranie działań społeczno-gospodarczych służących propagowaniu sprawiedliwego dostępu do zasobów naturalnych i przejrzystości gospodarowania nimi w sytuacji kryzysu lub początku kryzysu, w tym budowanie pokoju;*
 - p) *wspieranie działań służących łagodzeniu potencjalnych skutków nagłych przemieszczeń ludności mających znaczenie dla sytuacji politycznej i warunków bezpieczeństwa, między innymi działań związanych z zaspokojeniem potrzeb wspólnot przyjmujących w sytuacji kryzysu lub początku kryzysu, w tym budowanie pokoju;*
 - q) *wspieranie działań przyczyniających się do rozwoju i organizowania społeczeństwa obywatelskiego oraz jego uczestnictwa w życiu politycznym, między innymi działań służących zwiększeniu roli kobiet w życiu politycznym, jak i działań wspierających niezależne, pluralistyczne i profesjonalne media;*
 - r) *budowanie zdolności podmiotów wojskowych w celu wsparcia rozwoju i bezpieczeństwa służącego rozwojowi.*
[Popr. 519]
2. Działania przyczyniające się do wzmocnienia odporności i łączenia operacji humanitarnych z działaniami na rzecz rozwoju

Działania szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b), mają służyć skutecznemu wzmocnieniu odporności i łączeniu operacji humanitarnych z działaniami na rzecz rozwoju, które nie mogą zostać szybko podjęte za pośrednictwem programów geograficznych i tematycznych, **a także zapewnieniu zgodności, spójności i komplementarności z pomocą humanitarną, o której mowa w art. 5.** [Popr. 520]

Do działań tych zalicza się m.in.:

- a) ~~wzmocnienie odporności przez wspieranie osób fizycznych, społeczności, instytucji i państw w celu zapewnienia lepszego przygotowania się na trudności i kryzysy polityczne, gospodarcze i społeczne, klęski żywiołowe lub katastrofy spowodowane przez człowieka, konflikty oraz globalne zagrożenia, przetrwania ich, dostosowania się do nich i umożliwienia szybkiego powrotu do normalności; w tym przez zwiększenie zdolności państwa w obliczu znacznych nacisków do szybkiego budowania, utrzymania lub przywrócenia jego głównych funkcji oraz podstawowej spójności społecznej i politycznej, a także zdolności społeczeństw, społeczności i osób fizycznych do zarządzania możliwościami i ryzykiem w sposób pokojowy i stabilny oraz do stworzenia, utrzymania lub przywrócenia źródeł utrzymania w obliczu poważnych nacisków; społeczności, społeczności i osób fizycznych do zarządzania możliwościami i ryzykiem w sposób pokojowy, stabilny i uwzględniający specyfikę konfliktu oraz do stworzenia, utrzymania lub przywrócenia źródeł utrzymania w obliczu poważnych nacisków, a także przez wspieranie osób fizycznych, społeczności i społeczności w określaniu i wzmacnianiu ich istniejących zdolności do przetrwania tych nacisków i wstrząsów, dostosowania się do nich i szybkiego przewyciężania ich, w tym takich, które mogłyby prowadzić do eskalacji przemocy;~~ [Popr. 521]
- b) ograniczenie krótkoterminowych niekorzystnych skutków wstrząsów zewnętrznych prowadzących do niestabilności makroekonomicznej oraz ochrona reform społeczno-ekonomicznych i priorytetowych wydatków publicznych na rzecz rozwoju społeczno-ekonomicznego oraz ograniczania ubóstwa;

Środa, 27 marca 2019 r.

- c) przeprowadzenie krótkoterminowej odbudowy i odnowy umożliwiającej ofiarom klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka, konfliktów oraz globalnych zagrożeń korzystanie z minimalnego poziomu integracji społeczno-gospodarczej oraz jak najszybsze stworzenie warunków dla wznowienia rozwoju w oparciu o cele długoterminowe wyznaczone przez zainteresowane państwa i regiony; obejmuje to zaspokojenie pilnych i nagłych potrzeb wynikających z **przymusowych** wysiedleń ludności (~~uchodźców, wysiedleńców, osób powracających~~) w następstwie klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka; oraz [Popr. 522]
- d) udzielenie państwu, **regionowi, władzom lokalnym** lub **właściwym organizacjom pozarządowym** regionowi pomocy w tworzeniu krótkoterminowych mechanizmów zapobiegania klęskom i przygotowania się do nich, w tym systemów przewidywania i wczesnego ostrzegania, w celu ograniczenia konsekwencji klęsk. [Popr. 523]

3. Działania ukierunkowane na potrzeby i priorytety polityki zagranicznej

~~Działania szybkiego reagowania ukierunkowane na wspieranie celów określonych w art. 4 ust. 4 lit. c) wspierają politykę zagraniczną Unii w kwestiach politycznych, gospodarczych i bezpieczeństwa. Umożliwiają one Unii interweniowanie w przypadku pilnych i nadrzędnych interesów w dziedzinie polityki zagranicznej lub gdy istnieje możliwość osiągnięcia jej celów wymagających szybkiej reakcji oraz gdy są one trudne do zrealizowania za pomocą innych środków.~~

~~Do działań tych zalicza się m.in.:~~

- a) ~~wspieranie unijnych strategii partnerstwa na rzecz współpracy dwustronnej, regionalnej i międzyregionalnej, promowanie dialogu politycznego i opracowanie wspólnego podejścia do wyzwań globalnych, w tym kwestii związanych z migracją i bezpieczeństwem, oraz reakcji na nie, a także wykorzystywanie możliwości w tym zakresie;~~
- b) ~~wspieranie unijnej polityki handlowej i umów handlowych oraz ich realizacji; oraz poprawę dostępu unijnych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, do rynków krajów partnerskich i zwiększenie wymiany handlowej, inwestycji i możliwości biznesowych przy jednoczesnym usuwaniu przeszkód utrudniających dostęp do rynku i inwestycji, poprzez dyplomację gospodarczą oraz współpracę biznesową i regulacyjną;~~
- c) ~~udział we wdrażaniu międzynarodowego wymiaru unijnych polityk wewnętrznych w dziedzinach takich jak środowisko, zmiana klimatu, energia elektryczna oraz współpraca w zakresie zarządzania oceanami;~~
- d) ~~promowanie powszechnej wiedzy na temat Unii oraz eksponowanie Unii i roli, jaką odgrywa na arenie międzynarodowej za pomocą komunikacji strategicznej, dyplomacji publicznej, kontaktów międzyludzkich, dyplomacji kulturalnej, współpracy w kwestiach edukacyjnych i akademickich oraz działań informacyjnych propagujących unijne wartości i interesy.~~

~~Działania te pozwalają wdrażać innowacyjne polityki i inicjatywy, odpowiadające obecnym lub zmieniającym się potrzebom, możliwościom i priorytetom krótko- i średnioterminowym, w tym z ewentualnym zapewnieniem informacji na potrzeby przyszłej działalności w ramach programów geograficznych lub tematycznych. Skupiają się one na pogłębieniu unijnych relacji i dialogu oraz tworzeniu partnerstw i sojuszy z najważniejszymi państwami o znaczeniu strategicznym, w szczególności z krajami o gospodarkach wschodzących i o średnich dochodach, które odgrywają coraz ważniejszą rolę w sprawach światowych, globalnym ładzie, polityce zagranicznej, gospodarce międzynarodowej oraz na forach wielostronnych. [Popr. 524]~~

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK V

OBSZARY PRIORYTETOWE OPERACJI W RAMACH EFZR+ OBJĘTE GWARANCJĄ DLA DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH

Operacje EFSD+ kwalifikujące się do wsparcia w ramach gwarancji dla działań zewnętrznych są ~~ukierunkowane przede wszystkim na~~ **ważną wkład w** następujące obszary priorytetowe: [Popr. 525]

- a) zapewnienie finansowania i wsparcia na rzecz rozwoju sektora prywatnego, **przedsiębiorstw społecznych i sektora spółdzielczego** zgodnie z warunkami określonymi w art. 209 ust. 2 [rozporządzenia finansowego] **w celu przyczynienia się do zrównoważonego rozwoju w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym oraz do realizacji Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumienia paryskiego oraz, w stosownych przypadkach, europejskiej polityki sąsiedztwa i celów określonych w art. 3 rozporządzenia UE.../... [IPA III], a także do eliminacji ubóstwa, promowania umiejętności i przedsiębiorczości, równouprawnienia płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet i osób młodych, przy jednoczesnym wspieraniu i wzmacnianiu praworządności, dobrych rządów i praw człowieka**, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych przedsiębiorstw, **przedsiębiorstw społecznych**, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw oraz promowania tworzenia godziwych miejsc pracy, **zgodnie z odnośnymi normami MOP, płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie, możliwości gospodarczych** i wkładu europejskich przedsiębiorstw w cele EFZR+; [Popr. 526]
- b) zlikwidowanie wąskich gardeł w inwestycjach prywatnych przez zapewnienie instrumentów finansowych, które mogą być denominowane w walucie lokalnej danego kraju partnerskiego, w tym zapewnienie gwarancji z tytułu pierwszej straty w przypadku portfeli, gwarancji udzielanych na potrzeby realizacji projektów sektora prywatnego, takich jak gwarancje kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw, oraz gwarancji z tytułu szczególnego ryzyka dla projektów infrastrukturalnych i innego kapitału wysokiego ryzyka;
- c) lewarowanie finansowania z sektora prywatnego, ze szczególnym naciskiem na mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, dzięki zlikwidowaniu wąskich gardeł i przeszkód w inwestycjach;
- d) wzmocnienie sektorów i obszarów społeczno-gospodarczych oraz powiązanej infrastruktury publicznej i prywatnej i zrównoważonej łączności, obejmującej energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych i zrównoważoną, zarządzanie wodą i odpadami, transport, technologie informacyjno-komunikacyjne, a także środowisko, zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, zrównoważone rolnictwo i niebieską gospodarkę, infrastrukturę społeczną, zdrowie i kapitał ludzki w celu poprawy środowiska społeczno-gospodarczego;
- e) przyczynianie się do działań w dziedzinie klimatu, ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem, **a tym samym osiągnięcie wspólnych korzyści dla klimatu i środowiska, przez przeznaczanie 45 % finansowania na inwestycje na rzecz realizacji celów związanych z klimatem, a także na rzecz ochrony środowiska i zarządzania nim, różnorodności biologicznej i przeciwdziałania pustynnieniu, natomiast 30 % całkowitej puli środków przeznaczonych jest na łagodzenie zmiany klimatu i dostosowanie się do niej**; [Popr. 527]
- f) przyczynienie się – przez promowanie zrównoważonego rozwoju – do wyeliminowania ~~pierwotnych przyczyn nieuregulowanej~~ **ubóstwa i nierówności będących przyczynami migracji, w tym nielegalnej migracji i przymusowych wysiedleń**, a także ~~zwiększenia~~ **przyczynienie się do bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji poprzez zwiększenie** odporności społeczności tranzytowych i przyjmujących oraz ~~wniesienia~~ **wniesienie** wkładu w trwałą reintegrację migrantów powracających do swoich krajów pochodzenia, z należyтым uwzględnieniem wzmocnienia praworządności, dobrych rządów, **równości płci, sprawiedliwości społecznej** i praw człowieka. [Popr. 528]

Tworzy się następujące okna inwestycyjne:

- **zrównoważona energia i zrównoważona łączność;**
- **finansowanie mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP);**
- **zrównoważone rolnictwo, przedsiębiorcy z obszarów wiejskich, w tym produkcja rolna na własne potrzeby i drobna produkcja rolna, pasterze i ekologiczny przemysł rolny;**
- **zrównoważone miasta;**

Środa, 27 marca 2019 r.

- *cyfryzacja na rzecz zrównoważonego rozwoju;*
 - *rozwój społeczny. [Popr. 529]*
-

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK VI

ZARZĄDZANIE EFZR+

1. Struktura EFZR+

1. EFZR+ składa się z regionalnych platform inwestycyjnych ustanowionych na podstawie metod pracy, procedur i struktur istniejących zewnętrznych instrumentów łączonych Unii, które mogą zespalać ich działania łączone i działania objęte gwarancją dla działań zewnętrznych w ramach EFZR+.

Za zarządzanie EFZR+ odpowiada Komisja.

2. Rada strategiczna EFZR+

1. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie zarządzania EFZR+, z wyjątkiem operacji w ramach polityki UE w zakresie rozszerzenia oraz finansowanych przez [IPA III], w przypadku których zapewnia się doradztwo rady strategicznej w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
2. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie strategicznego ukierunkowania i strategicznych priorytetów w zakresie inwestycji objętych gwarancją dla działań zewnętrznych w ramach EFZR+ i przyczynia się do ich dostosowania do zasad przewodnich i celów unijnych działań zewnętrznych, polityki rozwoju i europejskiej polityki sąsiedztwa, a także do celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia i celu EFZR+ określonego w art. 26. Wspiera ona również Komisję w ustalaniu ogólnych celów inwestycyjnych dotyczących korzystania z gwarancji dla działań zewnętrznych na rzecz wspierania operacji EFZR+, a także monitoruje odpowiedni i zróżnicowany zakres geograficzny i tematyczny okien inwestycyjnych.
3. Rada strategiczna wspiera również ogólną koordynację, komplementarność i spójność pomiędzy regionalnymi platformami inwestycyjnymi, pomiędzy trzema filarami Europejskiego planu inwestycji zewnętrznych, pomiędzy Europejskim planem inwestycji zewnętrznych a innymi działaniami Unii w dziedzinie migracji, oraz we wdrażaniu Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, jak również innych programów określonych w niniejszym rozporządzeniu.
4. W skład rady strategicznej wchodzi przedstawiciele Komisji i Wysokiego Przedstawiciela, wszystkich państw członkowskich i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Parlament Europejski ma status obserwatora. Uczestnicy, kwalifikujący się kontrahenci, kraje partnerskie, właściwe organizacje regionalne i inne zainteresowane strony mogą w razie potrzeby otrzymać status obserwatora. Przed włączeniem nowego obserwatora przeprowadza się konsultacje z radą strategiczną. Radzie strategicznej współprzewodniczy Komisja i Wysoki Przedstawiciel.
5. Rada strategiczna zbiera się co najmniej dwa razy w roku i w miarę możliwości przyjmuje opinie na zasadzie konsensusu. Dodatkowe posiedzenia mogą być organizowane w dowolnym momencie przez przewodniczącego lub na wniosek jednej trzeciej członków rady strategicznej. W przypadku niemożności osiągnięcia konsensusu mają zastosowanie prawa głosu zgodnie z ustaleniami poczynionymi na pierwszym posiedzeniu rady strategicznej i określonymi w jej regulaminie wewnętrznym. Te prawa głosu w należyty sposób uwzględniają źródło finansowania. Regulamin wewnętrzny określa ramy dotyczące roli obserwatorów. Protokoły i porządki posiedzeń rady strategicznej podaje się do wiadomości publicznej po ich przyjęciu.
6. Komisja co roku przedstawia radzie strategicznej sprawozdanie z postępów w zakresie wdrażania EFZR+. W celu uzupełnienia wskazanych powyżej sprawozdań rada strategiczna przewidziana w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich przedstawi informacje na temat postępów we wdrożeniu instrumentu gwarancyjnego dla regionu objętego procesem rozszerzenia. Rada strategiczna przeprowadza regularne konsultacje ze stosownymi zainteresowanymi podmiotami w sprawie strategicznego ukierunkowania i wdrożenia EFZR+.
7. Istnienie dwóch rad strategicznych nie ma wpływu na potrzebę wprowadzenia pojedynczych, ujednoczonych ram zarządzania ryzykiem EFZR+.

3. Regionalne rady operacyjne

Środa, 27 marca 2019 r.

~~Rady operacyjne regionalnych platform inwestycyjnych wspierają Komisję na poziomie wdrażania w definiowaniu regionalnych i sektorowych celów inwestycyjnych, a także regionalnych, sektorowych i tematycznych okien inwestycyjnych oraz formułują opinie dotyczące działań łączenia i korzystania z gwarancji dla działań zewnętrznych obejmującej operacje EFZR+.~~ [Popr. 530]

Środa, 27 marca 2019 r.

ZAŁĄCZNIK VII

WYKAZ KLUCZOWYCH WSKAŹNIKÓW REALIZACJI CELÓW

Zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju poniższy wykaz kluczowych wskaźników pomaga w pomiarze wkładu Unii do realizacji jej określonych celów.

- 1) wynik praworządności
- 2) odsetek ludności poniżej międzynarodowej granicy ubóstwa
- 3) liczba kobiet w wieku rozrodczym, nastolatków i dzieci poniżej 5. roku życia objętych programami żywieniowymi przy wsparciu UE;
- 4) liczba dzieci w wieku 1 roku, które otrzymały komplet szczepień przy wsparciu UE;
- 5) liczba uczniów ~~zapisanych do szkół podstawowych lub średnich oraz na szkolenia na poziomie podstawowym lub średnim~~, **którzy ukończyli szkołę podstawową lub średnią oraz opanowali minimalne umiejętności czytania i w zakresie matematyki, a także którzy ukończyli szkolenia** przy wsparciu UE; [Popr. 531]
- 6) zredukowane lub uniknięte emisje gazów cieplarnianych (kilotony ekwiwalentów CO₂) przy wsparciu UE;
- 7) tereny ekosystemów morskich, lądowych i słodkowodnych znajdujących się pod ochroną lub objętych zrównoważoną gospodarką przy wsparciu UE;
- 8) pozyskiwanie inwestycji i osiągnięty efekt mnożnikowy;
- 9) ~~stabilność polityczna oraz brak wskaźnika~~ **wskaźnik stabilności politycznej oraz niestosowania przemocy w oparciu o ocenę wyjściową**; [Popr. 532]
- 10) liczba procesów związanych z praktykami krajów partnerskich w zakresie handlu, inwestycji i działalności gospodarczej, lub promujących zewnętrzny wymiar polityk wewnętrznych UE, na które wywarło wpływ.

~~W stosownych przypadkach wszystkie~~ **Wskaźnik 4) jest dzielony według płci, a wskaźniki 2), 3) i 5) są dzielone według płci i wieku.** [Popr. 533]

Środa, 27 marca 2019 r.

Załącznik VIIa

Kraje partnerskie, w odniesieniu do których pomoc Unii jest zawieszona
[Wykaz tych krajów przygotowuje Komisja zgodnie z art. 15a.] [Popr. 534]
